శ్రీరస్తు.

శ్రీ కాళహస్తీశ్వరో విజయతే.

శ్రీ కాళహస్తీశ్వరపూజాధీనమానసానాం
సకలపురుషార్థసాధనభూతః, అష్టావింశత్యుత్తర
శతనామపరిమితః, హరిప్రభాభిధవ్యాఖ్యాన సహితః

శ్రీ కాళహస్తీశ్వరాపదాననామదినమణిః.

శ్రీ శివానందాఖ్యకర్మందివిరచితః

బరగూరు - త్యాగరాయశాస్త్రిణః

గీర్వాణభాషారత్నాకరముద్రాక్షరశాలాయాం
ముద్రితః.

కిడాంబి - వేంకటరాయార్యైః
ప్రకటీకృతో విరాజతే

చెన్నపట్టణము—౧౮౮౫ సం॥

శ్రీ

ఇహాఖలు సకలవేదార్థ ప్రకాశికాష్టాదశపురాణాం తరితశైవపురాణే శ్రీరోమశ భరద్వాజముని సంవాదరూప శ్రీమద్దక్షిణకైలాస మాహాత్మ్యస్య - నవత్యధ్యాయ ప్రపంచితనానేతి హాసగుంభితస్య - సారాంశతయా - కేవలం మాదృశానాంముదే - శ్రీమత్పరమహంసవర్యచిదంబరానందతీర్థపాదుకాసేవకేన - శివానందాఖ్యకర్మందినా - విరచితః - శ్రీశివాపధాన నామదినమణిః - వైదికసుఖసరణిః - విజయతేతరాం. ❀

ఈగ్రంథములు వలయు వారలు శ్రీకాళహస్తిలో - స్టాంపు వెండర్ - కిడాంబి - వేంకట రామయ్యగారి వలన బడయవచ్చును. ❀

శ్రీః

శుద్ధాఽశుద్ధపత్రికా.

పుట సంఖ్య	పంక్తి సంఖ్య	అశుద్ధం.	శుద్ధం.
౩	౪	ద్య	ధ్య
,,	౮	పి	టి
,,	౧౨	దద	దద్రి
౫	౨	దధ	తథ
౬	౨౬	ఘ్రి	ఘ్రి
౭	౫	తీ	రా
,,	౧౮	త్రంచాం	త్రపంచాం
,,	౨౪	రభా	గంభా
౮	౬	సదృ	సవ్యదృ
,,	౧౮	అయు	ఆయు
౯	౧౨	మా[illegible]	మాదిమాక
౧౧	,,	క్షప్ర	క్షీణప్ర
,,	౧౪	హేవా	హిూవా
,,	౨౮	ష్ట	ష్టి
౧౨	౭	రా	రావ్య
,,	౧౧	రోవ్యస్త	ర్యోవ్యపగ్న
,,	౨౬	స్థాపె	స్థానాపె
౧౩	౧౦	తద	తర
,,	౧౬	స్త్యైవ	స్త్యైవ
,,	౨౫	రవ	రతవ
,,	౨౮	సయునక్తం	సంయునక్తు
౧౪	౫	మమసం	మసం
,,	౯	ఆధృ	ఆధ్య
,,	౧౮	రాప్ర	రాణప్ర
౧౫	౪	ధాను	దాను
,,	౬	స్యస్వ	న్యస్వ
,,	౮	దాన	దాస
,,	౧౪	మభ	మాభా
,,	౧౯	మధ్యమధ్య	మధ్యా
౧౬	౮	ష్టదా	ష్టదా
౧౭	౧౧	ధ్యతె	ధతె
,,	౧౩	స్తై	స్తై
౨౦	౩౦	సశ్చి	సచ్చి
౨౩	౭	మనా	మానా
,,	౨౩	వదా	వధా

పుట సంఖ్య	పంక్తి సంఖ్య	అశుద్ధం.	శుద్ధం.
,,	౨౭	యఋ	యడి
,,	౨౯	తంత్వం	తత్త్వం
౨౪	౧౦	మృద్ధై	మృద్ధై
౨౫	౧౯	రిత	రివ
,,	౨౬	వకా	వకా
౨౬	౨	అలో	అలో
,,	౨౨	రణి	రణా
౨౮	౩	పాస్తై	ప్యాస్తై
,,	౨౬	సర్వో	సర్వో
౨౭	౨౫	అ	ఆది
౨౯	౧౭	భసా	భ్రప్రసా
,,	౧౪	హ	సంహ
౩౧	౨౭	శిద్వి	శ్చిద్వి
౩౨	౪	ప్రితె	పిత్రె
,,	౨౬	చిహ్నం	చిహ్నం
,,	౩౧	తతాపి	తతోపి
౩౩	౧౩	తస్తై	తస్తై
౩౪	౨౧	గాక	గాంక
౩౫	౧౧	హో స్య	హాస్య
,,	౨౧	పదా	సదా
,,	౨౨	తియూ	తేయా
,,	౨౭	శుత్ర	శుత్రం
,,	,,	ఘేవ	ఘైభ
,,	౩౧	పి	గోటి
౩౬	౨	వకం	వకం
,,	౨౦	దేవ	డేద
౩౭	౫	ము క్తో	ముక్తో
,,	౨౧	సం త్యా	సోంత్యా
౩౮	౧౬	ఖో్యబ్రా	ఖ్యోబ్రా
,,	౨౮	కనకె	కన్యకె
౩౯	౫	కతా	కలా
,,	౮	జికాః	డకాః
,,	౧౮	పాలుశః	పాలుశః
,,	౨౫	వంధ్యా	వంధ్యా
౪౧	౧౯	బది	బంధి
౪౩	౨	నా సాంసి	నాసాంసి

పుట సంఖ్య.	పఙ్క్తి సంఖ్య.	అశుద్ధం.	శుద్ధం.
౪౪	౧	ముఖి	మఖి
,,	౨	ష్టైతి	ష్టైతి
,,	౩౧	వయ	వయం
౪౫	౨	దేకస్య	దేశస్య
,,	౮	నైఘు	నైషు
,,	౧౨	వ్యారి	వారి
౪౬	౨౩	ర్ణసా	ర్ణాస
,,	౨౬	రకః	రః
౪౯	౯	దృష్టా	దృష్ట్వా
౫౦	౧౬	సతా	సతాం
,,	౨౦	విశై	విశ్వే
౫౧	౧౮	తతో	తత్త్వ
౫౨	౧౧	వశి	వశి
,,	౧౫	ణోమ్య	ణామ్య
౫౩	౪	శఖం	శంఖ
,,	౨౦	రమం	రమ్యం
౫౪	౧	చరణం	చణం
,,	౧౪	సుధేశం	సురేశం
,,	౨౫	త్రత	తత్ర
౫౫	౧౧	ద్యనద్వై	ద్యదద్వై
,,	౨౯	స్కృతః	స్కృతం
,,	౩౧	త్యైకం	త్యైతుం
౫౬	౪	తాపగాంత్యాం	త్యాపగాంతాం
,,	౨౮	దశివ	వశ్శివ
,,	౨౯	చిత	శ్చిత్య
౫౮	౯	ధ్వంక	ర్ధక
,,	౧౩	పరి	పర
,,	౩౧	రూపమే	రూపామె
,,	౩౧	పావన	భావన
౫౯	౬	గ్యం	గం
,,	౧౯	అద్వై	అద్వై
౬౦	౧	ద్యస్తు	ద్వస్తు
,,	౬	ఓవం	ఏవం
౬౧	౧	బా	బాం
,,	౨౦	హో	హూ
,,	౨౪	క్ష్మత్రి	క్ష్మత్రి
౬౨	౪	రమ	రిమ

పుట సంఖ్య.	పజ్త్కి సంఖ్య.	అశుద్ధం.	శుద్ధం.
,,	౬	నాది	ణాది
,,	౧౨	యాస్వ	యాస్వ
,,	౧౧	ద్యయా	ద్భవా
,,	౨౦	రస్మ్ల	రస్మ్య
౬౧	౨౧	వాం ఘ్రాౄ	వాం(ఘ్ర్యోః
౬౨	౩౦	శైల	శీల
,,	౩౧	భూతి	భూరి
౬౩	౧	శ స్త్రై	శహ స్త్రై
,,	౫	భావినీం	భామినీం
,,	౯	మప్రియె	మర్ప్రియె
,,	౨౧	డెహి	దెహి
౬౪	౩	మంగి	మంబ
,,	౪	యుఖం	యుగం
,,	౧౧	త్రపి	త్ప్వవి

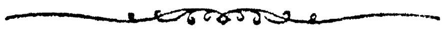
శ్రీ

శ్రీమహాదేవాయనమః.

శివజ్ఞానాదిసకలసంపత్సమృద్ధ్యర్థం శ్రీకాళహస్తీశ్వరశివాపదాననామమంత్రార్చనంకరిష్యే॥

శ్రీభరద్వాజఋషిః। అనుష్టుప్ ఛందః। శ్రీకాళహస్తీశ్వరో దేవతా। ఓంబీజం। నంశక్తిః। మంకీలకం। శ్రీకాళహస్తీశ్వరప్రసాదసిద్ధ్యర్థేపూజాయాంవావినియోగః। హ్రాంహ్రీమిత్యాదినాషడంగన్యాసంకుర్యాత్॥ ధ్యానం॥ శరదిందుబింబ కలితాసనంశివం గిరిజార్ధభాగమఖిలామరాధిపం। పురశాసనం హృదివిభావయేస్త్రివత్ పరమామృతంనిజజనావనోత్సుకం॥ యన్నామస్మరణంసమస్తజగతామైశ్వర్యసంపాదకం। యత్సందర్శనమాతకోపిజనసత్ప్రాప్తాఘవిధ్వంసనం। వేదైశ్చాపినశక్యతేనిగదితుంయత్స్వానుభూతేస్సుఖం। సోయంనఃపరిపాతునిత్యకృపయా శ్రీకాళహస్తీశ్వరః॥ ఓంఆత్మరక్షా। ప్రాచ్యాందిశిగుహఃపాతు విద్యాశైలాధిపోగణః। ఆపీతజలధిఃపాయాద్దక్షిణస్యాంతపోనిధిః। పశ్చాద్దక్షేన్నీలకంఠస్సభానాథోమహేశ్వరః। ఉదగ్దేశేతు దుర్గాంబారక్షేద్ధస్తాత్ససాగరా। పాతాళగణనాథోమామధస్తాత్పాతుపావనః। అసచ్ఛిత్షౌపరశ్చోర్ధ్వమవ్యాదాకాశభైరవః। ప్రాతస్సదాశివోరక్షేద్బాలాంబామధ్యమేహని। మణికర్ణేశ్వరస్సాయంవిశ్వనాథస్సదావతు। అత్రిదేవస్సర్వశత్రుప్రమాథీత్రిగుణాత్మకః। శైలాదిఃకుశలికాపేత్రభస్మభృత్పురతోవతు। ఆరోగ్యమాయతంచాయుర్మార్కండేయేశ్వరఃప్రభుః। సహస్రలింగనాథోమాం సర్వతస్సర్వదావతు। సాధకఃకవచేనైవంసంరక్ష్యాత్మానమాదితః। యథేష్టంపినియుజ్యేతమంత్రానేతాన్మహేశధీః। ఇయంపూర్వపీఠికాసమాప్తా శ్రీ శ్రీ శ్రీ

అష్టావింశత్యుత్తరశతనామావళి మూలప్రారంభః ౹౹౨౹౹

శ్రీమత్కైలాసశిఖరనిలయాయన మోనమః

బ్రహ్మనారాయణేశానాద్యఖిలాకృతయేనమః

సర్వాపన్మోచకత్వేష్టసర్వోపాస్యాయతేనమః

విధిసర్గపరిజ్ఞానప్రదాలోకాయతేనమః

శ్రీమద్దక్షిణకైలాసపక్షపాతాయతేనమః

లోకానుగ్రాహకాగస్త్యకృతపక్షప్రీతాత్మనేనమః

సువర్ణముఖరీనామస్వర్గంగాహేతవేనమః

[illegible]యాపతీశపస్సంపత్సాంబమూర్త్యాత్మనేనమః

గౌరీసల్లాపసంసిద్ధమానసాయన మోనమః

సంవాగ్జ్ఞమంత్రపారమ్యపరిజ్ఞానవతేనమః

గౌరీమంత్రోపసంగోక్షమానదీక్షాఢ్యనేనమః

[illegible]ఫలగర్భ[illegible]స్త[illegible]దేవీశాపహృతేనమః

దేవస్వర్గ[illegible]జాధిష్ఠ[illegible]ఖండాయతేనమః

[illegible]లాధిమానోగ్రగర్వ[illegible]తేనమః

శివాపరాధప్రద్విప్రప్రపాపసంహారతేనమః

సం[illegible]జ్ఞాపిహారాఖ్యాస్థానా[illegible]యేనమః

[illegible]కృష్ణమయూరాఖ్యద్విజాభముఖ్యాయతేనమః

భీమాఖ్యద్విజబంధూకపుష్ప[illegible]తేనమః

[illegible]హస్తసత్క్రియాపటుజీవాతవేనమః

శ్రోత్రియా[illegible]కటువిధాయిజడాచ్ఛజ్ఞానదాయనేనమః

[illegible]స్వరిత్స్వస్థభానుభాను[illegible]త్రేనమోనమః

సారపుండలవన్యస్తమూర్త్యంతర్యామిణేనమః

ఘ్రాణదంతప్రవిచ్ఛేదవ్యథా[illegible]కృతేనమః

బృహస్పత్యుపమత్వోత్తరక్రతుభిసారిణేనమః

శివానందయతీంద్రాదిసచ్చిదానందాత్మనేనమః

హరినందీశహస్తాబ్జాలంబనాయనమోనమః

జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్త్యాఖ్యధామాతీతాయతేనమః

అమోఘ[illegible]సావర్ణ[illegible]సంహారిణేనమః

శ్రీకాళహస్తీశ్వరాపదాననామదినమణిః.

సర్వసర్వంసహాఛ్ఛ్రాయియుస్యందనశ్రీమతే నమః
సాంగవేదతురంగోద్ధహేంపాక్ప్రాత్మనే నమః
శిక్షాదిలక్షణఖలీనలసద్వేధసే నమః
నిజాజ్ఞాశ్రోత్రవిభ్రాజద్విధిసారథయే నమః
మహాహిభోగజ్యాబద్ధమేర్వద్రిధనుషే నమః
బాణీకృతేంద్వగ్నినారాయణత్ర్యక్షేషవే నమః
కర్త్రాత్మకరణశ్రీశకలహోల్లాసినే నమః
శ్రీవిష్ణుసర్వపూజ్యత్వవరదాయినమోనమః
విశుద్ధవేదసారార్థప్రలాపిపవయే నమః
కుమారధీకృతవిధిప్రసజ్జివాహవే నమః
తపస్యత్కమలాదత్తధేనువాలధయే నమః
కుమార్గాజ్ఞాతపిత్ర్యఘకుఠారాఘచ్ఛిదే నమః
శ్రీరామచంద్రతత్త్వార్థదేశికాయనమోనమః
మార్కండేయవిజిజ్ఞాసామహాగ్రంథిభిదే నమః
నిర్మాల్యభుక్కుక్కుటాత్మజ్ఞానదాయినమోనమః
అలోకవేదమర్యాదబాలపూజాముదే నమః
శబరార్భకలాలాంబుస్తోకసేకజుషే నమః
హరిదృక్శోధనవనేచరనేత్రహృతే నమః
కిరాతపోతసారూప్యముక్తిదాయినమోనమః
లూతాచితాలయద్వారవితానోత్కాయతే నమః
స్వధర్మభంగభీతశ్రీముక్తిదాయినమోనమః
కాళసర్పమహారత్నపూజితాయనమోనమః
పరార్థజాపకబ్రహ్మబంధుసద్బంధవే నమః
గజరాజార్చితాంభోజసహస్రాయనమోనమః
శ్రీకాళహస్తిలింగాఖ్యాభరణాయనమోనమః
క్షేత్రశైలపురాద్యుక్తభక్తసంపుస్పృతే నమః
చరణాంగుష్ఠలీలోద్యచ్చక్రాఖ్యమహసే నమః
రేఖారథాంగసంపర్కజలంధరభిదే నమః
పద్మాక్షనయనాంభోజపూజితాయనమోనమః

శ్రీకాళహస్తీశ్వరాపదాననామదినమణిః.

నారాయణవితీర్ణారిభీమరూపారమేయేనమః
స్వామిభృత్యవివాదాఘశాంతికృత్ క్షేత్రిణేనమః
హరిశప్తారిభజనప్రసన్నాయనమోనమః
నిశ్శ్రీకచక్రకరుణావితీర్ణజ్యోతిషేనమః
సుభగాభక్తివైరాగ్యప్రసన్నాయనమోనమః
విజయద్విజవిజ్ఞానదేశికాయనమోనమః
నందినాథమహాశైవభావితాకృతయేనమః
గుహాప్రోక్తజపాలాత్మభక్తిజిజ్ఞాసవేనమః
జపాలాకరదర్వీకసంస్పృష్టశిరసేనమః
పాండవాదృతగాండీవప్రమృష్టశిరసేనమః
శాక్యనాథాఖ్యపాషండపూజితాత్మభృతేనమః
విశ్వస్తాముసలోద్ధారవిత్రస్తతనవేనమః
పాండ్యవేత్రాలతాఘాతభీతసర్వాత్మనేనమః
మునిసంఘప్రయుక్తాత్మయష్టిలోష్టముదేనమః
మృత్యుంజయమహారాజదత్తముక్తిశ్రియైనమః
శ్రీనారదపరిప్రశ్నసంశయచ్ఛేదినేనమః
ధర్మనారాయణావృషద్వంద్వసంచారిణేనమః
హింస్రశ్మాశానికోన్మోహనర్తనాయనమోనమః
మీనదృక్క్రోడశృంగాంకబిరుదావలయేనమః
కంకాళహారమధ్యస్థకమఠాస్థిజుషేనమః
త్రివిక్రమోరుపృష్ఠాస్థికంటకోద్దండినేనమః
గజవ్యాఘ్రనృసింహత్వగంబరాయనమోనమః
సర్వసంహారయజనమహాభస్మభృతేనమః
శిరఃకపాలరుద్రాక్షమాలికాయనమోనమః
మునిప్రేషితవహ్న్యేణడమర్వహిభృతేనమః
అజ్ఞానాపస్మృతిగళన్యస్తదక్షాంఘ్రయేనమః
మహాభీమయమధ్వంసోద్యోగివామాంఘ్రయేనమః
మునిత్రయపరిత్రాణదక్షిణామూర్తయేనమః
యుగపత్సురసాహస్రాహంకారచ్ఛేదినేనమః

సారంగద్విజసంతాపశమనాయనమోనమః
శ్రీమద్వరగుణారాధ్యపాదుకాయనమోనమః
దేవారామసుమాసక్తనృపసంశాసినేనమః
శరణాగతరాజేంద్రత్రాణశీలాంఘ్రయేనమః
సోత్కంఠనీలకంఠీర్యోపకంఠనటతేనమః
చక్రభృచ్ఛాంభవవ్రతప్రసన్నాయనమోనమః
రాజకన్యాయుగారబ్ధశైవవృత్తముదేనమః
పద్మసేనమహాసైన్యసంపద్ధాత్రేనమోనమః
శ్రీభరద్వాజదీక్షోత్తమాఘోరగురవేనమః
భారద్వాజకులీనాత్మపూజకాయనమోనమః
అఖండబిల్వవిపినాలంకారాయనమోనమః
మహాభవభయత్రాణపారీణాయనమోనమః
ఆనందకాననాధిక్యసౌలభ్యాయనమోనమః
పంచభూతసముద్భూతినిదానాయనమోనమః
జ్ఞానకర్మేంద్రియప్రాణపంచధాకృతయేనమః
సదాశివేశ్వరేశానవిష్ణుబ్రహ్మాత్మనేనమః
పంచాక్షరమహామంత్రప్రాహ్యచిన్మూర్తయేనమః
ఆత్మీయవ్యోమాంతరప్రాప్తపంచాంబకభృతేనమః
ముముక్షుచిత్తవిభ్రాజద్దేశికేంద్రాయతేనమః
క్షేత్రవాసిజనాఘౌఘసహమానాయతేనమః
కృత్తిత్రయాంబరాతీతదశదిగ్వాసనేనమః
సర్వదేవప్రతిభయకాలకూటాదినేనమః
సమృత్యుకప్రపంచౌఘమహాగ్రాసాయతేనమః
సంధ్యాతాండవసంరంభాఘూర్ణద్దివిషదేనమః
మర్దళానకభృన్నందీమాధవానందినేనమః
సుయశాశ్రీముఖవధూసంగీతాస్వాదినేనమః
శివవిద్యారహస్యజ్ఞప్రత్యక్షాయనమోనమః
నృత్తదర్శనకృజ్జన్మమోచకాయనమోనమః
భస్మనిష్ఠమహాశైవస్వాత్మభూతాయతేనమః

శ్రీ కాళహస్తీశ్వరాపదాననామదినమణిః.

చరాచరామృతాపాదిసుక్షేత్రావాసినేనమః
తేజోంబ్వన్నాత్మకజగదధిష్ఠానాయతేనమః
అనాహతమహానాదావసానజ్యోతిషేనమః
అంతర్లక్ష్యబహిర్దృష్టిస్థిరలభ్యాత్మనేనమః
భక్తరక్షకవామాక్షికటాక్షాయననమోనమః
అసద్దణ్డధరోద్భ్యాతిస్థానాసద్వృశేనమః
కామకల్పాంతదహనఫాలాక్షాయననమోనమః
శుద్ధకేవలమిశ్రాదిపూజోపాస్యాయతేనమః
స్వప్రకాశామనస్కాఖ్యయోగలభ్యాయతేనమః
ఆపస్కృత్యాపగాంతాంకాపదానవిధయేనమః
సచ్చిదానందసంపూర్ణస్వరూపాయననమోనమః
శివానందయుతానంతమునిముక్తినుదేనమః
ఓంతత్సదేవంపరసపూజాకృన్నందినేనమః

ఏవమష్టావింశత్యుత్తరశతనామావళిః.

ఏవందక్షిణకైలాసనాథమాహాత్మ్యసంగ్రహం । మంత్రరూపంమహదేవప్రసాదైకప్రసాధనమ్॥ అయురారోగ్యసౌభాగ్యకీర్తిశ్రీపుష్టిదాయకం। సర్వారిష్టహరంసర్వసంపత్ప్రదమనారతం ॥ జప్త్వాసంపూజ్యవాదేవంసధకశ్శోకసాగరమ్ । తీర్త్వాశివతిమస్వాత్మారామోనిత్యంసమేధతే। సర్వాదివాకృతిస్సర్వపూజితోభీష్టదాయకః ॥ జ్ఞానాంబికా సమేతశ్రీకాళహస్తీశ్వరోవతు।

భరద్వాజఋషిః । అనుష్టుప్ ఛందః।

శ్రీకాళహస్తీశ్వరో దేవతా।

శివార్పణం.

శ్రీమద్దక్షిణకైలాసస్థితంజ్ఞానాంబికాపతిం। భరద్వాజముఖారాధ్యం భక్తిగమ్యంభజామ్యహం ॥ అథచికీర్షితస్యగ్రంథస్యప్రచయగమనార్థంశిష్టాచారపరిప్రాప్తశ్రీమద్దక్షిణకైలాసేశ్వరస్మరణలక్షణంమంగళమాచరతి॥ యన్నామస్మరణేతిప్రాచీనపద్యేనైవప్రార్థయతి॥శ్లో॥ యన్నామస్మరణంసమస్తజగతామైశ్వర్యసంపాదకం। యత్సందర్శనమాశుకోటిజననప్రాప్తాఘవిధ్వంసనం। వేదైశ్చాపినశక్యతేనిగదితుంయత్స్వానుభూతేస్సుఖం। సోయంనఃపరిపాతునిత్యకృపయాశ్రీకాళహస్తీశ్వరః ॥ అస్యార్థః।యదితి।యస్యదేవస్యనామ్నాంశంభుశంకరశివాదీనాంస్మరణం పరాపశ్యంత్యవస్థాంవిహాయసంప్రాప్తమధ్యమావస్థారూపం తత్తద్వర్ణోత్పత్తిసాధకతాల్వాదిస్థానప్రయత్నసంస్కారవద్ధిస్మరణంభవతి॥ తన్నస్మరణంకిందృశమిత్యత ఆహ। సమస్తజగతామైశ్వర్యసంపాదకం- నామసంకీర్తనస్యాపిసర్వఏవాధికారిణఇతివచనాత్ యోవాకోవాభవతు - నహివర్ణాశ్రమ - స్మరణకేవలంవర్ణసముచ్చారణయత్నంకురుతే॥ తస్యసర్వస్యజగతస్సర్వైశ్వర్యసంపాదకం। ఐశ్వర్యంనామ ఈశ్వరప్రసాదైకసమధిగమ్యం। శ్రీముకుందనంద్యాదిపదంఅణిమాదివైభవం పతితపావనత్వంవాతత్సంపాదకమిత్యర్థః॥తథాహి।పాద్మే।శ్లో॥అశ్వగ్రీవాభయేశోకేత్యుతేవానుమనామయః। వ్యాజేనాపిస్మరేద్యస్తుసయాతిపరమాం గతిమితి॥శ్రీభాగవతే॥ శ్లో॥ యద్ద్వ్యక్షరంనామగిరేరితంనృణాంసకృత్ప్రసంగాదఘమాశుహంతితత్ । పవిత్రకీర్తింతమలంఘ్యశాసనంభవానహోద్వేష్టిశివంశివేతరఇతి॥ శ్రు॥ కదుప్రచేలనామహేపచోదేవాయశస్యతే- తదిధ్యస్యవర్ధనమితి॥ సనితశ్వపచశ్చండాలోవాయన్నిమానివదేత్। తేనసహభుంజీతతేనసహసంభాషేతతేనసహసంవసేదితి॥ ...స్యంవికల్పకంకామరూపంస్తుష్టువాంసోమృతత్వంభజంతఇతినామస్మృతేపరమేశ్వరస్యప్రీతిరధికా। తతోవ్యపదాననామస్తుతిరేవహిప్రీతికారణం।తతశ్చసర్వైశ్వర్యప్రాప్తిరితిచగమ్యతే॥ నను॥శ్రు॥ నామానికృత్వాభివదన్యదాస్తేహన్నాహముమాస్మిసోపి...సపతా అనేనజీవేనాత్మనానుప్రవిశ్యనామరూపేవ్యాకరవాణీతి । ఆకాశోహవైనామరూపయోర్నిర్వహితాతేయదంతరేతిశ్రుతిభిః। విశ్వాధికస్యరుద్రస్యకథంజగదంతఃపాతినామరూపవత్వం। ఉచ్యతే॥ జాతిగుణక్రియాదిమద్వస్తునిహినామప్రవృత్తేనజాత్యాదిహీనస్యబ్రహ్మణఇతిచేత్। సత్యం।తన్నిర్వికల్పావస్థాయాముపాసకాద్యభావాత్।నామాదివ్యవహారోలుప్యతఏవ॥ సర్గప్రవర్తనేతుసర్వంమృషాత్వేనసర్గవద్భవతి । అపిచ।నిర్గుణస్యాపితస్యసచ్చిదానందబ్రహ్మాదిశబ్దవత్ శివరుద్రమహేశ్వరపరమేశ్వరశంభుమహాదేవాదిశబ్దానామభా

వికాశ్నాత్రితాశ్చప్రసిధ్యంతి। శ్రు। శాశ్వతంశివమద్వైతం। శివఏకోధ్యేయః। తస్మై
రుద్రాయమహేశ్వరాయ। యఃపరస్సమహేశ్వరః। మహతిమహీయ్యతేతస్మా
దుచ్యతేమహాదేవఇతి। తస్యైవదహరాత్త్ప్రాణాకాశశబ్దవత్ కాలాంత
కమదనాంతకనీలకణ్ఠాదిశబ్దాశ్చసర్గాం గీకారద్వారాతత్తచ్చరితవ్యంజకాః
పరమేశ్వరముఖ్యప్రసాదహేతవోభక్తానుగ్రహార్థమేవభవేయుః। స్యాత్పర
మేశ్వరస్యాపీచ్ఛావశాన్మాయామయంరూపంసాధకానుగ్రహార్థమితిశ్రీభాష్య
కారసూక్త్యాప్యనన్యసాధారణరూపాస్తిత్వేతత్ప్రియుక్తశబ్దానామపిమో
క్షసాధనత్వేనప్రసిద్ధేః। శ్రు। ఏతానిహవాఅమృతస్యనామధేయానిభవంతి।
ఏతైర్హ్వాఅమృతోభవతీతి। తస్మాత్స్వమాయాకల్పితసర్వప్రపంచాధిష్ఠాన
పారమేశ్వరజ్ఞానాయతత్కల్పితనామరూపోపాసనమేవపరమసాధనమా
హుశ్శ్రుతయః। నహినిరాలంబోపాసనం। తథాచ। పరాశరః॥శ్లో॥నిష్కళే
తుపరేతత్వేనిరాలంబేనిరంజనే। కింకరోతిజనఃక్షుద్రస్తతస్తాంనిత్యమాశ్ర
యేదితి। ఏవంచ। పురహననమదనమథనవిషహరణాదిమహాబిరుదగమకేషువ
క్ష్యమాణేషునామసుదేవస్యరూఢినామ్నోప్యధికప్రీతిరిత్యత్రకః ప్రష్టవ్యః।
యథారామార్జునాదేఃరవికులతిలకసవ్యసాచిశబ్దాదిషుజిష్ణుకృష్ణయోఃఅహ
ల్యాజారరాధాపతిశబ్దయోస్తథేత్యర్థః। అపిచాస్యశ్రీకాళహస్తీశ్వరస్యపూ
జానుసంధానైర్భగవదనుగ్రహోఝడితిసిధ్యత్యేవహి॥తథాచ॥యత్సందర్శ
నంఆశుదర్శనమాత్రేణకోటిజన్మసుప్రాప్తానామఘానాం విశేషతోపిక్ష్వేస
కంనాశకంభవతి। తత్పాపనాశేనచిత్తంవిమలీభవతి। తతస్సద్గురుమహావా
క్యలాభనాత్మానాత్మవివేకరూపోహిపాశవిచ్ఛేదః। తతోద్వైతసిద్ధిః। ఏవమీ
శదర్శనస్యమహాఫలంశ్రూయతే। శ్రుతి। యదాపశ్యఃపశ్యతేరుక్మవర్ణంకర్తా
రమీశంపురుషంబ్రహ్మయోనిం। తదావిద్వాన్పుణ్యపాపేవిధూయనిరంజనఃపర
మంసామ్యముపైతి। జ్ఞాత్వాశివంశాంతిమత్యంతమేతీతి॥కోటిజన్మకృతంపాపం
విరూపాక్షస్యదర్శనాత్। తత్సర్వంనశ్యతిక్షిప్రమగ్నౌప్రక్షిప్తతూలవత్। ఇ
తివచనైఃశివదర్శనస్యమోక్షఫలకత్వేసతిపాపనిర్హరణేకింవక్తవ్యమితిభావః।
తథాచ। యత్స్వానుభూతేస్సుఖం। కూటస్థబ్రహ్మఖండానుభవేయత్సుఖ
మానందఃసోఽఖిలవేదాంతవచోభిరపీదమిద్ధమితినిగదితుంనశక్యతే। తథైవబ్ర
హ్మవచనం॥శ్లో॥ నిష్ఠాతస్యమహాత్మనస్సురవరావక్తుంమయాశక్యతే। నప్రో
ధేనశివేనవామునివరైర్నారాయణేనాపివా। వేదేనాపిపురాతనేనపరయా
శక్త్యాపరేణాథవా। మూకీభావముపైతితత్రవిదుషాంనిష్ఠాహితాదృగ్విధా।
ఇతి। యఏవంవిధఃవక్ష్యమాణలక్షణబ్రహ్మాదిసర్వలోకానుగ్రాహకః శ్రీమత్త్రై-

లాసేత్యారభ్యచతుష్షష్టిశ్లోక ప్రతిపాద్యశ్శివఏవాత్రాయమితి ప్రాగ్వాయు
పూజితంతుంగం శ్రీకాళహస్తిలింగం ప్రత్యక్షతోభినీయ్యనిర్దిశ్యతే। సోయ
మితి। సోయమీశ్వరః- ఆత్మీయయాయయానిత్యకృపయా। క్వాపికల్పేస్వభ
క్తసంరక్షణవ్యాపారాదవ్యభిచారిణ్యా- తయానః అస్మానసన్యశరణాన్ -జని
మృతినిరయాదిభ్యః పాతురక్షత్విత్యర్థః। అత్రప్రథమపాదేనఅభీష్టసిద్ధిః। ద్వితీ
య్యేనఅరిష్టనివృత్తిః। తృతీయ్యేనఆనందావాప్తిశ్చసూచితా।నను। యద్యపిశి
వమహిమగ్రంథాఃబహుధావర్తంతే। తత్రవక్ష్యమాణమంత్రాఃకిమనురోధే
నేత్యతఆహ।శ్రీరితి॥ శ్లో॥ శ్రీకాళహస్తిమాహాత్మ్యేసవక్ష్యధ్యాయవిస్తృతః।
అర్థోత్రసంగ్రహాన్నామసూచ్యతేర్చనమంత్రతః।అస్యక్షేత్రస్యశ్రీమద్దక్షిణకై
లాసస్యమాహాత్మ్యగ్రంథేశైవపురాణాంతర్గతే శ్రీభరద్వాజమునయేశ్రీరో
మశగురుణాసవత్యధ్యాయైర్విస్తృతః। బ్రహ్మాదిపద్మసేనాంతబహువిధభక్త
రక్షప్రకారనానేతిహాసవిలసితః యఃఅర్థసందర్భః। సఃఅత్రవక్ష్యమాణమం
త్రేషుసంగ్రహాత్ నామమాత్రేణసూచ్యతే- నహివిస్పష్టతయేత్యర్థః। యద్య
పి॥ శ్లో॥ పరిచ్ఛేదఃపదార్థోక్తిర్విగ్రహోవాక్యయోజనా।ఆక్షేపస్యసమాధా
నంవ్యాఖ్యానంపంచలక్షణమిత్యుక్త లక్షణాభావేపితత్తన్మంత్రప్రవృత్తినిదా
నబోధార్థమేవకేవలంమందప్రజ్ఞానాముపకారాయసంకోచతోవివరిష్యతే।
తదంగానికానీత్యత్రాహ॥ శ్లో॥ మంత్రాణాంవక్ష్యమాణానాంస్వరూపంస
విశేషతః। శ్రీరోమశమునిప్రోక్తందపర్శమునిరాదితః॥౧॥ యోఘోరదక్షిణా
మూర్తివదనేజ్ఞానదీక్షితః। సఏకఋషిరేవైషాంఛందోనుష్టుప్తథైవహి॥ ౨॥
యత్రపాదోష్టాక్షరస్స్యాత్ సోనుష్టుప్ఛందఉచ్యతే। దేవతాప్రతిపాద్యశ్శ్రీకా
ళహస్తీశ్వరోహరః॥ ౩॥ బీజంశక్తిఃకీలకంస్యాత్ ఓన్నమోవర్ణశఃక్రమాత్।
హ్రామిత్యాదిషడంగానివినియోగోయథారుచి॥ ౪॥ అత్రశ్రీభగవాన్రోమశ
మునిః। సర్వలోకహితాయశ్రీభరద్వాజమునింవ్యాజీకృత్యసకలపురుషార్థని
దానమితిహాసమిమంయతఉపదిదేశ। తతస్సఏవహిప్రథమమంత్రస్వరూప
ద్రష్టాఋషిశ్చ। అష్టాక్షరపాదానామ్మంత్రాణాంఅనుష్టుప్ఛందఇతిశాస్త్రం।
దేవతాతు- ఉపరిప్రతిపాద్యోహరః। బీజశక్తికీలకాని-ఓం-నం-మం- ఇతివర్ణ
క్రమేణకార్యాణి।హ్రామిత్యాదిషడంగానిసాధారణాని। వినియోగస్తుకామ్య
శాంతిపౌష్టికమోక్షేషుహిసర్వతఃకార్యఇత్యర్థః।అస్మరక్షా।ప్రాచ్యాందిశిగు
హఃపాతువిద్యాశైలాధిపోగురుః।ఆపీతజలధిఃపాయాద్దక్షిణస్యాంతపోనిధిః।
పశ్చాద్రక్షేన్నీలకణ్ఠస్సభానాథోమహేశ్వరః। ఉదగ్దిశేతుదుర్గాంబారక్షేద్ధ
స్తాత్తసాగరా॥ పాతాళగణనాథోమామధస్తాత్పాతుపావనః।అసచ్ఛిక్షా

పరశ్చోర్ధ్వమవ్యాత్స్వ మ్మాహాభైరవః ॥ ప్రాతస్సదాశివోరక్షేద్బాలాంబా మధ్యమేహని। మణికర్ణేశ్వరస్సాయంవిశ్వనాథస్సదావతు॥ అత్ర దేవస్సర్వశత్రుప్రమాథీత్రిగుణాత్మకః। శైలాదిఃక్షురికావేత్రభస్మభృత్పురతోవతు।ఆరోగ్యమాయతంచాయుర్మార్కండేయేశ్వరఃప్రభుః। సహస్రలింగనాథో మాంసర్వతస్సర్వదావతు। సాధకఃకవచేనైవంసంరక్ష్యాత్మానమాదితః।స్వచ్ఛందంవినియుఞ్జ్యాత్మంత్రానేతాన్మహేశధీః। అత్రోక్తదేవతాస్థానాదిస్వరూపంక్షేత్రవాసిముఖేనవేదితవ్యం।మహేశధీరితి। మహేశేసరాత్మస్వరూపే విశిష్య బ్రాహ్మణకులకూటస్థేసదాశివే । ధీఃభక్తిస్సమాధీర్యస్యసః । అన్యత్ స్పష్టం। అథార్చనమంత్రాఃపృథక్పృథగేవగణ్యంతే॥

౧ — శ్రీమత్కైలాసశిఖరనిలయాయనమోనమః.

అస్యార్థః యత్రసంవర్తోప్లవఃకదాపినప్రవర్తతే। యచ్చ్వదమేవశాశ్వతంకిల। ఆసమస్థిరాసనం। కిలప్రసిద్ధార్థేసకైలాసఏవకైలాసః-తథాచపౌరాణికాః॥ శ్లో॥ యత్కైలాసమహాకల్పేప్యవ్యపస్సుతమనామయం । తత్కైలాసపదంప్రాహుశ్శివతత్త్వవిదోజనాః। నిత్యం-అభంగురం-నిరతిశయానందశేవధిః సర్వాస్పదనిదానం। అనంతకోటియోజనోన్నతాయామం- అనుగామరవైరప్రాప్యం। గిరిప్రస్రవణవిమలాచర్నోదరశకమణిశారదాభ్రసంకాశం। అనుపమితాఖిలదివ్యపదం। ప్రమథకోటిసంకులం - ఉమాసమేతశ్రీకంఠనాథాధిష్ఠితం-కవివాగగోచరం కిమపిస్థానం ప్రసిద్ధం। అస్తిమేరోరుదగ్భాగేమహాకైలాసపర్వత ఇత్యాదిపురాణేషు - అతఏవ శ్రీమహాకైలాసః - అస్య శ్రీమతోగిరేశ్శిఖరాణి- నానామణిమయాని। కోటికోటిసంఖ్యాతాని- విరాజంతే తేషాంమధ్యశిఖరనివిష్టంస్థానంనిలయోయస్యతస్మైనమః॥నను॥ సచ్చిదానందసంపూర్ణస్వరూపాయేత్యనుమంత్రపదస్య- బ్రహ్మణఃకథంపరిచ్ఛిన్నవతి కైలాసగిరిశిఖరనిలయత్వం ఘటతేస్యాదిత్యాశంకాం సచ్చిదానందసంపూర్ణస్వరూపమితిచేత్। యథా-నిర్గుణస్యాపి ధ్యానార్థం సాలగ్రామాద్యధికరణం। యథావాలోకే।అజ్ఞస్యాంబరస్యాపి- కృష్ణవర్ణత్వమాచిరంత్రిపథవత్।తదభివ్యక్తిస్థానేషుమేవోచ్యతే।అస్మాదుపాధ్యుపహిప్రధానేయం। అత్రోచ్యమానంయథాసంభవంజ్ఞేయం। శ్రీశ్వరస్యైకైకంరూపమిత్యాహ॥

౨— బ్రహ్మనారాయణేశానాద్యఖిలార్చితపాదేనమః.

బ్రహ్మనారాయణేశానాదిస్తంబాంతచేతనానిమహాభూతాదిశూన్యాంతాచేతనానిచయానిసంతి । తేషామార్తృకైర్యస్యేశ్వరస్యైవశిరధారావక్రదణ్డభూవివరాదిభ్రాంతిజనితవినిధాన్యాద్యస్య ఋజుస్వరూపస్యైవతస్మైనమః- ఏ

వమఖిలకల్పితాధారత్వేనయత్సత్వేయత్సత్వంయదభావేయదభావ ఇత్య
నువృత్తివ్యావృత్తిభ్యామీశ్వరస్యైవసర్వోపకారకత్వంఅస్తీత్యతస్సర్వోపా
స్యత్వమపీత్యాహ॥

౩— సర్వాపన్మోచకత్వేష్టసర్వోపాస్యాయతేనమః

సర్వేషాముపాసకానాంనిజ నిజకర్మప్రసక్తత్రివిధాపదాంమోచనం క
రోతీతిసర్వాపన్మోచకః।తద్భావేనసర్వైరుపాసితుంయోగ్యాయతుభ్యంన
మఇతి।పూర్వోక్తమంత్రద్వయేనపరోక్షతయా ప్రతిపాదితస్యఅత్రప్రత్యక్షే
ణనమస్క్రియతే॥నను॥అఖిలాకారస్యేశ్వరస్యఉపాస్యత్వముతోపాసకత్వం
ఆహోస్విదుభయాత్మకతా-ఉపాస్యత్వేతూపాసకాభావః।ఉపాసకత్వేఉ
పాస్యాభావః।ఉభయాత్మకత్వేఏకతరస్యాపిస్వరూపాసిద్ధిరితి- అథకాకాక్షి
వత్పర్యాయేణోభయాత్మకత్వేసతిస్వరూపసిద్ధిరితిచేత్ - తదాప్యుక్తదోష
స్యతాదవస్థ్యమేవ-ఏకతరావస్థాయామన్యతరావస్థాయాఅనవస్థానాదితిచే
న్నైవంవాదీః-మహైకోపిచేతనస్స్వప్నే - ఐంద్రజాలికోవాసదసిస్వమాయాశ
క్తిసృష్టాన్బహూననుగృహ్ణాత్యుపేక్షతేవ। సర్వజ్ఞస్యస్వశక్తికముతేశ్వరఇతి
భావః। తస్యమాయావిద్యాత్మకోపాధిత్రైవిధ్యేపసత్వేసోపాస్యత్వమ
స్త్యేవ- తథాహి। విశుద్ధసత్త్వప్రధానమాయాప్రతిబింబితంచైతన్యమీశ్వరా
ఖ్యం-మలినసత్త్వప్రధానావిద్యోపాధి[illegible]బింబితంచైతన్యం-జీవసంజ్ఞం-తమః
ప్రధానోపాధి[illegible]చైతన్యం[illegible]జగచ్చాసీత్ - తస్మాదేకస్యైవాత్మన
స్తత్తదుపాధివశాదీశ్వర[illegible] [illegible]భావాన్సర్వోపి[illegible]ఉపాసకాః. అనేనప
రమేశ్వరస్యదేవతాసార్వభౌమత్వంఅద్వైతభావశ్చవ్యంజితః,

అథధ్యానప్రమణికా-

౪— విధిసర్గపరిజ్ఞానప్రదాలోకాయతేనమః,

విధిఃపురాకల్పాంతేసర్గాదావహంకారాభిభూతస్సర్గక్రమంవిస్మృత్య
కృచ్ఛ్రాత్కైలాసపతింసాక్షాత్కృత్యతదనుజ్ఞయాసంలబ్ధలోకస్సుకైలాసశిఖ
రంభూమాభారవర్షణీత్యాకంచిత్ ప్రతిష్ఠాప్యతదుపత్యకాయాంవిరాజ
మానంవాయుపూజితంపురాణలింగంసమారాధ- తదానిలశంభుస్తస్యస
ర్వసర్గపరిజ్ఞానార్థంచాక్షుష్మ్యాదీక్షయానుజగ్రాహేతి॥ శ్రు॥హిరణ్యగర్భంప
శ్యతజాయమానంసనోదేవశ్శుభయాస్మృత్యాసంయునక్తు- యోబ్రహ్మాణం
విదధాతిపూర్వంయోవైవేదాంశ్చప్రహిణోతితస్మై।తగ్ంహదేవమాత్మబుద్ధి
ప్రకాశమితిశ్రుతేః-ఏవంవిధిసర్గపరిజ్ఞానప్రదఃఆలోకోయస్యతస్మైనమఇతి॥ అ
థశివస్యాలయబహుత్వేపికుత్రావాశివస్యప్రీతిరిత్యత్రాహ.

౫— శ్రీమద్దక్షిణకైలాసపక్షపాతాయతేనమః

శ్రీమతిసర్వసౌభాగ్యసమృద్ధేదక్షిణకైలాసఇతినామ్ని - కైలాససామ్యతపస్సిద్ధిప్రదానసామర్థ్యవత్త్వేనప్రసిద్ధే అస్మిన్ క్షేత్రేదేవస్యపక్షపాతః-ననుశివస్యపక్షపాతిత్వంనాస్తి-తథాచ-బ్రహ్మసూత్రం- వైషమ్యనైర్ఘృణ్యేనసాపేక్షత్వాదితి॥శ్రు॥ ఏషసేతుర్విధరణఏషాంలోకానామసంభేదాయేతిశ్రుతేశ్చ- నిష్పక్షపాతినోదేవస్యకథమత్రపక్షపాతఇత్యత్రాహ । పక్షపాతోనామద్వయోర్వివదమానయోరేకతాభిమానేనదయయావామనసోవతరణంతదీశ్వరస్యపూర్వసిద్ధమేవ నాధునాతనంప్రాజ్మృత్యుమృకండుజయోః ప్రకటితంహి-శ్రు-అధ్యవోచదధివక్తా- ఇతి- ఉత్తరకైలాసవాసినఇహాధికప్రియకారణంకిమితిచేత్ -ఉచ్యతే-తత్రవిష్ణుబ్రహ్మాదయోవాక్ఛ్రేణయాంతి- నదుర్బలమనుష్యాదయఇతివాసర్వాన్ అనుజిఘృక్షురపివిశిష్యదాక్షిణ్యాత్త్వానేవమాదృశాన్ అనుజిఘృక్షుర్దక్షిణకైలాసేపిఅతిప్రీతిమానభవన్నాన్యథా।యథావిషయిణాంప్రాక్తనాన్నూతనార్థేషుదారాంబరభోజ్యాదిషురతిః తథైవఈశ్వరస్యాపీతిన-కింతుభక్తానుగ్రహార్థమేవేత్యర్థః- అథదేవభక్తోపితాదృశఏవమానుషవృత్తిరిత్యాహ॥

౬— లోకానుగ్రాహకాగస్త్యతపఃప్రీతాత్మనేనమః

శ్రీమదగస్త్యోనామశివతుల్యమహిమా - అతఏవహిపురా కుద్దాలక్షేత్రేదేవలోపాఖ్యయాచకాశీపురాప్రసిద్ధః వింధ్యగిరినానానదీసముద్రస్వరూపవిచారేణలోకప్రసిద్ధశ్చాస్తే- సహిలోకాన్ వింధ్యమర్దనవాతాపిల్వలమథనజలనిధినిగరణనానానదీప్రవర్తనతోన్వగృహ్ణాతీతి సతథోక్తః।తస్యలోకానుగ్రాహకస్యాగస్త్యస్యతపసాఉక్తలక్షణలోకరక్షణోద్దేశతఃక్రియమాణేనతపసాప్రీతఆత్మాయస్యతస్మైనమః - ఏవంప్రీతోదేవస్తస్మైకిందత్తవానిత్యతఆహ)

౭—సువర్ణముఖరీనామస్వర్గంగాహేతవేనమః.

యథాసువర్ణంజనైరభ్యర్థ్యతే-ఇహలోకసుఖాయకేవలం।ఏవంవియన్నదీత్రిలోక్యాప్యుభయవిధమంగళాయసమభ్యర్థ్యతఇతిదిత్సువిదిత్సుముఖరితయాశాఅతఇయంసువర్ణముఖరీతిప్రసిద్ధా । ఏవమేవమూలపురాణనిర్వచనం॥శ్లో॥ సువర్ణమివలోకానాంభాగధేయావియన్నదీ । అగస్త్యేనభువంనీతాముఖరీకృతదిఙ్ముఖేతి । ఇత్థంభూతవియద్గంగానయనార్థంతపస్యతోగస్త్యమునేరాకాశవాణ్యాబ్రహ్మసహాయేన గంగానయేత్యాజ్ఞాప్యతత్రైవదేవః కారయామాసేతి। అతస్స్వర్గంగాయాసువర్ణముఖర్యాహేతుర్యస్తస్మైనమః,అథ

గౌర్యాఽజ్ఞానాంబికేతినామావతారకారణమాహ.)

౮—జాయాపతీతపస్సంపత్ సాంబమూర్త్యాత్మనే నమః

జాయాచపతిశ్చజాయాపతీ- అఖిలలోకపితరౌ - అనాదిదంపతీ । నహ్యన
యోరంతరాశేసబంధో ఽపిగంధోవాస్తే-తథాపి - సర్గేభిధానుకరణాత్
దంపతీఇవవ్యవహ్రియేతే । తయోస్తపసేజ్ఞానంహితపఇత్యుచ్యతే । యస్య
జ్ఞానమయంతపఇతిశ్రుతేః । అన్యోన్యస్వరూపానుసంధానరూపేతపసి । త
యోస్తపసోస్సంపత్ అనితరసాధారణైకతానావృత్తిః । తయావృత్తిసంప
దానమభివ్యక్తాసాంబా - లోకజనన్యాసహితామూర్తిరాత్మాయస్యతస్మైన
మః।ఇదమేవోక్తంసర్వజ్ఞైఃకాళిదాసకవిభిః॥ శ్లో॥ పరస్పరతపస్సంపత్ఫలా
యితపరస్పరౌ । ప్రపంచమాతాపితరౌ ప్రాంచౌజాయాపతీస్తుమః(ఇతి)—
ఏవమంబార్థవిగ్రహావపిన్వని ప్రణయకలహాదికాలయాపనలీలార్థమివతాం
పృథగివచవిధాయసల్లాపయుగల్యాహ.

౯— గౌరీసల్లాపరసికమానసాయనమోనమః-

గౌరీప్రతిక్షణమధురయాసరససల్లాపేనసతతోపదేశతత్త్వాన్యాలపసంప్ర
వచనంపతత్త్వోపదేశగ్రస్థం। నహ్యాసత్ప్రపంచవ్యవహారిస్యసల్లాపత్వంసంభ
వతి।తస్మైసల్లాపేరసికంమానసంయస్యతస్మైనమః.

౧౦— పంచాక్షరమంత్రోపదేష్ట్రేజ్ఞానవత్రేనమః

శ్రీమజ్జాబాలోపనిషదాదిసర్వశాస్త్రప్రసిద్ధశివపంచాక్షరీమంత్రస్యాయ
ల్పాక్షరత్వంమహారాజనసకలసుఖమధ్యమస్యవర్ణస్యసర్వపాపాపనోదక
త్వసిద్ధయసంసారాదితారకత్వమస్యైవేతిపరజ్ఞానమస్యాస్తీతితద్వతేనమః-
స్మర్యతేహి॥శ్లో॥విద్యాసుశ్రుతిరుత్కృష్టారుద్రైకాదశినీశ్రుతౌ। పంచాక్షరీత
త్రసార్పరాశివఇత్యక్షరద్వయం। ఇతిసర్వశ్రుతిసారభూతత్వంమహామంత్రోచ్చార
ణాత్సంగరాదినారికినముక్తికారకత్వం । శ్రు। ఓమిత్యగ్రేవ్యాహరేన్నమఇతిప
శ్చాత్ । తతశ్శివాయేత్యక్షరాణి- నాదస్తారకంపరమోమంత్రస్తారకో
యంనైవోమనుఃఅయమేవోపదిశ్యతేమనురవిముక్తేసవప్రబ్రహ్మోపదేశఇతి
సంసారతారకత్వంఏతదాదిపౌరవ్యంమంత్రస్యప్రసిద్ధం।ఏవంచాయంమంత్ర
స్యప్రసిద్ధం। ఏవంచాయంమంత్రఇత్థంప్రభావఇతీశ్వరస్యైవజ్ఞానంస్వాభావి
కం। అన్యేషాంబ్రహ్మాదీనాంతత్ప్రసాదద్వారాగంతుకమితిభావః । అథవి
ద్యాసంప్రదాయసమన్వయందేవీవ్యాజేనదేవఃపృథయతి,

౧౧— గౌరీమంత్రప్రసంగోక్తమౌనదీక్షాధ్వనేనమః,

ప్రాగుక్తేనవ్యమంత్రోపదేశప్రసంగేనఉక్తఃఉపదిష్టోమౌనదీక్షాయాఅధ్వా

ప్రకారః యేన తస్మై నమః,

౧౨— దీక్షాభంగభయత్రస్తదేవీశాపకృతే నమః.

అథ దేవ్యా మౌనదీక్షామధ్యే కయాచిన్నిజపరిచారికయా ఉపదేశానభిముఖమపి దేవం ప్రతార్య అభిముఖీకృత్య అనితరవిదితం మంత్రోపదేశం ప్రాప్స్యే తదిదానీం మౌనదీక్షేతి వ్యాహరంత్యాస్తస్యా భావం విజ్ఞాయ సర్వజ్ఞేశ్వరస్త్వం అల్పప్రజ్ఞా భూత్వా మానుషీవ భూమౌ స్థిత్వా మాముపైష్యసీతి తామశపత్ - యః తస్మై నమః।

౧౩— తపస్యద్గిరిజాభీష్టదానశౌండాయ తే నమః

అథ శాపానంతరం భూమౌ కేదారపదవ్యాపర్ణిరూపగణేశసహాయేన శ్రీమద్దక్షిణకైలాసముపేత్య తత్ర నిరుపమజరఠవిప్రదర్శిత తపస్థలే అఖండబిల్వానియుతమహాలింగార్చనరూపతపః సవిష్టాయాః శ్రీదేవ్యా అభీష్టస్య వేదసారమంత్రోపదేశరూపస్య దానే కరణే యః సమర్థో భూత్ తస్మై నమః।

౧౪— నీలాకలాభిమానోగ్రగర్వశాంతికృతే నమః,

నీలానామ్నీ కాచిద్బ్రాహ్మణీ వివిధవిద్యాగర్వేణ విదుషో విడంబయంతీ కేనచిన్మునినా త్వం పిశాచీ భవేతి శప్తా పునరత్ర తపస్త్వా భైరవేణ నిజాఘాన్మోచితా। తారకోపదేశప్రాప్తిపూర్వకం సంసారశోకం తత్యాజేతి కథా

౧౫— శివాపరాధకృద్విప్రపాపసంహారిణే నమః.

కశ్చిత్ శివద్విజః దేవద్రవ్యాణ్యపహృత్య మృతః- పరత్ర మహానరకమనుభవన్ దిష్ట్యా సమాగతసానందమునిగదితహర హరేతి నామ అశ్రౌషీత్ - తదనుయస్తదఘాన్మోచితవాన్ పాపిసమర్పితం తస్మై నమ ఇత్యర్థః- (నను) శ్లో, శివద్రవ్యాపహరణం శివనిందా చ కుత్రచిత్ - శివభక్తాపరాధశ్చ ప్రాయశ్చిత్తైర్న నశ్యతీతి కూర్మవచనాత్ - శివస్వాపహారిణోస్య పాపం శివోపి వా కథమపాకరిష్యతీతి చేత్ - సత్యం - అస్య ప్రాయశ్చిత్తశతేనాపి న నిష్కృతిర్భవేత్ అత్ర తు శైవచిహ్నతత్సంస్కారతదాచారక్షేత్రమరణైః సుచిరనిరయానుభవాత్ మహదనుగ్రహాత్ హరనామమహిమ్నా చ తదఘాని నేశురేవ। జన్మాంతరే స శివవిచ్చాభవత్ - యస్తు శివం శైవం వా ద్వేష్టి తస్య తద్ధర్మశతమప్యపర్యాప్తమేవ- తస్మాదఘైకస్య సప్తవిధపుణ్యకర్మనిష్కృతిః కిన్న స్యాదితి భావః.

౧౬— సానందమునివిజ్ఞాతహరాఖ్యాభూతయే నమః.

సానందమునినా విజ్ఞాతా హర హరేత్యాఖ్యాయా భూతిః మహిమా యస్య తస్మై నమః.

౧౭— జనకఘ్నమయూరాఖ్యద్విజాఘఘ్నాయ తే నమః.

కశ్చిత్కేరళీయోయమయూరనామాద్విజఃధనవాంఛయాపితరంనిహత్యాప శ్చాత్తాపేనాత్రాగత్యతత్త్వాదేవప్రసాదేనసాలోక్యముక్తింగతః- ... త థాచాన్యోపీత్యాహ

౧౮— భీమాఖ్యద్విజబంధూరుభవభీతిభిదేనమః

నాథశర్మగురోఃశ్రమద్వృద్ధాచలవాసినఃశిష్యోభూత్వాత ద్గ్రంథకోశ చౌర్యంకృతవతోభీమస్యాపిప్రపంచస్యాధికాంభవభీతింసంసారభీతింయః అచ్ఛినత్తస్మైనమః-

౧౯— దక్షశాపార్తనక్షత్రపతిజీవాతవేనమః.

దక్షసుతాపక్షపాతదోషశిక్షాప్రాప్తనిజక్షయసంక్షుభితస్యనక్షత్రాధిప తేర్జీవాతవేజీవనౌషధాయసావశ్యంసమర్థః।అతఏవహిభగవాన్ అష్టమీ చంద్రకళామేనశిరసిధారి- తత్రఇందుస్సహాయ్యాదేనవైశ్యతే)సతతంజ్ఞాన ధ్వజరూపోరాజతె

౨౦— కోటీరతటవిభ్రాజదాత్మజ్ఞానేందవేనమః

జటాబంధకోటీరతటసంధౌవామభాగేవిభ్రాజత్ ఆత్మజ్ఞానమయఇందు ర్యస్యతస్మైనమః॥ శ్లో॥ జ్ఞానచంద్రకళాచూడంచశదిగ్బాహుమండలమిత్యా గమికాః॥ఏవంభానుసంరక్షణమపీశ్వరాధీనమిత్యాహ

౨౧— దక్షాధ్వరధ్వస్తభానుభానుదాత్రేనమోనమః

దక్షయాగవీరభద్రేణాపహృతాన్ భానోర్దంతాన్ సూర్యాయదత్తవాన్ - తస్మైప్ర తపస్యతే-తస్మైప్రసన్నోయస్తుతదాత్రేనమః-

౨౨— సౌరమండలమధ్యస్థసూర్యాంతర్యామిణేనమః

రవిమండలమధ్యస్థమేషాదిరాశిషుసంక్రమతాం సూర్యపురుషాణామం తరాత్మాయఃపరమేశ్వరస్తిష్ఠస్యతస్మైనమః(నను)సౌరమండలమధ్యస్థః శ్రీ నారాయణస్సరసిజాసనసన్నివిష్టఇతిస్మృత్యాంతర్యామిత్వంతస్యైవేతిచే త్-న-సర్వాంతర్యామిశివఏవసూర్యపురుషాణామప్యంతర్యామీసర్వాధిష్ఠా నశ్చేతిపురాణాదిభిరవగమ్యతే॥శ్లో॥సౌరమండలమధ్యస్థంసాంబంసంసారభే షజం- నీలగ్రీవంవిరూపాక్షన్నమామిశివమవ్యయమితిశ్రీపరాశరవచనం-కూ ర్మపురాణేతు ॥ తేషాంద్వాదశానామధికారపురుషాణాంశివ సూర్యకళా వేశేనస్వస్వమాసాధికారనిర్వాహకత్వముక్తం। తేషాంమధ్యేవిష్ణురేకఇత్యప దేశేనోచ్యతఇతిప్రతీయ్యతే(తథాహి॥శ్లో॥ సర్వాత్మాసర్వలోకేశోమహాదే వఃప్రజాపతిః॥సూర్యఏవత్రిలోకస్యమూలంపరమదైవతం ॥ ద్వాదశాన్యేత థాదిత్యాఃదేవాస్తేప్యధికారిణః।వరుణోమాఘమాసేతుసూర్యఃపూషాతు

ఫాల్గునే। చైత్రేమాసితు వేదాంగో ధాతా వైశాఖతాపనః। జ్యేష్ఠేచైవతు దేవేంద్ర ఆషాఢేప్యవితా రవిః వివస్వాన్ శ్రావణేమాసి ప్రోష్ఠపద్యాంభగస్స్మృతః। పర్జన్యాశ్వయుజేత్వష్టా కార్తికేమాసి భాస్కరః। మార్గశీర్షేభవేన్మిత్రః పౌషేవిష్ణుస్సనాతన ఇతి। అత్రమాసాధికారిషు సూర్యపురుషేషు స్వస్వకాలే మండలంప్రవిష్టేషు శివసూర్యకలాంశావేశేన తేషాంతత్తత్కాలచక్రనిర్వోఢృత్వమిత్యుక్తం। తత్రవిష్ణోః పుష్యమాససంక్రమవశాత్ తన్మండలాంతర్వర్తిత్వమవలంబ్యస్మృతిరూచే ఇతి పర్యవస్యతి। రుద్రస్యతు సూర్యస్యమండలవర్తిపురుషద్వాదశకాంతర్వర్తిత్వమితిస్ఫోర్యతే। తథైవ సూర్యోపస్థానప్రకరణే॥ శ్లో॥ భూర్భువస్సువస్త్వమోంకారస్సర్వోరుద్రస్సనాతనః। పురుషస్సన్మహాంతస్త్వాం ప్రణమామికపర్దినం) సమారుద్రాయనిత్యాయ త్వామేవశరణంగత ఇత్యాది- తస్మాన్సభాని పతనవత్ మండలమేకంసాధారణం తత్తత్కాలేస్వసాధారణాః పురుషాః క్రమేణ తేషాంశివ ఏకోంతర్యామీతిభావః। తథాచ। యజ్ఞవైభవే గాయత్రీమంత్రార్థవివరణే॥ శ్లో॥ యోనోస్మాకంధియశ్చాత్మాన్యంతర్యామిస్వరూపతః। ప్రచోదయాత్ ప్రేరయేచ్చతస్య దేవస్యసుప్రతాః। దీప్తస్యసర్వజంతూనాంప్రత్యక్షస్యస్వభావతః। సవితుస్స్వాత్మభూతంతుపరేణ్యంసర్వజంతుభిః। తచ్ఛబ్దవాచ్యంసర్వజ్ఞంజగత్సర్గాదిలక్షణం। స్వమాయాశక్తిసంభిన్నంశివరుద్రాదిసంజ్ఞితం। నీలగ్రీవంవిరూపాక్షంసాంబమూర్త్యుపలక్షితం। ఆదిత్యదేవతాయాశ్చప్రేరకంపరమేశ్వరం। ఆదిత్యేనాపరిజ్ఞాతం వయంధీమహ్యుపాస్మహే ఇతి। శ్రీమద్రామాయణాంతర్గత ఆదిత్యహృదయే॥ శ్లో॥ బ్రహ్మేశానాచ్యుతేశాయ - రౌద్రాయవపుషేనమ ఇతి॥ శ్రు॥ అసావా ఆదిత్యో హిరణ్మయః పురుష ఇతి (సువర్ణజ్యోతిః) నమో హిరణ్యబాహవే హిరణ్యవర్ణాయ హిరణ్యరూపాయ హిరణ్యపతయేంబికాపతయ ఉమాపతయే పశుపతయే నమో నమ ఇతి— శ్రుత్యాదివచనైః సూర్యమండలవర్తిపురుషాంతర్వర్తిత్వంపరమేశ్వరస్యేతిసిద్ధం

౧౩— పూషదంతప్రవిచ్ఛేదవ్యథాశాంతికృతేనమః-

దక్షయాగే వీరభద్రేణ రచితకపోలతాడనసంపర్కాత్ పూష్ణః ఫాల్గునమాసాధికారిణః దశనానాం విచ్ఛేదంపాతసంకృతవానితి। తదాప్రభృతి- సహి- తన్మూలవ్యథామనుభవన్ అత్ర తపస్తప్త్వాశరణంప్రపేదే। యశ్చతద్వ్యథాశాంతిమకరోత్ తస్మైనమః

౧౪— బృహస్పత్యోపమత్వాత్తశక్రధీహారిణేనమః

కదాచిదింద్రస్సభాయామప్సరోలాస్యమవలోకయన్- అంతరాగతంగురుమ

సభ్యర్చ్యలత స్తస్మిక్ ప్రచ్ఛన్నే తత్త్రా నేత్వస్తారం ప్రతివిధాయ తస్మిన్నపిస్వజ నాభిమా నే చాన్యథా ప్రవర్తమా నేస్వశస్త్రేణమారితే । అథగుర్వవమానితి ధననాభ్యాం అత్యంతదుర్యాయ మానస్యాపదయో[illegible] ... తస్యాపిశక్ర స్యగురుద్రోహద్విషయవతశ్చ ... పర మశ్వ ... భియముపాహర ... నమః-

౨౫— శివానందయతింద్రాంతశ్చిదానందాత్మ నేనమః-

శివానందోనామకశ్చనయతిఃఏతన్మంత్రేషు ... చిదంబరే ... నందతీర్థ చరణారవిందభృంగాయమాణః - తస్యాంతర్హృదయాంబుజమధ్యాకాశ యశ్చిదానందాత్మకః స్వప్రకాశస్సుఖరూపస్సదాభాసతే । తస్మైనమఃఇత్య ర్థః। ఏతావతా॥శ్లో॥ బ్రహ్మణ స్త్వత్పాగ్వత్తీచనీలాహారహసోముసే। మయూ రథిమచంద్రాకృకేశ క్రాశ్చైతెదశక్రమాత్ । మఘ ... కృతయుగేశివా త్వంప్రాప్తవాంభితాఇతి । మూలవచనానురోధేనకృతయుగభక్తాస్సముది తాః। (ననుబ్రహ్మణఏకస్మిక్ దివసచతుర్యుగసహస్రేపరిభ్రమణసంభవేన్యే ... నైకస్మిక్ కృతయుగఏతేముక్తాః । తథాచ-ప్రతియుగంభూత్వావాము ... ఆహోస్విత్ కస్యబ్రహ్మణః ప్రథమదినే ... ప్రవర్తా మేవక థాంతత్ర ప్రసాదినోబ్రూయుః । నహిముక్తానాంపునస్సంభవోస్తి । తస్మా త్ ... ధమికయుగవృత్తాంతఏవేతిచేత్ । ... మాణంవక్తవ్యమితి। ఉ చ్యతే । ధాతాయథాపూర్వమకల్పయదితి ... కల్పాంతమేకరూ ... హసీయ్యాః । ధాతాయథాపూర్వమిత్యాత్ ... దృగ్భ్యనర్థమిత్యాదిసూక్తం । ... వంతివై ఇతిమాత్స్యవచనాద ... మూల ... హ్యతఇతిగమ్యతే । ... లంభవతి। సమాననామరూపవత్వా ... ల్పైతిసూత్రకారః। తస్మాత్పూర్వకల్పకథాశ్చ ... విప్యచ్ఛిశ్చదైనందినకల్పేషు మహర్షిభిర్వవరిష్యతేఇత్యవిరోధః । అథహేబ్ర హ్మత్యాదిత్రేతాయుగభక్తప్రసాదప్రకారంవివరిష్యక్ ... ర్భ క్తింవ్యంజయన్నాహ॥

౨౬— హరినందీశహస్తాబ్జాలంబనాయనమోనమః-

దేవస్యబహిర్మార్గమావస ... హరిశ్చనందీశశ్చహరినందీ శౌ । తయోర్హస్తాబ్జపద్మసమానకోమలకరౌ ఆలంబనసాధనేయస్య భ ... స్తస్మైనమః । ఇదంతుసార్వభౌమచిహ్నం- లోకేహితాహితమవిజ్ఞాయసం

సారసాగరమామజ్జన్నిమజ్జతోదిష్ట్యాశుభేచ్ఛ్వానస్మాన్మాదృశానన్యాన్శ్చ యః శ్రీహస్తావలంబేనసముద్దధార। తస్యపరమేశ్వరస్యాపిప్రత్యుపకారతయా కరావలంబంస్వభక్తతమాత్తౌవినాకోన్యోదాతుంక్షమేతేతిభావః । అథత్రిపురహననంప్రాసంగికంశ్రీహరిశాపాపదేశేనకథయతి॥

౨౭—— జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్త్యాఖ్యధామాతీతాయతేనమః-

అత్రపురహననరీతింరూపకేనదర్శయతి । జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్త్యాఖ్యానిత్రీణిధామానిసకలజీవసాధారణాని - శ్రు - పురత్రయేక్రీడతియస్తుజీవస్తతస్తుజాతంసకలంవిచిత్రం। ఇతి। తాన్యవస్థాత్రయమీశ్వరఏకఏవాతీత్యవర్తతఇతిసతథోక్తః । అనేనవిశ్వతైజసప్రాజ్ఞవిభాగంస్థూలప్రవివిక్తానందభోగభేదంచవిహాయయస్సాక్షిమాత్రమవశిష్యతేసమాధిదశాయాంసోత్రప్రతిపాదితఆసీత్। నహిపరమార్థతోస్యాచేతనస్యతత్తదవస్థాకార్యగంధోపినాస్తీతిశ్రుతిరూచే। శ్రు। దృష్ట్వైవపుణ్యంచపాపంచపునఃప్రతిన్యాయంప్రతియోన్యాద్రవతీతి। తత్తదవస్థాపన్నవిషయసంపర్కమాత్మనఃపరమార్థదృష్ట్యానాస్తీత్యుక్తంభవతి । ఏవంత్రిపురధ్వంసనసంభక్తానాంబుభుక్షుజడభరతాదీనామప్యస్తి । కిముతేశ్వరస్యేతిభావః । అథపౌరాణికత్రిపురవిజయమాహ॥

౨౮—— అయోదుర్వర్ణసౌవర్ణపురసంహారిణేనమః-

అయోరజతసువర్ణమయాని విద్యున్మాలితారకాక్షకమలాక్షాభిదాసురవర్త్రైస్స్వమధిష్ఠితాని స్వచ్ఛందంసర్వతస్సంచారశీలానిపురాణియోదేవః క్షణేన సంజఘానతస్మైనమఇతి - ఏతత్ప్రకారమేవవిశదయతి॥

౨౯—— సర్వసర్వంసహోచ్ఛ్రాయిస్యందనశ్రీమతేనమః-

సర్వముచ్ఛిష్టమలాదిక్షేపంసహతఇతి - సర్వంసహాభూమిః-ని- సర్వంసహావసుమతీత్యమరః। సర్వాపిసర్వంసహైవ- ఉచ్ఛ్రాయిఉత్కృష్టం- స్యందనంరథస్తత్రశ్రీః శోభాఅస్యాస్తీతిసర్వసర్వంసహోచ్ఛ్రాయిస్యందనశ్రీమాన్ తస్మైనమఇత్యర్థః॥

౩౦—— సాంగవేదతురంగోద్ధమహోపాక్లృప్తాత్మనేనమః-

అంగైః శిక్షాదిలక్షణైస్సహితాఃసాంగావేదాః । నహ్యంగహీనారథవాహాభవంతి। తేభ్యస్సముద్ధతాఃవేదాంతమహావాక్యార్థగర్భితాఃమహోపాశబ్దాః- తైః కేవలశబ్దైర్నిర్ణీతఃక్లృప్తఆత్మాస్వరూపంయస్య- శ్రు - సర్వంఖల్విదంబ్రహ్మ తజ్జలానితిశాంతఉపాసీత। ఐతదాత్మ్యమిదంసర్వం - సదేవసోమ్యేదమగ్రఆసీత్। ఈశానోజ్యోతిరవ్యయః।నసన్నచాసచ్ఛివఏవకేవలః। ఇత్యాదివాక్యైరిత్యర్థః। నను। నైవవాచానమనసాప్రాప్తుంశక్యోనచక్షుషా। ఇతివాఙ్మనోతీ

తశివస్వరూపం కథం వాక్యగమ్యం భవతీతి చేత్ । యద్యపి వేదస్యాద్యభిధా
వృత్త్యా స్వరూపబోధకాసమర్థోపలక్షణావృత్త్యా కథంచిద్గమయత్యేవ- శ్రు-
అపచ నసప్రోవాచైతి। ఋచో అక్షరే పరమే వ్యోమన్। నావేదవిన్మనుతే తం బృ
హంతమితి॥ శ్లో॥ ఈశ్వరస్య స్వరూపేషు జగత్సర్గాదిషు ద్విజాః। అతీంద్రియా
ర్థేష్వన్యేషు మానం తు శ్రుతిరేవ హీతి । వేదైకవేద్యత్వమాత్మనః ప్రసిద్ధమేవ
అపి తు వేదాంతసంస్కృతా నిర్విషయా మనోవృత్తిర్బ్రహ్మాకారా స్వప్రథప్తా
న దేవలాంఛనవిమివ చక్షుః ఆత్మానం సాక్షాత్కరోతి। తత్ర వేదో ముకుర ఇవ ఉ
పకరోతీతి భావః। అన్యథా-యది శాస్త్రాద్యానర్థక్యాత్ - వ్యవహారోపలుప్య
తేత్యర్థః-

౩౧— శబ్దాదిలక్షణాఖిలసద్వ్యాధసేనమః-

[illegible] ఆదిర్యేషాం [illegible] వ్యాకరణాని [illegible] దీనాం ల
క్షణానాం అఖిలానాం [illegible] సాధనాని [illegible]
[illegible]తిష్ఠతి తస్మై నమః-

౩౨— నిజాజ్ఞాతో [illegible] జన్యాధిసారథయే నమః-

నిజస్య స్వస్యాజ్ఞ - ఇదమిత్థం కార్యం నో చేద్దండో భవిష్యతి [illegible]
[illegible] లోకపాలతను [illegible] రూ
[illegible] జన్యాధ [illegible] సారథిర్యస్య తస్మై నమః

౩౩— మహాహిభోగజ్యాయుక్తమేర్వాదిధనుషే నమః

మహాహేః వాసుకేః [illegible] భోగః [illegible] జ్యా [illegible]
బద్ధం మూలాగ్రయోః [illegible] పితం - మేరుగిరి రేవ ధనుర్యస్య తస్మై నమః-

౩౪— బాణీకృతేంద్వగ్నినారాయణాత్తక్ష్ణేషవే నమః-

బాణీకృతా బాణత్వేన విరచితాః ఇందుః అగ్నిః నారాయణశ్చ [illegible]
చేషుర్యస్య తస్మై నమః॥ శ్రు॥ తేషామసురాణాం త్రిపురాణి [illegible]
శ్రూయతే సోమగ్ం శల్యం [illegible] తేజనం [illegible]
ధన్వా। నమస్తీక్ష్ణేషవే చాయుధినే చేతి॥ [illegible]
ఇతి భారతవచనం। బాణస్య [illegible] వ్యాకారం [illegible]
త్వారభ్య అద్యతనపర్యంతం [illegible] రూ
పమహాహ [illegible]

౩౫— కర్త్రాత్మకరణప్రేరకలహాల్లాసినే నమః

కర్తా చాసౌ [illegible] కర్త్రాత్మా-కరణం చాసౌ ప్రేరకశ్చ [illegible]। కరణ
తాం [illegible] యోః పతిః। తయోః [illegible] కరణరూపయోః [illegible]

త్మనఆయుధస్యచేత్యర్థః। కలహే-త్వత్కరలగ్నబాణరూపీనారాయణోఽహమేవత్రిపురాణ్యదహం-సర్వసంహర్తాహమేవాదహమితి టంకశిల్పినోరివసంజాతేవివాదేసముల్లాసఃవిలాసఃయస్యతస్మైనమఇత్యర్థః అథానుగ్రహః॥

౩౬—— శ్రీవిష్ణుసర్వపూజ్యత్వవరదాయనమోనమః

ఉక్తప్రకారేణస్వాత్మనావివద మానోహరిఃత్వమపూజ్యోభవేతిశప్తస్సన్ప్రత్యాగత్యతతాప-తత్తపసాప్రసన్నోయః తస్మైహరయేత్వంసర్వపూజ్యోభవేతివరందదౌ॥ ఏవంబహుధాశివానుగ్రహంప్రాప్తోయమితిభారతేఆనుశాసనికే॥——అపిచేత్సమరంప్రాప్యభవిష్యసిమమాధికఇతి। దత్తంవిశిష్టవరదానందోర్ణపర్వణిపునఃప్రతిబోధ్యతే।హరివంశేచ——శ్లో॥పురామైనాకమాశ్రిత్యతపస్త్వమకరోర్యదా।తదామమవచః కృష్ణసంస్మృత్యద్యైర్యమాప్నుహి। అవధ్యత్వమజయ్యత్వంమత్తశ్శూరతరస్తథా। భవితాసీత్యవోచంయత్తత్తథైవనచాన్యథేత్యాదిబహుసందర్భేషు పూర్ణశివప్రసాదంహరిరేకఏవావాపేత్యభిప్రాయేణశ్రీమద్దీక్షితచరణాః॥శ్లో॥అపారంవిజ్ఞాతుంగిరిశమహిమానంతెపపరంవిధాతుంభక్తింవాతవచరణయోర్నిత్యమతులాం। ప్రసాదంవాలబ్ధుంవరదతవపూజాభిరధికంజగత్యేకశ్శక్తోయమితివనమాలీసభగవానితి అథప్రజాపతేర్ద్వితీయ్యావర్త్యనుగ్రహప్రకారమాహద్వాభ్యాం॥

౩౭—— విరుద్ధవేదసారార్థప్రలాపిపదాయనమః.

యఃకశ్చనబ్రహ్మాదేవోఽన్యోవాస్తువేదసారస్యప్రణవస్యఅర్థం - విరోధేన అన్యథాత్వేనప్రలపతిచేత్। తస్యపదాపపవిరోధ్యోభవతితస్మైనమః। భూయోవైదికఃవేదమర్యాదాంవిలంఘ్యవిభ్యత్యేవహి। తథాచశ్రు। నమఉగ్రాయచభీమాయచేతి। మహద్భయంవజ్రముద్యతంయఏతద్విదురమృతాస్తేభవంతి। భీషాస్మాద్వాతఃపవతే। భయాత్తపతిసూర్యఇత్యాదిశ్రుతిభ్యఃశివస్యసర్వభయప్రదత్వంసప్రమాణప్రసిద్ధమేవ॥

౩౮—— కుమారాధిక్కృతవిధిపునర్జీవాతవేనమః.

కుమారేణశ్రీగుహేనధిక్కృతస్య - స్వప్రణవాత్పాటనచపేటాఘాతనపురస్సరంసశృంఖలంకారాగారంనీతస్య - విధేఃపునర్జీవనేస్వాధికృతిసంపత్సంస్థాపనే- జీవాతుఃజీవనౌషధంసంజీవనకరణేవయోభవత్తస్మైనమః ॥ అత్రవిరుద్ధవేదసారార్థప్రలాపోనామ - ప్రణవస్యముఖ్యప్రతిపాద్యం మహాదేవంవిహాయఅన్యస్యగౌణార్థస్యకథనమేవస్యాత్॥ శ్రు॥ యోవేదాదౌస్వరఃప్రోక్తోవేదాంతేచప్రతిష్ఠితః। బ్రహ్మశివోమేఅస్తుసదాశివోం। ప్రణవంహీశ్వరంవిద్యాత్సర్వస్యహృదయేస్థితం। సర్వవ్యాపినమోంకారంమత్వాధీరోనశోచతి।

అమాత్రోఽనం తమాత్రశ్చద్వైతస్యోపశమశ్శివ ఇతి శివప్రతిపాదకత్వే తదన్య
థావక్తుర్వ్యాఘ్రేః కపోలతాడనాదిశిక్షాఽభవత్- పశ్చాత్పునరత్ర తపస్యతః తస్య
దేవో వరదోఽభవదిత్యర్థః॥

౩౯— తపస్యత్కమలాదత్తధేనువాలధయే నమః.

సముద్రమథనోద్భూత కామధేనుశరీరే సద్యస్సర్వదేవైరహమహమిక
యా పవిత్రధియా నివాసపదం లబ్ధం। తదా శ్రీస్తు హరివక్షోనివాసప్రాప్తిగర్వ
తః కించిత్కాల యాపనమాత్రతస్తత్రపదమలభమానా అత్రాగత్య తపస్త
ప్త్వా దేవప్రసాదేన తస్యా వాలధిం వాలమూలం శివనిర్దిష్టం వాసస్థానమవాపే
తి కథా- అథ మహేశస్య సర్వపితృత్వాన్న హి క్వచిదపి పక్షపాతోఽస్తి। శ్రు। స
సేతుర్విధరణ ఏషాం లోకానామసంభేదాయేతి వేదమర్యాదామేవ పాలయ
తీత్యాహ॥

౪౦— కుమార్గార్జితవిద్యాఘకుమారాఘుచ్ఛిదే నమః-

కుమార్గేణ సంప్రదాయవిపరీతక్రమేణ అర్జితసంపాదితః విద్యా వాంఆవా
శ్వలాయనతంత్రం। వేదాంతస్వరూపమోఘః। సమూహః యేన స చా
సౌ కుమారశ్చ తస్యాఘం ... అధ్యైనత్తస్మై నమః। తథాహి
శ్రుతిః। గురూపసదనవిధిః॥ శ్రు॥ అధీహి భగవో బ్రహ్మేతి। భూయ ఏవ మా
భగవాన్విజ్ఞాపయత్వితి। సమిత్పాణిః శ్రోత్రియం బ్రహ్మనిష్ఠమితి। తేహ సమి
త్పాణయో భగవంతమితీమం మార్గం విహాయ దేవ్యాలంకే సుఖాసీన ఏవ సన్।
దేవ్యై దేవేనోపదిశ్యమానం సర్వరహస్యం స్వయం ... సనత్కుమారా
దిభ్యోఽప్యుపదిదేశ। తదా స ద్వేష్యా గౌర్యాః శాపం ప్రాప్య ... పశ్చాద్గురోరుపదే
ష్టా చాభవదితికథా ద్రష్టవ్యా॥

౪౧— శ్రీరామచంద్రలబ్ధాద్వైతజ్ఞానాయ నమః-

శ్రీమతో రామచంద్రస్య రావణసంహారం కృత్వా పతితోద్ధారస్య సమాగతకార్య
నిర్వాహానంతరం మహాసత్త్వతయా ... భ్యో విరక్తస్య
సతః శనైః స్వక్షేత్రం ప్రాప్తస్య స్కందేనానుగ్రహపూర్వముపదిష్టస్య తత్త్వ
జ్ఞానస్య దార్ఢ్యార్థం ప్రత్యయార్థం చ స్వయముపేక్షితకృత్యస్య ప్రారబ్ధకర్మబలి
ష్ఠత్వేన పునః కించిదాజ్యభరతాశ్వమేధాది మానవలీలామనుభూయ అభి
షిచ్యాపి పశ్చాత్స్వరూపమాప్నుహీతి యముపాదిశత్తస్మై నమః అథవా। శ్రీ
రామచంద్రస్య తంత్వంతద్భావః - పారమార్థికం శ్రీవైకుంఠనిలయం వాసుదే
వాఖ్యం యద్వస్తు తస్య తత్త్వస్యార్థాశ్చరితవిశేషాః- మునిశాపాపదేశేన శేషా
దిభిర్వాసైర్దాశరథిరూపేణావతీర్య రక్షఃకులం నిహత్య పుత్రావుత్పాద్య యజ్ఞై

ఽష్ట్వా పరం పదం గమిష్యతీత్యర్థం దశరథాయస్వాంశకదూర్వాసమునివరగు
రురూపేణసముపదిదేశేతితథోక్తః తథాచ వాల్మీకోత్తరరామాయణే॥ శ్లో॥
తతస్తాన్నిహతాంద్దృష్ట్వా పత్నీంభృగుకులోద్వహః। శశాపసహసావిష్ణుంక్రు
ద్ధోరఘుబలార్దనం। యస్మాదవధ్యాం మేభార్యామవధీఃక్రోధమూర్ఛితః। త
స్మాత్త్వం మానుషేలోకేభవిష్యసిజనార్దన। తత్రతన్నిపయోగం త్వంప్రాప్స్య
సేబహువార్షికమిత్యాది। ఇతిశప్తోమహాతేజాభృగుణాపూర్వజన్మని। ఇహా
గచ్ఛ హిపుత్రత్వంతవ పార్థివసత్తమ। రామఇత్యభివిఖ్యాతస్త్రిషులోకేషుమాన
వ। అయోధ్యాయాంపతి రామోదీర్ఘకాలంభవిష్యతి। తత్రపత్నీవియోగంచ
దీర్ఘకాలంగమిష్యతి। దశవర్షసహస్రాణిదశవర్షశతానిచ। రామోరాజ్య
ముపాసిత్వా బ్రహ్మలోకంప్రయాస్యతి। సమృద్ధేష్ట్వాయమైశ్చయష్ట్వాపర
పురంజయః। ద్వౌపుత్రౌతుభవిష్యేతే సీతాయాం రాఘవస్యతు। అన్యత్రనత్వ
యోధ్యాయాం స్థాస్యమేతన్నసంశయ ఇత్యాదయో రామస్యతస్య మూర్తస్యావి
ష్ణోర్న్యగ్రోధాః తాన్యవతారాదిశ్రవణమంగళచరితవిశేషాన్యథాస్నర్వదేశికో
హరస్వాంశకదూర్వాసమునిరూపేణోపదిదేశేత్యర్థః। అథవా-చంద్రవత్ప్రి
యదర్శనస్యరామస్యవాచ్యవాచకాభేదోపచారేణరామేతినామ్నస్తత్త్వార్థ
నిష్ఠం పార్వత్యైసముపాదిశదితి॥ శ్లో॥ రమంతేయోగినోయస్మిన్ యస్త్వేషర
మతేథవా। సఏవపరమాత్మాతు రామఇత్యభిశబ్దిత ఇతినామోత్కర్షంప్రథ
యితుంలోకహితాయచ॥ శ్లో॥ కేనోపాయేనలఘునావిష్ణోర్నామసహస్రకం।
పఠ్యతేపండితైర్నిత్యం శ్రోతుమిచ్ఛామ్యహంప్రభో। ఇతిశ్రీవిష్ణునామసహస్ర
నామసంగ్రహం పృష్టవత్యైపార్వత్యైఈశ్వరవచనం। శ్రీరామరామరామే
తిరమేరామేమనోరమే। సహస్రనామతత్తుల్యంరామనామవరాననే। శ్రీరామ
రామరామేతి త్రిపూర్వకనామత్రయాత్మకంయద్రామనామ తద్విష్ణుసహస్ర
నామభిస్తుల్యమితిరమ- చింతయ నిశ్చిన్వేత్యర్థః। అతఏవహిరామనామ। పర
మపవిత్రపావనమితిశ్రూయతే। శ్రు। రామకేచిన్మునిశ్రేష్ఠముక్తిరేకేతిచక్షిరే।
కేచిత్త్వన్నామభజనాత్కాశ్యాంతారోపదేశతః। అన్యేతుసాంఖ్యయోగేన
భక్తియోగేనచాపరే। అన్యేవేదాంతవాక్యార్థవిచారాత్పరమర్షయః॥ ప్రశ్న
స్యోత్తరం। సాలోక్యాదివిభాగేనచతుర్ధాముక్తిరీరితా। కైవల్యముక్తిరేకైవ
పారమార్థికరూపిణీ। దురాచారరతోవాపి మన్నామభజనాత్కపే। సాలో
క్యముక్తిమాప్నోతినతులోకాంతరాదికమితి। రామతాపనీయేపి। శ్రు। యో
మమషణ్ణవతికోటినామానిజపతి తేభ్యఃపాపేభ్యోవిముచ్యత ఇతిపాపక్షయ
ద్వారావిష్ణులోకప్రాపకమేవ। నను॥ శ్లో॥ అహంభవన్నామగృణన్కృతా

ర్థోవసామికాశ్యామనిశంభవాన్యా,ముమూర్షమాణస్యవిముక్తయేసంది శామిమంత్రంతవరామనామేతి। అధ్యాత్మరామాయణోక్త్యా। మత్తారంస ముపాదిశదితి శ్రీరామచంద్ర సూక్త్యాలోకప్రసిద్ధ్యాచ రామశబ్దస్యైవ సం సారతారకత్వాత్ కైవల్యముక్తిరేవేతి చేన్న। ప్రణవషడక్షరమంత్రయోరే వతారకత్వమితి శ్రూయతే। శ్రు। అథకస్మాదుచ్యతే తారకమితి ప్రశ్నస్య గ ర్భజన్మజరామరణసంసారమహద్భయాత్తారయతి తస్మాదుచ్యతే తారమితి। ఓమిత్యగ్రేవ్యాహరేన్నమ ఇతిపశ్చాచ్ఛివాయేతి త్ర్యక్షరాణి। ఓమిత్య గ్రేవ్యాహరేన్నమ ఇతిపశ్చాత్తతోమహాదేవాయేతి పంచాక్షరాణి। నాతస్తా రకఃపరోమంత్రస్తారకోనామశైవోమనుః। అయమేవోపదిశ్యతే మనురవి ముక్తేన ఏషబ్రహ్మోపదేశోఽవచస్తైః ప్రణవషడక్షరయోరేవ తారకత్వసి ద్ధేః- అధ్యాత్మరామాయణస్యవాసిష్ఠకాదివత్ మహర్షిప్రోక్తత్వాభావాత్ తన్నామ్నోమహిమ్న్యేవముఖ్యతారకత్వప్రసక్త్యభావాత్ లోకప్రసిద్ధేర్నిర్మూలత్వాత్ సమ్యగ్జ్ఞానం వినాకైవల్యముక్తేః క్రియాసాధ్యత్వాభావాత్ నామోపాస కైఃకైవల్యసుఖానంగీకృతత్వాచ్చ సిద్ధమాపేక్షికతారకత్వం రామశబ్దస్యే త్యవగమ్యతే। తస్మాత్ శ్రీరామతత్త్వార్థోపదేష్టృత్వముభయస్యాప్యుభయోర్థః॥

౪౨——మార్కండేయవిజిజ్ఞాసామహాగ్రంథిభేదనము.

మార్కండేయస్యమునేః అన్నదజనకవిద్యాప్రదాభయప్రదతత్త్వజ్ఞాన దాఃపంచగురవస్సంతి। తత్రసర్వజ్ఞేశనివర్త్యమేకదుపాస్యత్రితయంవిజిజ్ఞాసా విశేషతోజ్ఞాతుమిచ్ఛా। సైవమహాగ్రంథిరితిగ్రంథిః। విశేషజ్ఞానాభావస్య ర్థః। యస్తంభినత్తితస్మైనమః - అథశబరచరిత్రమాహ——పంచభిస్మంత్రైః॥

౪౩——నిర్మాల్యభుక్కుక్కుటాత్మజ్ఞానదాయనమోనమః.

క్వచిద్వనచరేణనిత్యలింగారాధకేనపాలితఃకశ్చిత్కుక్కుటః। తన్నిర్మా ల్యకణంభక్షయన్ సద్యఃశివేనమోచితః పునశ్శబరకులేజాతిస్మరః - స్వాత్మాప్యధీర ఇత్యుపతతారేతి।కథాంజానీయాత్। నిర్మాల్యమహామాశాస్త్రేషుఘోషయిష్య తేహి॥ శ్లో॥ ఇమంప్రసాదంభుంజానోవిరించిఃకిలజైమినే। అష్టాదశమహావి ద్యాస్థానవారాశిపారగః। విష్ణుఃపరశురామోపిశివేనపరిదీక్షితౌ।పాదోద కప్రసాదాన్ననిర్మాల్యానాంనిషేవకా। వసిష్ఠోపిగరిష్ఠోభూత్ ప్రసాదస్యప్ర భావతః। తస్మాత్పాదోదకంపేయంప్రసాదాన్నంచభక్షయేదితి॥ నను॥నిర్మా ల్యంచనివేద్యంచభుక్త్వాచాంద్రాయణంచరేదితి। నిషేధశ్రూయతఇతిచేత్॥ సత్యం॥ క్వచిన్నిర్మాల్యనివేదితా మృతపురోడాశాదినామసాంకర్యేణ నసిద్ధ్య యతే।తథాపిత్రిమూర్త్యన్యలింగస్యప్రసాదఃకుత్రాపిననిషిధ్యతఇతితద్వ్యవస్థా

పురుషార్థప్రబోధేద్రష్టవ్యా। తన్మాత్రవివిచ్య తేవిస్తరభయాత్॥

౪౪—ఆలోకవేదమర్యాదబాలపూజాముదేనమః

లోకవేదయోర్మర్యాదా సీమాఇదమిత్థంవర్తితవ్యమితి నియమోయత్రనవిద్యతే। సాలోకవేదమర్యాదాసాచబాలకస్యధీరశబరశిశోః పూజాఅలోకవేదమర్యాదబాలపూజా-తస్యాముత్ ప్రమోదఃయస్యతస్మైనమః॥

౪౫—శబరార్భకలాలాంబుస్తోకసేకజుషేనమః

యచ్ఛబరార్భకస్యలాలాంబునః అస్యగర్తపలద్గండూషఫేనస్య స్తోకస్య అల్పతరస్య సేకమభిషేకం।శ్రు। అతస్సముద్రాగిరయశ్చసర్వేస్మాత్స్యందంతె సింధవస్సర్వరూపాఇతిసర్వకారణస్య గంగాధరస్యకియదేతత్ క్షుద్రోదకమితిభావః) తదపిభక్తపరాధీనతయాయోంగీచకారతస్మైనమః। భగవత్పాదాః॥ శ్లో॥ మార్గావర్తితపాదుకాపశుపతేరంగస్యకూర్చాయతే। గండూషాంబునిషేచనంపురరిపోర్దివ్యాభిషేకాయతే। కించిద్భక్షితమాంసశేషకబళంనవ్యోపహారాయతే। భక్తిఃకింనకరోత్యహోవనచరోభక్తావతంసాయతఇతి॥ అథాస్యశివభక్త్యాముఖ్యశ్రియాచారవిందాక్షాతిశాయిత్వగమకంముంప్రమాహ॥

౪౬—హరిదృక్శోధనపనేవరనేత్రహృతేనమః

హరేః అరవిందలోచనస్యశివేహ్యజానసిద్ధాభక్తిర్నయనశోభాచప్రసిద్ధాతత్ర శబరార్భకస్యశౌతక్ష్ణస్యాచనమానాఅహోనస్వేత్ న్యానేత్రప్రాక్-నిజచరణపంకజేసమర్పితతద్వ్యశోపణిక్షితుమేవాస్యవనచరార్భకస్య అక్ష్యపాహరత్ నూనం। నను। కమలాక్షస్యాపికాణత్వగమకప్రలాపఃకథమితిచేదుచ్యతే। పురాదక్షాధ్వరేయుద్ధసమయేశ్రీసహస్రహితసుదర్శనం వీరభద్రకపాలమాలాకబళితమభూత్॥ తత్ప్రాప్త్యర్థంచిరంసహస్రకమలైర్దేవమభ్యర్చ్య జాతుచిత్ నిజలోచనంచసంఖ్యాపూరణీయసమర్పయన్ తత్పునరవాపేతిప్రసిద్ధాని।స్కాందే।శ్లో॥ వీరభద్రమహాభాగస్థానేతవపరాక్రమం। వజ్రాదపిమహాశీఘ్రమంగిరికోటిప్రఘాతనం। దుర్ధర్షమపిమచ్చక్రంయత్త్వయాలింగితంహఠాత్। తస్మాదద్యశివద్రోహకారిణంజహిదుర్ధియం। కాలాంతరేమహేశస్యకృత్వాచబహుధాతపః।అహంప్రాప్స్యామిమచ్చక్రంప్రేద్ధురోఃపరమేశ్వరాదితి। సహస్రపుండరీకపూజనైకన్యూనదర్శనాసహస్రనేత్రకల్పితార్ఘనాచ్యుతాయభక్తితఇతిచపురాణాని॥శ్లో॥ త్వత్పాదేనయనార్పణంచకృతవాన్ త్వద్దేహభాగోహరిరితి- భగవత్పాదాః॥ శ్లో॥ యేనాంగీకృతమచ్యుతస్యనయనంపూజారవింద్రైస్సమంతస్మిన్ మేహ్యదయంసుఖేనరమతాంసాం

శేపరబ్రహ్మణీతి। శ్రీసుదర్శనాచార్యాః। శ్రు। యోవామపాదార్పితవిష్ణు నేత్రస్తస్మైదదౌ చక్రమతీవహృష్ట ఇతి। శరభోపనిషత్। అపిచ- చోళదేశే నయనార్పణ క్షేత్రప్రసిద్ధిరప్యాస్తే। తస్మాదుభయభక్తి నయనయోః పరి త్యాగమే వాక్యపాహారస్మానం। హరేరేకమేవాక్ష్యుత్పాటితం అస్యతు తద్వితయమపీతిభావః॥

౪౭— కిరాతపోతసారూప్యముక్తిదాయన మోనమః.

వ్యా- అథద్వితీయనయనోత్పాటనసమయే దేవస్యాష్టౌత్కృత్య సారూప్యముక్తిం దదావితికథాంజానీయ్యాత్। పురాతుశబరస్యహరిసారూప్యంప శ్చాత్ తపసాశివసారూప్యమిత్యుభయథాలాభ ఏవాసీత్। ఏవంశివప్రసాద స్తువర్ణాశ్రమాధికారమవిచార్యైవహీనజ నస్యాపిముక్తిదానసమర్థ ఇత్యపిస॥ పరంతుజంతుమాత్రస్యకేటాదేరపిముక్తిదానసమర్థ ఇత్యాహ ద్వాభ్యాం॥

౪౮— లూతాచితాలయద్వారపితానోత్కృ-యసే నమః.

లూతాదూర్ణనాభిరితిజంతువిశేషః తయాఆచితానిస్వశరీరోత్పన్న తంతునిచయైః ఆలయద్వారగోపురపీఠమంటపాదిపూజాసాధనాని। తథాభూతసాధ్యానికృత్రిమాణి తేషుదత్క-డఉత్సుకఃయోభవత్ తస్మైనమః.

౪౯— స్వధర్మభంగభీతశ్రీముక్తిదాయన మోనమః.

వ్యా- స్వేనారచితస్యశ్రీమన్మనస్మస్యభంగాత్ దాహాద్భీతాశ్రీః తంతువాయాఖ్యాకీటవిశేషః తస్యైచముక్తిదానపటుర్ఇత్యర్థః। కదాచిత్ ఉక్తకృత్రిమ పూజాసాధనేషుకవాజ్జ్వయాదీపజ్వాలయోత్థితేషు తద్భంగభయాత్ స్వయమపితస్మిన్నేవజ్వాలనేప్రవిష్ట్యదేహంజుహావ। తస్యాపియోముక్తిందదౌ తస్మైనమః। మహాదేవమహానందే మహాకారుణికోత్తమ। ప్రసన్నేసతి భోగోవా పతింగోవాపిముచ్యతఇతి॥

౫౦— కాళసర్పమహారత్నపూజితాయన మోనమః.

వ్యా॥ జాతుకశ్చిద్విజః- అనర్ఘ్యరత్నైర్వాయుపూజితమిదంమహాలింగం అర్చితవతోగంధర్వస్య - సమీక్ష్యమహాపపూజార్థం కథంరత్నప్రాప్తిర్భ్యాపా యఇతిప్రశ్నస్య। నాగలోకఇతిగంధర్వోక్త్యాతదేవాప్రాప్యుపాయాత్ - కథంత ల్లోకావతరణం కథంవారత్నప్రాప్తిరితిస్మారంస్మారం పశ్చాజ్జన్మనిసర్పో భూత్వాజాతిస్మరశ్చాభూదితి॥ శ్రు॥ తదేవసక్తస్సహకర్మణేతి లింగంమనో యత్రనిషక్తమస్య- ప్రాప్యాంతంకర్మణస్తస్యయత్కించేహకరోత్యయమితి యోనిమన్యేప్రపద్యంతేశరీరత్వాయదేహినః- స్థాణుమన్యేనుసంయంతియథా కర్మయథాశ్రుతమితి- శ్లో॥ యంయంవాపిస్మరన్ భావంత్యజత్యంతేకళేబరం

తంత మేవేతీతిచ శ్రుతిస్మృతిభ్యాంకృష్ణసర్పత్వంప్రాప్య అత్రాగత్య అనర్ఘ్యైర
త్తైశ్వర్యమేవదేవమారారాధ-తస్మైనమః,

౫౧— పరార్థజాపకబ్రహ్మబంధుసద్బంధవేనమః-

కశ్చిద్ద్విజఃశివరాత్ర్యాంపరస్య నిమిత్తముపవాసజాగరాదియుక్తఃశ్రీరు
ద్రంజప్త్వాపశ్చాద్భవేభక్తిమాన్ మదగజోభూత్ - శివధర్మానపన్యార్థత్వే
నాచరతస్తస్యబ్రహ్మబంధోర్విప్రహాలకస్యాపిసద్బంధువత్ సుహృద్బంధుజ
నఇవయోంతస్త్విష్టన్ నిజభక్తిమచోదయత్ - ప్రాణినాంసుఖదుఃఖప్రాప్తౌక
ర్మానురోధేనపరమేశ్వరఏవహికారణం॥ శ్రు॥ యమున్నినీషతితంసాధుకర్మకా
రయతి।యమధోనినీషతితమసాధుకర్మకారయతీతి॥ శ్లో ॥ పాంసవఃపర్వతా
యంతేపాం సూయంతేచపర్వతాః । శివప్రసాదయుక్తానాం అజ్ఞయైవకి
మీశతుః-

౫౨— గజరాజార్చితాంభోజసహస్రాయనమోనమః-

వ్యా॥ సద్విజఏవగజశ్రేష్ఠో భూత్వాపరమేశ్వరారాధనాసక్తః ప్రత్య
హమంభోజసహస్రేణదేవమభ్యర్చ్యముక్తోభూత్ (సను॥శ్రు॥తమేవంవిద్వా
నమృతఇహేతి। జ్ఞాత్వాశివంశాంతిమత్యంతమేతి) జ్ఞాత్వాదేవంముచ్యతేస
ర్వపాశైః।యదాచర్మవదాకాశంవేష్టయిష్యంతిమానవాః।తదాశివమవిజ్ఞా
యదుఃఖస్యాంతోభవిష్యతీతి। జ్ఞానంవినానమోక్షోస్తిజ్ఞానమత్యంతదుర్లభ
మితి। శ్రుతిస్మృతిశతైఃజ్ఞానేనైవముక్తిసిద్ధౌకథంతిరశ్చాంస్థావరాణాంచము
క్తిరితిచేత్ (శృణు) పరమహంసవనస్థగృహస్థవర్ణినః బ్రహ్మక్షత్రియవైశ్యాశ్చ
క్రమేణవేదాంతవిచారజ్ఞానాధికారిణోభవేయుః। అన్యేతుమనుజాః త్రివిధక
ర్మణః పరమేశ్వరమారాధ్యకామినఃసాలోక్యాదిముక్తిమాప్నువంతి।విరాగా
స్తత్తల్లోకంప్రాప్యవాపశ్చాద్బ్రాహ్మణజన్మనివావిచారజ్ఞానినోభవేయు
రితిశాస్త్రమర్యాదా। అథస్థావరజంగమపక్షేక్షేత్రకాళహస్త్యాం దేవ్యామృతా
నాంజంతూనాంతృణగుల్మాదినాంచమరణానంతరంవర్ణాశ్రమాదివిభాగస్య
మహాసముద్రఇవనదీనాంలనవకాశాత్ సర్వస్యఅవిద్యాకోపాధివిభక్తస్యజీవ
రాశేఃశివపదాప్తౌనవిభూతివిద్వేషిణోవినాస్వస్వయంభగవాన్ గురుమూర్తిరభ్యే
త్యతారకముపదిశ్యపరమాంముక్తిందదాతీతిజాబాలసూక్తిః। సూతపరాశ
రవచనానిచద్రష్టవ్యాని। యద్యపిశివాదిద్వేషిణామపిజన్మాభావఏవపునఃపున
స్తత్తత్క్షేత్రేషునిరయానుభవనిత్యర్వాదితిభావః॥

౫౩— శ్రీకాళిహస్తిలింగాఖ్యాభరణాయనమోనమః,

వ్యా॥ శ్రీః లూతా। కాళః కృష్ణసర్పః హస్తీ గజ ఇతిచ ప్రమేజంతవః ఉక్తాః తే

షలూతాము క్త్యనంతరంసర్పగజౌస్వస్వపూజాచిహ్నాతి క్రమణజనితపరస్ప రవైరేణసంపీడయంతౌదేహంతత్యజతుః। త్రయోప్యేతేముక్తాఅపిపునః ప్రాణినాంప్రత్యయార్థంభక్తిసిధ్యర్థంచస్వస్వలింగానిచిహ్నాని- ఆఖ్యాచ। శ్రీ-కాళ-హస్తీఇతినామచ భవల్లింగమూర్తౌభవేదితి తత్ప్రార్థితోయోభగవాన్ తాన్యాభరణమలంకారమివధత్తేతస్మైనమః,

౫౪— క్షేత్రశైలపురాద్యుక్తిభక్తనామకృతేనమః,

వ్యా॥ యస్తుదేవః స్నేహాతిశయేనక్షేత్రశైలపురాదేశ్చశ్రీకాళహస్తిక్షేత్రంశ్రీకాళహస్తిగిరిశ్రీకాళహస్తిపురంఇత్యత్రవిద్యమానస్యసర్వస్యాపిశ్రీమద్దక్షిణకైలాసాఖ్యాంవిహాయ తన్నామాంకనమేవ భక్తపారవశ్యేనయశ్చకారతస్మైనమః- అథసుదర్శనలబ్ధసాదరీతింవివరిష్యన్ తదుత్పత్త్యాతిప్రకారమాహసప్తభిః॥

౫౫— చరణాంగుష్ఠలీలోద్యచ్చక్రాఖ్యమహసేనమః.

వ్యా॥ పురాజలంధరాసుర వధార్థందేవైరభ్యర్థితః పరమేశ్వరఃతమాయుధాద్యప్రధర్షం। సహరిష్యన్ పాదాంగుష్ఠేనలీలయాకేవలంయోలిలేఖ-తతశ్చయదాజ్ఞయాచక్రాఖ్యంమహాఉదభూత్ తస్మైనమః

౫౬— రేఖారథాంగసంపర్క-జలంధరభిదేనమః,

వ్యా॥ రేఖాత్మకస్యరథాంగస్యచక్రస్య సంపర్కేణ పరీక్షార్థంస్వేనైవక్షిణోవిన్యాసమాత్రేణ యస్తంబిభేదతస్మైనమః ఏవమసురవధానంతరంతచ్చక్రంకాంగతిమాపేత్యత ఆహాస్యవహితమంత్రేణ॥

౫౭— పద్మాక్షనయనాంభోజపూజితాయనమోనమః,

వ్యా॥ ఉక్తార్థప్రాయఏవాయంమంత్రః,

౫౮— నారాయణవితీర్ణారిభీమరూపాయతేనమః,

వ్యా॥ శ్రీమతేనారాయణాయవితీర్ణంఅరిష్వసురేషుభీమరూపం- అరి-సహస్రారాణిఅస్యసంత్యరి-రత్ యేనతస్మైనమః(నను)హరయేహరేణకిమర్థంకథాచక్రందత్తంవ్యామిశ్రేణవాక్యేనసస్త్రీయతేఇతిచేత్ - పురాఅసురవధాయస్వచరణోత్పాదితంచక్రంకేవలసహస్రకమలారాధనపరాయహరయెదత్తమాసీత్-అథపునఃవీరభద్రకపాలమాలాకబళితంతదేవారి - తస్మైసహస్రకమలనియమారాధన భంగభీత్యానేత్రారవిందార్చనప్రతేహరయేవితీర్ణమితిభావః.

౫౯— స్వామిభృత్యవివాదాఘశాంతికృత్ క్షేత్రిణేనమః,

వ్యా॥ అత్రస్వామినాహరేః-భృత్యస్యసుదర్శనస్యచపరస్పరవివాదః। అ

హామేవాసురసంహారీ- అహమేవారీణామరీతి - యఃకలహఃసఏవభృత్యస్యాఘంనహిస్వామినః। తదఘస్యశాంతింకరోతీత్యఘశాంతికృత్ క్షేత్రమస్యాస్తీతిస్వామిభృత్యవివాదాఘశాంతికృత్ క్షేత్రీతస్మైనమః,

౬౦—— హరిశస్త్రారిభజనప్రసన్నాయనమోనమః,

వ్యా॥ ఏవమన్యాయకలహ కుపితేనహరిణాత్వంనిస్తేజస్కోభవేతిశప్తస్యారేశ్చక్రస్యభజనేనఅఖండబిల్వదళనియుతశివారాధనేనయః ప్రసన్నఃతస్మైనమః॥

౬౧—— నిశ్శ్రీకచక్రకరుణావితీర్ణజ్యోతిషేనమః,

వ్యా॥ హరిశాపాన్నిశ్శ్రీకస్యనిర్గతప్రభస్యచక్రస్య - కరుణయాకేవలంనహిస్వామిద్రోహిణస్తపసేత్యర్థః। వితీర్ణందత్తంజ్యోతిర్యేనతస్మైనమః । స్వభావేనచక్రస్యాతిజ్యోతిష్మత్వంప్రసిద్ధం-తథాహి ॥శ్లో॥ అవ్యాద్భాస్కరసన్నిభాభిరఖిలాభాభిర్దిశోభాసయన్ భీమాక్షక్షురదట్టహాసవికసద్దంష్ట్రాప్రదీప్తాననః। దోర్భిశ్చక్రగదాభయాబ్జవరకుంతాంశ్చాపిపాశాంకుశౌబిభ్రత్పింగశిరోరుహోభగవతశ్చక్రాభిధానోహరిరితి। ఏవంచ॥శ్లో॥ హరిర్బ్రహ్మచలక్ష్మీశ్చస్కందోరామోమృకండుజః। కిరాతలూతాకాలేభచక్రాశ్చైతేదశక్రమాదితి। మూలవచనానురోధేనత్రేతాయుగేశివప్రసాదభరితాః - కథితాః।అథ॥ సుభగావిజయశ్చైవజపాలాచమునీశ్వర। మృత్యుంజయోనారదశ్చపరాశరసుతాత్మజః । సనత్కుమారశ్శక్తిపుత్రస్త్రిదశానాంసహస్రకం। నవైతేద్వాపరేతత్రశివాత్సంప్రాప్తవాంఛితా। —ఇత్యుక్తద్వాపరభక్తానాహ॥సుభగేత్యాదినా-

౬౨—— సుభగాభక్తివైరాగ్యప్రసన్నాయనమోనమః-

వా॥సుభగానామ్నీకాచిద్ద్విజసుందరీ-తస్యా॥మహాభక్తివైరాగ్యాభ్యాంయశ్శివజ్ఞానపూర్వకంమోక్షుందదౌ-తస్మైనమః.

౬౩——విజయద్విజవిజ్ఞానదేశికాయనమోనమః,

వ్యా॥ విజయఃసుభగాయాఃపతిః - తస్యదేవ్యాసహదేవస్సన్నిధాయసుఖావస్థాయామేవశివజ్ఞానముపదిదేశతస్మైనమః,

౬౪—— నందినాథమహాశైవభావితాకృతయేనమః,

నందినాథఇతికశ్చిద్వీరశైవఃఏతత్ క్షేత్రస్యపశ్చాద్యోజనాంతరేనందిశైలేవర్తమానఃసర్వసంపత్సమేతః తేనమహాశైవేనభావితా ధ్యాతాఆకృతిః ఉమార్ధవిగ్రహాశుక్లాత్రిణేత్రాచంద్రశేఖరేతి శ్రుతిప్రతిపాదితమూర్తిర్యస్యతస్మైనమః॥

౬౫— గుహప్రోక్తజపాలాత్మభక్తిజిజ్ఞాసవేనమః,

వ్యా॥ నందినాథస్యపత్నీపతి మరణసమయేతదుపదిష్టమార్గేణ శివధర్మైక త్రీ ౧-అశైవసంభాషణాద్యసహిష్ణుః శైవేభ్యస్సర్వస్వదాత్రీతికింవదంత్యా గుహాఃస్వయంపరీత్యతదఖిలంప్రీతేశివాయన్యవేదయత్ । తతఃస్వయంజిజ్ఞాసయాయోదేవస్తదంతికమయాసీత్తస్మైనమః॥

౬౬— జపాలాకరదర్వీకసంభిన్నశిరసేనమః,

వ్యా॥ యస్తువృద్ధయతిఃకరపాత్రభిక్షుఃజపాలయానిక్షిప్తాన్నస్వీకారసమయేతదుష్ణవేగమసహమానఇవనాశాయజేతివదన్సపదితత్కరదర్వ్యాసంతాడితశిరాస్సద్యఃపంచశీర్షోభవత్తస్మైనమః- స్కందసర్వజ్ఞతాహేతుఃపంచధాభిన్నమస్తకఇతిమూలపురాణవచనం । ఏతదేవభక్తపారతంత్ర్యందర్శయిష్యన్ప్రాసంగికాన్చతురోమంత్రానాహపాండవేత్యాదినా॥

౬౭—పాండవాదృతగాండీవప్రమృష్టశిరసేనమః

వ్యా॥ పాండవేన పార్థివేనా దృతంగృహీతంగాండీవాఖ్యంధనుః తేనధనుషాప్రమృష్టంసంతాడితంశిరోయస్యతస్మైనమః—ఇయంగాధామహాభారతేకిరాతార్జునీయేద్రష్టవ్యా।కించ- శివాధికరణలక్షణత్వేనపార్థప్రహారకిరణమన్విష్యంతిలాక్షణికాః॥

౬౮—శాక్యనాథాఖ్యపాషండపూజితాశ్మమూర్ధేనమః

వ్యా॥ శాక్యనాథఇత్యాఖ్యాయస్యసతథోక్తః - వైదికంపంథానందుస్తర్కైఃఖండయతీతిపాఖండఃసఏవపాషండః। బుద్ధజాతీయఃజన్మాంతరపుణ్యావశేనశ్రీరుద్రేభక్తిమాన్జాతిమాత్రేచ్ఛద్మనాశివ ధ్వషమభిసయన్ఆరాధయతిస్మ। ప్రత్యహమష్టోత్తరశతపాషాణాన్ పూజాపుష్పప్రకరప్రతిమాన్పురాణలింగేభ్యస్స్య కదాచిన్మహావృష్టిప్రవాహేన పాషాణమలభమానః స్వనియమభంగభీరుః నిజశిరఃప్రతినిధిత్వేనలింగేనిక్షిప్యతదనుతస్మైదేవస్సాన్నిధ్యకృన్ముక్తిందదావితి। నను। కథంబుద్ధస్యపూజాధికారఃకథంవాశ్మాహతిఃపూజాభవతీతిచేత్ యస్యోత్కృష్టఃనోభావోస్తి సఏవసర్వోత్తమః తస్యాశీలాపిపూజైవేత్యత్రప్రమాణం। తథాచశివధర్మే॥శ్లో॥ శ్రీశివః-ఏతదష్టవిధంచిహ్నం యస్మిన్మ్లేచ్ఛేపివర్తతే। సవిప్రేంద్రోమునిశ్శ్రీమాన్సయతిస్సచపండితః।నమేప్రియశ్చతుర్వేదీమద్భక్తశ్శ్వపచోపియః। తస్మైదేయంతతోగ్రాహ్యంసచపూజ్యోయథాహ్యహమితి।తథాచ- పాద్మే॥ శ్లో॥ నియమాద్యస్తుకుర్వీతభక్తింవాద్రోహమేవవా। తస్యాపిచప్రసన్నోస్మితస్మైదత్తైజగత్రయమితి - వచనైః అనధికారిత్వేనప్రతీతోప్యధికార్యేవ। శివద్రోహపత్రప్రతీతావపితత్పూజానియ

మానతిక్రమణాత్ భావనాబలాచ్చేత్కృష్టప్రాజైవాభవదిత్యర్థః॥

౬౯—విశ్వస్తాముసలోద్ధారవిత్రస్తతనవేనమః

వ్యా ॥ కాచనవిధవాశివభక్తాన్నదాత్రీ । కమపిమాహేశ్వరంభోజనా యామంత్ర్య భక్ష్యభోజ్యానిపక్త్వాద్వి జాగమనం ప్రతీక్షంతీ చత్వరేవేతన వ్రీహీనమర్దయత్ తదంతరాతత్కుమారఃపశ్చాద్ద్వారేణాగత్యభక్తం కించి ద్భక్షయన్ మాత్రావలోకితః తద్ధస్తముసలేనప్రహతోమమార - తతస్సాత త్పిండంక్వచిత్ప్రచ్ఛాద్య కృతస్నానావృద్ధమభోజయత్ । అయేపతిసుతధన హీనవిధవాన్నస్వాద్మి । తత్సుతమానయేత్యుక్తవతివృద్ధే సాముసలముద్ధ ధార। తదాయస్యతనుస్త్రత్రాసతస్మైనమఇతి॥

౭౦—పాండ్యవేత్రలతాఘాతభీతసర్వాత్మనేనమః

వ్యా ॥ జీవన్ముక్తిపురీనాథస్యవేగవతిసేతు బంధనసంరంభేతు- ఏకస్మిన్వ పుషివేత్రసంతాడనే। సతియదాధారతయాసర్వాణిభూతాని- తత్ప్రహారా భిభూతానిసంతితచ్ఛ్వాయధుచిహ్నవంతిచాసన్ తస్మైనమః।అనేనాష్టమూర్తే ర్భగవతస్సార్వాత్మ్యంప్రకటితంభవతి।నను। దేవస్యపిటకఖనిత్రవతఃపరిచ్ఛి న్నస్యప్రహారః - కథమివజగద్వ్యాప్నువీత । ఆధారత్వేసరజ్జుసర్పస్థలఇవ- అధిష్ఠానారోపయోఃఏకత్రావస్థానాత్ భవతీతిచేత్। న। తత్రయావదధిష్ఠా నారజ్జుః- తావత్కల్పితసర్పస్థితిసాధారణ్యాత్నదోషః। నతథాత్రసంభవ తీతిచేత్ ।న। నిత్యనిరతిశయానందసంపూర్ణతానుభవేన-మంకణమహర్షినటన వత్ ।పరమేశ్వరపరిగృహీతాత్యంతహాసాస్పదభృతకవేషవపుర్విషయప్రహా రోపి- హరిబ్రహ్మాదికంసర్వంజగత్వ్యాప్నుయాదేవ । యథానీలకంఠధ్యా తామహావిషముచ్చాటయతి । తద్వత్-సార్వాత్మ్యభావనాబలాదితిభావః ॥

౭౧—మునిసంఘప్రయుక్తాశ్మయష్టిలోష్ఠముదేనమః

వ్యా ॥ కేనచిన్మునిసంఘేనఅనీశ్వరవాదినా - స్వస్యదిగంబరత్వదోషదృష్ట్వావిక్షిప్తేషు యష్టిముష్టిలోష్ఠకాష్ఠాదిప్రహారణసాధనేషు- నిజవపుస్సంఘటితేష్వపియస్యలోకస్వభావమాలక్ష్యముదేవ। ఆసీత్। నహిరోషః। తస్మైన మః । అత్రముసలప్రహారాదికథామూలంశివరహస్యేతిహాసేద్రష్టవ్యం । త త్సంగ్రహేణాచార్యచరణాఆహుః॥ శ్లో॥ నతిభిర్నుతిభిస్త్వమీశపూజావిధిభి ర్ధ్యానసమాధిభిర్నతుష్టః । ధనుషాముసలేనచాశ్మభిర్వావద తేప్రీతి రహాంత థాకరోమీతి॥తత్కథాంవ్యంజయామాసుః। అత్రధనుషాముసలేనచాశ్మభిరి తిత్రయాణాంగ్రహణం। అన్యద్దర్వీవేత్రముష్ట్యాదేరప్యుపలక్షణం। నను। ఏవ మేతేషుశివస్యాపరాధిషుకింసంతోషకారణంమదనదహనమార్చనే-గోయాధ

యాశాస్త్ర కెశరస్యాచిరంతన్యేంతికి మదవత్యాతజ్ఞానాః అసృ
ష్టిభర్తృ వాత్స్యపరిపాలితా! అపకేనమహత్యాదితాస్త్రాత్రైపక్షేష్వ్యనాగస! ఎ
తనస్తుశివశాస్త్రప్రవిదపిలోకపాలనిత్యాహాక త్యాదిమాని! సజ్జనశృతాన్యమహా
ర! మహాంధగోయాధచోదకః - కశ్యపోప్యదక్షయామందరోర్ధ్వగంతామ
హాదేవసేవానభిముఖశ్చయయా-తత్ప్రయోహ్యాభా క్తింహి॥శ్లో॥ పత్రంపుష్పం
ఫలంతోయంతమో మేభక్త్యాప్రయచ్ఛతి। తదహంభక్త్యుపహ్నాతంఅశ్నామీతి
శివోవదదితి! శివపురాణవచనాత్। అక్లేషుసహిష్ణుత్వమీశ్వరస్యావృద్ధకుమా
రన్యాయేనఅలంకారఏవ॥

౭౨— మృత్యుంజయమహారాజదత్తముక్తిశ్రియైనమః,

వ్యా॥ మృత్యుంజయాభిధాయనరపతయే - విశ్వజిద్యాజినేరైక్యమునిశా
పార్దితాయ। మార్కండేయోపదేశపూర్వంనిజక్షేత్రంప్రాప్య-తపస్యాతే
తస్మైముక్తిరేవశ్రీః మోక్షలక్ష్మీః యేనదత్తాతస్మైనమః॥

౭౩— శ్రీనారదపరిప్రశ్నసంశయచ్ఛేదినేనమః,

వ్యా॥ శ్రీసనత్కుమారోపదేశేన సర్వవిదోపినారదస్యమునేః లోకోప
కారాయకేవలం-వక్ష్యమాణైకాదశమంత్రవిషయావిచికిత్సాజాతా। తాం
విధిముఖేనయోచ్ఛినత్ తస్మైనమః। తత్సంశయాస్తు దేవస్యసమగ్రియాసుసం
పత్సుసతీషు-కథంవాహానవసననివాసస్థాననర్తనాస్థిదండకపాలభస్మాపస్మా
రముఖలోకవిలక్షణవస్తుధారణమిత్యేతద్విషయాః- తాక్రమేణప్రత్యుత్తర
రూపేణమంత్రేణోదాహరతి।తద్యథా,

౭౪— ధర్మనారాయణవృషద్వంద్వసంచారిణేనమః.

ధర్మశ్చనారాయణశ్చధర్మనారాయణౌ। తావేవవృషభౌ। తయోఃద్వం
ద్వంమిధునం తేనసంచరతీతి-ధర్మనారాయణవృషద్వంద్వసంచారీ॥శ్రు॥ధర్మా
వహంపాపనుదంభగేశమితిశ్రుతేః। హరిధర్మస్వరూపయానద్వంద్వేనసం
చరిష్ణోఃపరమేశ్వరస్య। నకదాప్యధర్మగతిర్భవతీత్యతశ్చవక్ష్యమాణమంత్ర
గతశాస్త్రలోకమర్యాదాతిక్రమణత్వశంకాయాఅప్యనవకాశ ఏవేతిభావః॥

౭౫— హింస్రశ్మశానికోన్మోహనర్తనాయనమోనమః॥

వ్యా॥ హింసాప్రాణిఘాతుకాని - శ్మశానికానిశ్మశానచరాణిభూతప్రేత
పిశాచాదీనియాని - తేషామధికసంమోహనార్థం అప్రదోషమాచబ్రాహ్మ
ముహూర్తంశ్మశానేరుద్రోన్నృత్యతి। నహ్యన్యవద్భియాపగచ్ఛతి। లోకేసిం
హాద్భయమన్యస్య। నహిస్వతస్వస్య(యథా) తథాసర్వేబిభ్యంతిరుద్రాత్।

నహిరుద్రఃస్వస్మాదితిపరతశ్చపరస్యాభావాదితి-కించ-అన్యేసురాఃపరిచ్ఛిన్న వైభవాః। చిరాయుష్కామారుద్రభూమింత్యత్యంతి॥శ్రు॥ సర్వోవైరుద్రః। సర్వోహ్యేషరుద్రః।ఏకఏవరుద్రో౽నద్వితీయాయతస్థఇతిచశ్రుతిభిఃపూర్ణరూపీభగవాన్-తత్రాపివిభూతిరుద్రోన్యత్యతి।అపిచరుద్రఃక్షణమాత్రంగుదితూష్ణీముపేక్షేత । తస్యామేవరాత్ర్యాంతానిభూతాదీనిప్రళయకాలంకలయంత్యేవ।తథాచాభియుక్తాః॥ శ్లో॥ ఆసీద్ధానయదిస్వయంపితృవనేభూతానిసంమ్మోహయన్।ఆసీరన్కిమిమేజనాస్సుకృతినఃహర్మ్యేషురమ్యేషు వేతి। అతశ్చ శ్రీరుద్రఃఅసతామపహాసాస్పదమపిసతాముపాస్యఏవేతి। శ్రీభాగవతేకాశ్యపవచనం॥శ్లో॥యస్యానవద్యంచరితంమనీషిణోగృణన్త్యవిద్యాపటలం బిభత్సవః।నిరస్తసామ్యాతిశయోపియస్స్వయంపిశాచచర్యామచరత్సతాంగతిః । హసంతియస్యాచరితంసుదుర్భగాఃస్వాత్మన్నృతస్యావిదుషస్సమీహితం।యైర్వస్త్రమాల్యాభరణానులేపనైశ్వభోజనంస్వాత్మతయోపలాళితం। యత్కారణంవిశ్వమిదంచమాయాబ్రహ్మాదయోయత్కృతసేతుపాలాః । ఆజ్ఞాకరీతస్యపిశాచచర్యాఅహోవిభూమ్నశ్చరితంవిడంబనమితి । అనుశాసనికేసీలలోహితరుద్రవచనం॥ శ్లో॥ ఉగ్రాణాంనిగ్రహేతేషాంసోశక్తోమాంన్యయోజయత్।ఘోరాహతామయాత్రరక్షితాశ్చాఖిలాఃప్రజాః। శ్మశానాదపిమేస్థానంనాన్యన్మేధ్యతరంభువి । మునిభిర్మేధ్యమిత్యుక్తంస్థానంయత్రవసామ్యహం। ఆచరద్భిర్వ్రతంరౌద్రంమోక్షకామైస్తుసేవ్యతే । మధ్యాహ్నేసంధ్యయోస్తత్రనక్తంరేరుద్రదైవతే। అయుష్కామైరశుద్ధైర్వానగంతవ్యమితిస్థితిరితి।తస్మాదిదంచరితంఈశ్వరస్యలోకరక్షణార్థమేవేత్యర్థః॥

౭౬—— మీనవృకోక్రిడశృంగాకబిరుదావలయేనమః-

వ్యా॥ లోకహితాయావతీర్ణస్య - హరేరవతారేషుమత్స్యాదితిర్యజ్మూర్తీనాం-ఆవిర్భావకార్యనిర్వాహానంతరంస్ఫురితస్వస్వగర్వనిర్వాపణార్థంశిక్షితతద్దేహత్యాగసమయేతద్దత్తంకించిత్కించిదవయవాంశమీశ్వరోదధారేత్యుపదేశకాండాదౌద్రష్టవ్యం। తస్మాన్మీననేత్రగోళకాస్థివలయం- ఆదివరాహస్యదంష్ట్రాంచ - అంకతయాచిహ్నత్వేనధృత్వాతదుత్పన్నబిరుదావళిర్యస్యతస్మైనమః॥

౭౭—— కంకాళహారమధ్యస్థకమఠాస్థిజుషేనమః,

వా॥ కంకాళఃఅస్థిసముదాయః- ఉక్తంహిపాద్మేత్వస్తినానాత్వం॥శ్లో॥ వలయానికపాలానిమకుటాస్తరణానిచ । నళకానీతితాన్యాహుఃపంచధాస్థీని సూరయః॥అస్థ్నాంశరీరేసంఖ్యాస్యుష్షష్ట్యుత్తరశతత్రయం। కోరకాఃప్రతనా

నున్నసీవిన్యస్యురులూఖలాః । సాముద్గామండలాశ్శంఖావర్తావాయసతుండకాః। ఇత్యష్టధాసముద్దిష్టాశ్శరీరేష్వస్థిసంధయః॥ తదస్థిసముదాయఃకంకాళపదవాచ్యః తస్యమధ్యస్థంనాయకమణిస్థానేస్థితం కమఠస్యపృష్ఠాస్థినారికేళకపాలాకారంతద్వతేనమః॥

౭౮— త్రివిక్రమోరుపృష్ఠాస్థికంటకోద్దండినేనమః,

వ్యా॥ శ్రు॥ త్రీణిపదావిచక్రమేవిష్ణురితి । యస్త్రీంల్లోకీపరిమాతావిష్ణుస్తస్యపృష్ఠాస్థి- వీణాదండంసర్వతఃకంటకయుతం- అఖిలపరిబృఢత్వాత్-ఆలంబనార్థంయోదధారతస్మైనమః॥

౭౯— గజవ్యాఘ్రనృసింహత్వగంబరాయనమోనమః

వ్యా॥ గజాసురస్యమునిసంఘాభిచారోత్థవ్యాఘ్రస్యఅసురరక్తపానమదోద్ధతనృసింహస్యచత్వచఏవాంబరాణియస్యతస్మైనమః ప్రు॥ యోబ్రహ్మబ్రహ్మణఉజ్జహారప్రాణైరీశ్వరఃకృత్తివాసాఃపినాకీతి। యోఘోరంవేషమాస్థాయశరభాఖ్యంమహేశ్వరః । నృసింహంలోకహంతారంసంజఘ్నౌసమహాబలః। హరిర్గంహరంతంపాదాబ్జమనుయంతిసురేశ్వరాః । కృపయాభగవాన్విష్ణుంవిదదారనఖైఃఖరైః। చర్మాంబరోమహావీరోవీరభద్రోబభూవహేతిశరభోపనిషత్। ఏవంపురాణానిచద్రష్టవ్యాని॥

౮౦— సర్వసంహారియజనమహాభస్మభృతేనమః,

వ్యా॥ సర్వసంహారోనామ- స్వేతరసర్వప్రపంచవిలయస్వసాక్షికః । సహిసర్వస్యనిద్రాయాం- అవ్యాకృతనామకస్యప్రాజ్ఞస్యనిర్గ్యానభావః(ననుశివజీవయోః ప్రళయస్యస్వసాక్షికత్వసామ్యేకోభగవచ్ఛేదః। శివస్యశివజ్ఞానిన‌శ్చస్వసాక్షికత్వంవిస్పష్టంపదాభాసతే। శాస్త్రశరణానాంపివేదసమయే- అన్యేషాంచసాక్షిత్వే సత్యపిప్రసాదాభావాత్ సభాసతఇతియానేవభేదః। యద్వాస్వపోషితశ్చేతనః తత్ప్రపంచంస్వాత్మన్యసంహృత్య- స్వమాత్రమేవావభాసతే । తద్వత్పరమేశ్వరోపి-వివిధప్రపంచమూలశక్త్యభిన్నతాముపగమ్య-ఏవంయష్ట్వాతస్మహాభూతింస్వకేవలరూపైశ్వర్యంధత్తే।అథవా- సర్వంపాలనయనార్చిషి శివజ్ఞానకుండేహుత్వాతద్భస్మదధార । యజ్ఞసంభృతభస్మవిధానాత్ ।అతఏవశ్రూయతే॥ శ్రు॥ తస్మైరుద్రాయమహాగ్రాసాయమహేశ్వరాయనమః। యస్యబ్రహ్మచక్షత్రంచోభేభవతఓదనః। మృత్యుర్యస్యోపసేచనంకఇత్థావేదయత్రసఇతి॥

౮౧— శిరఃకపాలరుద్రాక్షమాలికాయనమోనమః

వ్యా॥ శిరసిబ్రహ్మకరోటీమాలాంతరితరుద్రాక్షాయస్యతస్మైనమః॥

౮౨— [illegible] । నమః

వ్యా॥ మునిభిరాభిచారకృద్భిఃప్రేషితాన్ వహ్నింప్రళయపావకం- ఏణం మరంగపోతం- టంకంపాషాణచ్ఛేదకంఅయోఘనం - డమరువాద్యంఏతాన్ షడర్థాన్ చతుర్భిః- కరపంకజైఃబిభర్తీతితస్మైనమః । అథశ్రీచరణయుగం స్మారయతి॥

౮౩— అజ్ఞానాపస్మృతిగళన్యస్తదక్షాంఘ్రయేనమః॥

వ్యా॥ అజ్ఞానరూపస్యాభిచారానిలసముద్ధస్య అపస్మారాఖ్యమహారోగస్యగళేవిన్యస్తోదక్షిణాంఘ్రిర్యస్యతస్మైనమః॥

౮౪— మహాభీమయమధ్వంసోద్యోగివామాంఘ్రయేనమః,

వ్యా॥ యమస్యమహాభీమత్వంరుద్రకోపానలనయనసంజాతత్వాత్ - ఉచితమేవహి। తథోక్తంశ్రీకంఠమతాచార్యైః॥ శ్లో॥ ఇదంసజ్జీభూతంకృతమిదమిదంకార్యమధునేత్యయంవ్యర్థారంభస్తవబతమనశ్శామ్యతుకదా। సఖల్వాగంతా తే శివభజనహీనస్యసమయస్సముద్యన్ నిర్ఘోషజ్వలదశనిపాతప్రతిభయఇతి॥ తస్యాపియమస్యధ్వంసనేమారణేఉద్యోగఃప్రవృత్తిరస్యాస్తీతియమధ్వంసోద్యోగీ । వామస్సవ్యోంఘ్రిర్యస్యతస్మైనమః॥శ్రు॥ యోవామపాదేన జఘానకాలంఘోరంపపౌహాలాహలందహంతం । తస్మైరుద్రాయనమోఅస్త్వితిశ్రుతేః ఆభ్యాంమంత్రాభ్యాం అఖిలరోగహరత్వం ఏకోత్తరశతమృత్యుజేతృత్వంచసిధ్యతి । ఏవంశ్రీనారదప్రశ్నానాంఉత్తరరూపాః । ధర్మనారాయణేత్యాదయోదశమంత్రాః।అన్యేకేశోపవీతభుజగభూషాదిహేతవోదక్షకాండైదధీచమహర్షివాచాద్రష్టవ్యాః॥

౮౫— మునిత్రయపరిత్రాణదక్షిణామూర్తయేనమః.

వ్యా॥ పురామునీనాంశుక సనత్కుమార పరాశరాణాంధర్మనాశాండిల్యతంత్రంసంఘ్లాఘయతాం అతఏవవైదికభ్రష్టానాం తేషాంత్రయస్యత్రాణాయవైదికమార్గప్రాపణాయదక్షిణామూర్తిః। శివజ్ఞానదేశికఏవావిర్భూత్వాయ స్తత్వముపదిశేశితస్మైనమః॥

౮౬— యుగపత్సురసాహస్రాహంకారచ్ఛేదినేనమః,

వ్యా॥ కదాచిదసురవధానంతరంవిష్ణ్వాదయస్సర్వేసురాః - అహంకారగ్రంధిలహృదయామహాంధానేదిష్ఠంయక్షరూపంబ్రహ్మవిజ్ఞాయతదపహృతవీర్యాశ్చైత్రాగత్యతత్రావసహస్రలింగాంకితమహాలింగప్రతిష్ఠాపురస్సరంప్రసాదంలబ్ధవంతఇతికథావిజ్ఞేయా। ఏవంద్వాపరయుగేచప్రసాదభాగినఉక్తాః అథకలియుగభక్తానాహ॥

౮౭— సారంగద్విజసంతాపశమనాయనమోనమః,

వ్యా॥ సారంగోనామకశ్చిత్ పౌత్త్రోద్విజబ్రువః। శ్రీకాళహస్తిక్షేత్రంప్రతే
త్య-తత్రవారాంగనాస్నేహేన॥శ్లో॥ కేశకజ్జలధారిణ్యోదుస్స్పర్శాలోచనప్రి
యాః। దుష్కృతాగ్నిశిఖానార్యోదహంతితృణవన్నరమిత్యాదితాత్పర్యయు
క్తహితోపదేశజనితవైరాగ్యశాంత్యాదియుక్తశ్శివమేవసదారాధ్యయుక్తో
భూదితికథా। తథాచభగవద్వచనం। అపిచేత్సుదురాచారోభజతేమామన
న్యభాక్। సాధురేవసమంతవ్యస్సమ్యగ్వ్యవసితోహిసఇతి॥

౮౮— శ్రీమద్వరగుణారాధ్యపాదుకాయనమోనమః.

వ్యా॥ శ్రీమతావరగుణనామ్నా పాండ్యదేశాధిపేనఆరాధ్యే సంసేవ్య
మానేపాదుకేయస్యతస్మైనమః। సతువరగుణపాండ్యశ్రీసుందరేశస్యసర్వదే
వతాసార్వభౌమత్వంనిజకులకూటస్థత్వంచావిజ్ఞాయ వివిధకామనయాకింనా
మభజనీయం- కింకథముపాస్యమిత్యాదిపిప్పలాదమహర్షింపృష్ట్వాకథమేతజ్జీ
వన్ముక్తిపురాధిపస్యాప్యస్యచిత్తదోషకారణమితిచింతయిత్వా - అధికారా
నుసారేణ- తదుపదిష్టనామసాంకర్యమనుభజన్। అచిరేణప్రక్షీణబలధనధా
న్యశ్రీర్భూత్వాపునరత్రశివచరణైకశరణీకృతాగ్యోభూదితి- నను- శివరామ
గోవిందనారాయణమహాదేవేతిదేవతాద్వంద్వనామ్నాంసామ్యోపాస్తిర్గరీ
యసీతికేచనాహుః। తదేవమునిరుపదిదేశేతిచేత్॥న॥ శ్రు॥ మాత్వారుద్రచు
క్రుధామానమోభిర్మాదుష్టుతీబుషభమాసహూతిరితి॥శ్లో॥ మాత్వారుద్రేతి
మంత్రేణసహపూజానిషిధ్యతే। తస్మాదన్యేనదేవేనసహశంభుంనపూజయే
త్॥ఇతిశ్రుతిస్మృతివచనైఃసమానాహ్వానమపచారఏవ॥శ్లో॥ యోమహాదేవమ
న్యేనహీనదేవేనదుర్మతిః। సకృత్సాధారణంబ్రూయాత్ సోంత్యజోనాంత్య
జోంత్యజ।ఇత్యాదినా।నామసాంకర్యంనభవేదేవ। తథాచసూతసంహితా॥
శ్లో॥ రూఢ్యైవైతానినామాన్యమలమతితరామాదితత్త్వేమహేశేవర్తంతేనై
వనారాయణహరిమురజిద్వాసుదేవాదిశబ్దాః। యోగాదస్మిన్ కథంచిత్ పర
మమునివరావాసుదేవాదిశబ్దాస్తస్మాత్పూర్వోక్తనామాన్యమలమతిరవశ్యం
సర్వదాకీర్తయేచ్చైతి। పునరత్రమునిఃకథమిదముపాదిశదితిచేత్। ఉచ్యతే।అ
యందైవోపహతఃస్వేష్టదేవతామపాకరోత్। తతోస్యదపినప్రసీదతి, పాపో
భవిష్యతి।తస్మాద్యథాధికారంఅదృష్టానుసారంవాభవతు - నామపంచదశా
క్షరీముపదిశామీతిపిప్పలాదమహామునిసంకల్పః। తథాచశ్రుతిః। యోవైస్వాం
దేవతామతియజతే ప్రస్వాయైదేవతాయైచ్యవతేనపరాంప్రాప్నోతి పాపీ
యాన్భవతీతి-తస్మాన్నిజదేవతాపసరణాత్ అన్యదేవతాప్రసాదవైముఖ్యా

... ఇత్థం
-వ్యావహారిక మేవహరిహరాదిసర్వవైషమ్యం - పరమార్థతస్తు వస్త్వైక మేవేతి శాస్త్రం-బృహన్నారదీయే॥శ్లో॥ హరిశంకరయోర్మధ్యే బ్రహ్మణశ్చాపియో నరః। భేదకృన్నరకంభుంక్తే యావదాచంద్రతారకం। హరంహరింవిధాతారంయఃపశ్యేదేకరూపిణం। సయాతిపరమానందంశాస్త్రాణామేషనిర్ణయః। విష్ణుపురాణేచ॥శ్లో॥ త్వయాయదభవద్దత్తంతద్దత్తమఖిలంమయా। మత్తోవిభిన్నమాత్మానంద్రష్టుమర్హసిశంకర।యోహంసత్వంజగచ్చేదంససురాసురమానుషం।అవిద్యామోహితాత్మానఃపురుషాభిన్నదర్శినఇతి। అతశ్చవ్యవహారసమయేపారమార్థికస్యానుచితత్వాత్ యుక్తమేవహిదోషత్వకథనమిత్యర్థః॥

౮౯— దేవారామసుమాసక్తనృపసంశాసినేనమః॥

వ్యా॥ కేనచిద్యోగినానందనవనస్థజీవంత్యోషధీలతాం-ఇహానీయ్య- త్రిశిరఃపుర దేవారామే పరిపాలితాంవిజ్ఞాయాపి తత్రత్యనరపతిస్తత్పుష్పాణాలుస్తానిబలాదపాహరత్ ।తంతతోరక్తవృష్టిభిర్ధావంధావంసర్వతోవిద్రావ్య-స్వక్షేత్రాగతిపర్యంతంవివిధక్లేశదానేనప్రశాసయత్।అంతతోరక్షత్తస్మైనమః॥

౯౦— శరణాగతరాజేంద్రత్రాణశీలాంఘ్రయేనమః॥

సఏవరాజేంద్రనామాభూపతిఃతమేవశ్రీమద్దక్షిణకైలాసపతింజగామ।శరణంతస్యత్రాణశీలంఅంఘ్రిద్వయంయస్యతస్మైనమః॥

౯౧— సోత్కంఠనీలకంఠాఖ్యోపకంఠనటతేనమః॥

వ్యా॥ కశ్చిన్నీలకంఠాభ్యోబ్రాహ్మణః - అస్యక్షేత్రస్యఆరాత్ గ్రామేవసన్ దేవస్యనృత్తదర్శనే-అత్యంతోత్కంఠామనుబభూవ।తంనికటందయయోపేత్య-యోననర్తతస్మైనమః॥

౯౨— చక్రభృచ్ఛాంభవవ్రతప్రసన్నాయనమోనమః॥

వ్యా॥ చక్రధరఇతికశ్చిత్ చోళదేశాధిపః-తస్యశాంభవవ్రతేన-ఆపాదమస్తకవిభూత్యుద్ధూళనత్రిపుండ్రరుద్రాక్షధారణలింగార్చనభస్మసంపాదనతచ్ఛయ్యాశయనపంచరుద్రశ్రీరుద్రపారాయణాదినాశాంభవవ్రతేనయఃప్రసన్నఃకైవల్యందదౌతస్మైనమః॥

౯౩— రాజకన్యాయుగారబ్ధశైవవృత్తముదేనమః॥

వ్యా॥ రాజ్ఞస్తస్యచక్రధరస్య-కనకేద్వే-అనూఢేఅపి-పితృవృత్తించారముఖేనశ్రుత్వా - తేఅపిపూర్వోక్తమేవఅత్రవ్రతమనుష్ఠాయ శివమారాధయామాసతుః। తదాకిమిదంకన్యాచరితమితి।యోముదితోముక్తిందదౌతస్మైనమః॥

౯౪— పద్మసేనమహాసైన్యసంపద్ధాత్రేనమోనమః॥

వ్యా॥ పద్మసేనవర్మణోయమధ్వజకుమారస్య। జనకేనసపత్నీస్నేహేన-
అభిషిక్తంకనీయ్యసంవిహాయ-సోపాధ్యాయస్య-ఇహాభ్యేత్యతపస్యతః।శత్రు
జయార్థంపద్మశంఖాది ప్రచురసైన్యసంపదంయోదాత్తస్మైనమః । ఏతావత్స
ర్వ్యంతం॥శ్లో॥ సారంగకోవరగుణోరాజేంద్రోనీలకంఠకః । తథాచక్రధరఃక
న్యాయుగళంపద్మసేనకః॥ ఏతేసప్తకతాశంభుకృపయాప్రాప్తవాంఛితాఇ
తిమూలపురాణవచనానుసారేణ సర్వభక్తచరితానినవత్యధ్యాయకథాసర
సానిసంగృహీతాని।కిమతఃపరముత్థానమితిచేత్ ।ఉచ్యతె।ఏతద్వృత్తసాకల్య
జ్ఞానీకఇతి।దేవస్యనిత్యపూజికాఃకఇతి।ఏతజ్జపాదేఃకింఫలమిత్యాదిప్రశ్నోత్త
రంవక్తవ్యమిత్యారభ్యతే।శ్రీభరద్వాజేత్యాదినా॥

౯౫— శ్రీభరద్వాజదీక్షోత్తమాఘోరగురవేనమః॥

వ్యా॥ శ్రీమతోభరద్వాజస్యమునేఃశివజ్ఞానదీక్షాయై- యస్త్వఘోరమూ
ర్తిరేవగురురుపదేష్టాభవత్ తస్మైనమః।ఏవమాహుర్నీలకంఠమఖినః॥ శ్లో॥ కృ
తదీక్షో ఘోరముఖేకులకూటస్థోభరద్వాజః । విద్యేశ్వరేషుకశ్చనపితామ
హోనఇతివిస్రంభః॥

౯౬— భారద్వాజకులీనాత్మపూజకాయనమోనమః॥

వ్యా॥ భరద్వాజస్యఇమెభారద్వాజాః।సత్కులప్రభవాఃకులీనాః। తేభా
రద్వాజకులీనాఏవ।ఆత్మనఃపూజకాయస్యసః-తస్మైనమః॥ నను॥ భారద్వా
జగోత్రిణఃలోకేసంతిహి।భాగవతావైష్ణవాః శైవావైదికాఇతిబహుళః।అపి
చ-శివవదనాంతరేషు- గౌతమకణ్వాదయోపిదీక్షితాఇత్యాగమాః। తర్హి-తే
షాంతేషాంనిత్యపూజకత్వమితిచేత్ ॥స॥శ్రు॥ అజాతఇత్యేవంకశ్చిద్భీరుఃప్రప
ద్యతే- రుద్రయత్తేదక్షిణంముఖంతేనమాంపాహినిత్యమితి। అఘోరముఖస్య
ముముక్షుసమాశ్రయణీయత్వేనోక్తత్వాత్ । తస్యైవభరద్వాజస్యఏతత్క్షే
త్రమాహాత్మ్యార్థసాకల్యావధారణసామర్థ్యాత్ ।విమతాస్త్వన్యేసగోత్రిణో
పి-తేషాంభస్మధారణపంచాక్షరీదీక్షాప్రవేశాద్యంగలోపాత్-సుతరామనధి
కారిణః।సాపివంధ్యాసుసేవ్యాచపూజనీయ్యాచవైదికైరితి। శివవిష్ణ్వాదిసర్వ
దేవతాపూజాధికృతిసాధారణ్యేపివైదికానాంత్రైర్థవలత్వధియోపేక్షితం। త
స్మాదాదౌ దైవానుగ్రహసంబంధాధికారానుసారేణ - తఏవనిత్యపూజకా
స్యుః।అన్యేషాంపూజనంతదనుమతిపూర్వకంలభ్యమితివ్యవసీయతే। లోకేయ
ద్యత్ మేనప్రాగ్ద్రష్టంచిరాదనుభూయమానంచస్యాత్ ।తస్యతస్మిన్ స్వాతం
త్ర్యమితిన్యాయః।ప్రకృతేపితథాభవితవ్యం। పరమార్థతస్తుపురాణోక్తతంతు
వాయుకృష్ణసర్పగజాదిజంతుజాతస్యాపిపూజాధికారోస్తీతిప్రతీయతే।తథా

పితైస్తై రాద్యారభ్య - అసాంప్రతంపూజానుసరణాభావాత్ భారద్వాజా నాంతదనుసరణసాంతత్యాదర్శనాత్ తఏవనిత్యపూజకాఇతిసిద్ధం॥

౯౭— అఖండబల్వవిపినాలంకారాయనమోనమః॥

అఖండబిల్వాఃకపిత్థసమానపత్రాః- మాలూరవృక్షాః- అనేకదళసంయుతాః - తేషాంవిపినంసమూహః తస్యాలంకారభూతఃయస్తస్మైనమః॥

౯౮— సదాభవభయత్రాణపారీణాయనమోనమః॥

సదాసముదితచతుర్యుగేషుతత్సంధిషుచయోభవాత్ । జనిమృతిసంసారాద్భీరవః। తేషాంత్రాణేసాక్షాత్కరణేపారీణఃసమర్థస్తస్మైనమః అతఏవహిభగవాన్ రోమశమునిః । భరద్వాజాయబహుష్వపిశివప్రసాదసంపన్నేషుతద్రక్షణనిత్యత్వప్రత్యయార్థంయుగచతుష్టయేపికాంశ్చిదేవభక్తాన్ ఉదాజహార।ఇదంహిపునర్లోకరక్షణం॥

౯౯— ఆనందకాననాధిక్యసౌలభ్యాయనమోనమః॥

యఆనందకాననే శ్రీకాశ్యాంఅలంకారభూతఃవిశ్వేశ్వరస్తత్రనివసతాం ప్రాణినాం॥శ్రు॥ త్యక్తలింగార్చనాస్త్యక్తసోమవారవ్రతాస్త్యక్తనిత్యయాత్రాః- భైరవీంఘోరాంయాతనామనుభవంతీతివచనాత్। తత్రత్యదురాచారాన్ శివద్రోహిణోవినాసర్వాన్ చిరభైరవయాతనయాశుద్ధీకుర్వన్ । అధరమణీయ్యాచరణాంశ్చసంభావ్యతారకముపదిశ్యరక్షతి। సఏవభగవాన్ విశ్వనాథః। ఆనందకాననాత్తస్మాత్ । అత్రశ్రీమద్దక్షిణకైలాసక్షేత్రేసులభస్సుఖేనలబ్ధుంసాక్షాత్కర్తుంయోగ్యోభవతితస్మైనమః॥ నను ॥ కథంతతోప్యత్రసౌలభ్యం-కింప్రమాణేనతద్వక్తవ్యమితిచేత్ । ప్రతిమాసమేకస్మిన్నేవదివసేసువర్ణముఖరీస్నానకాచదానభసితరుద్రాక్షధారణదేవదర్శననక్తభోజనాదిస్వల్పనియమమాత్రేణదేవఃప్రసన్నోముక్తిందదాతీతి।సూతవచనం॥ శ్లో॥ మాసిమాసిమనుజస్సమాచరేదేవమేవపరయాముదాసహ। దేహనాశమవలోక్యతత్క్షణేజ్ఞానమస్యపరమందదామ్యహం । వ్రతసమాచరణేనమహేశ్వరిధ్రువమవాపపదంమమమానవః। ఇతిసమీరితమీశ్వరి తేమయాసుకరమేతదశేషజనస్యతు।తస్మాదత్రముక్తిస్సుఖేనలభ్యేత్యర్థః॥

౧౦౦— పంచభూతసముద్భూతినిదానాయనమోనమః॥

పంచానాంశబ్దస్పర్శరూపరసగంధాత్మకానాంసముద్భూతేస్సంభవస్యనిదానాయకారణాయనమః । అనేనఆకాశాదిస్థూలభూతానాంతదభిమానిదేవానాంఅనంతశివానంతేశ్వరకాలాగ్నిరుద్రనారాయణచతుర్ముఖానాంసముత్పత్తిశ్చసముక్తాభవతి॥శ్రు॥ఆత్మనఆకాశస్సంభూతఇతి॥

౧౧౧— జ్ఞానకర్మేంద్రియప్రాణపంచధాకృత యేనమః॥

జ్ఞానేంద్రియాణిశ్రోత్రత్వక్చక్షుర్జిహ్వాఘ్రాణాని-కర్మేంద్రియాణి-వాక్పాణిపాదపాయూపస్థాని - ప్రాణాపానవ్యానోదానసమానాత్మకాః నాగకూర్మకృకరదేవదత్తధనంజయోపప్రాణాః। అన్నమయాదికోశాఃపంచేతిసర్వేపదార్థాఃపంచసంఖ్యాకాః - ఈశానతత్పురుషాఘోరవామదేవసద్యోజాతముఖసంభవాఃఅతఏవతదాత్మకాః। అన్యాన్యపిపదార్థాస్సచ్చిదానందస్యసాంబశివస్యైవస్వరూపభూతాః తస్మైనమః॥ ధ్యానగతన్మాత్రాభిమానినస్సోమదేవతాఃస్కాందేఉచ్యంతే॥

౧౧౨— సదాశివేశ్వరేశాన విష్ణుబ్రహ్మాత్మసేవిత॥

ఉక్తార్థప్రకారఏవాయంమంత్రః॥

౧౧౩— పంచాక్షరమహామంత్రప్రాప్యచిన్మూర్తయేనమః॥

వ్యా॥ నమఃఇతిపశ్చాత్ [illegible] యుతః [illegible] ప్రసిద్ధపంచాక్షరమంత్రో భవతి। [illegible] సహితపంచాక్షరో [illegible] అపివా। అకారోకారమకారబిందునాదాత్మకః [illegible] ప్రణవః [illegible] స్వరూపం [illegible] బ్రహ్మాక్షర [illegible] మంత్రస్య [illegible] కత్వాత్। [illegible] జపధ్యేయతి। తేనమహామంత్రేణ ప్రాప్యః [illegible] స్వరూపస్తస్మైనమః॥

౧౧౪— ఆత్మయోగ్యావా [illegible] ప్రాప్తింబంధబహిర్భూత [illegible]॥

ఆత్మనస్సంబంధీః తేజసాం [illegible] చంద్రసూర్యాగ్నీనాం [illegible] తరకాలప్రాప్తౌ। [illegible] సమష్టి [illegible] బకానివిభక్తి [illegible] భోజమూలాని [illegible] పంచకప్రాయపా [illegible] గృహీతాని। పరమార్థతో [illegible] నసాధనత్వంభవతి। లోకే [illegible] సిద్ధిః।తస్యపరమేశ్వరస్యపిషయగ్రహణ [illegible] సర్వతోముఖంభవతి। [illegible] త్వాత్సర్వసాధననైరపేక్షుంసర్వశక్తిత్వంచశ్రూయతే। తథాహి॥శ్రు॥అపాణిపాదోహమచింత్యశక్తిఃపశ్యామ్యచక్షుస్సశృణోమ్యకర్ణః। అహంవిజానామివివిక్తరూపోనచాస్తివేత్తామమచిత్సదాహమితి [illegible] యనానీతిచేత్।సర్వజగత్సర్గస్థితిప్రళయాధ్యాసేతిమంతవ్యాః॥ శ్రు॥ [illegible] ప్రాణం చేత్యేతామే బహుధాప్రజాః [illegible] ఇతి - అదిత్యోహవైప్రాణోరయిరేవ

చంద్రమాస్సోమాత్రైరేతోధాః। యోస్యాంతకాలేసర్వలోకాన్సంజహారి ఇతిశ్రుతిభ్యః। చంద్రసూర్యాగ్నయఏవసృష్టిస్థితిసంహృతికారిణః। రుద్రనేత్రాకారావర్తంతే। తత్తేజస్త్రయంఐంద్రజాలికస్యఖట్వాంగ పింఛికేవసర్వజగత్తంత్రసాధనం సాధకానుగ్రహార్థంభవతి। సర్వదేవోత్తరత్వప్రకటనార్థంచాస్తు॥

౧౮౫— ముమూర్షుచిత్తవిభ్రాజద్దేశికేంద్రాయతేనమః॥

ముమూర్షూణాం-ఆసన్నమరణానాం-యత్రకుత్రాపిచిరముపాసకానాం-స్వాయంభువశివక్షేత్రేనివసతాం-వ్యాధ్యాదినాలుఠతాం। దేవమనుష్యపశుపక్షిపిపీలికాదిజంతూనాం-చిత్తేహృదయాంబుజే।తత్రహిమనోవృత్త్యుదయః। పరమేశ్వరస్యాభివ్యక్తిర్భవతీతిశ్రుతిస్మృతిప్రసిద్ధిః॥ శ్రు॥ అథయదిదమస్మిన్దహరంపుండరీకంవేశ్మదహరోస్మిన్నంతరాకాశః।తస్మిన్యదంతస్తదన్వేష్టవ్యం తద్వావవిజిజ్ఞాసితవ్యమితి॥శ్లో॥ ఈశ్వరస్సర్వభూతానాంహృద్దేశేర్జునతిష్ఠతి।భ్రామయన్సర్వభూతానియంత్రారూఢానిమాయయేతి। తత్రవిభ్రాజమానాచిన్ముద్రాపుస్తకవీరాసనమందహాసనాదివిలసితా - ఆదర్శోదరప్రతీయమానముఖప్రతిబింబవదభివ్యక్తా। సకలసురకులమూలదేశికాకారామూర్తిర్యస్యతస్మైనమః॥ శ్రు ॥ అత్రహిజంతోఃప్రాణేషూత్క్రమమాణేషురుద్రస్తారకంబ్రహ్మవ్యాచష్టఇతి।తథాచాభియుక్తాః॥శ్లో॥ ధ్యాతోయత్నాన్నిశితకరణైర్యోగిభిర్యోవిమృగ్యస్తేభ్యఃప్రాణోత్క్రమణసమయేసన్నిధాయాత్మనైవ।తద్వ్యాచష్టేభవభయహరంతారకంబ్రహ్మదేవస్తంసేవేహంగిరిశసతతంబ్రహ్మవిద్యాగురుంత్వామితి॥

౧౮౬— క్షేత్రవాసిజనాఘౌఘసహమానాయతేనమః॥

క్షేత్రేషుశ్రీకాళికాళహస్తిచిదంబరాదిపుణ్యస్థలేషుయేనస్వకార్యాణిసస్యస్యక్షేత్రమప్యన్యత్నగచ్ఛేయమితిసంకల్ప్యవసంతి। తేషాంక్షేత్రవాసిజనానాంఅఘౌఘంపాపసంఘాతమపియస్సహతే। దేవస్యభక్తాపరాధసహిష్ణుత్వంప్రసిద్ధం॥శ్రు॥ నమస్సహమానాయ। అథ్యావోచదధివక్తేతిచశ్రుతేః-తస్మాత్ ప్రారబ్ధవశతిస్సంప్రాప్తకర్మకుర్వన్ క్షేత్రవాసిజనస్తునహీయ్యతే।కిముతాజన్మవాసినఇత్యభిప్రాయః॥నను॥ క్షేత్రవాస్యఘసహిష్ణుత్వేనదేవస్యనికటస్థజంతుమాత్రత్రాణశక్తిర్వేత్యాశంక్య। సమహాశక్తస్సర్వపరిపూర్ణఇతివివక్షురాహ॥

౧౮౭— కృత్తిత్రయాంబరాతీతదశదిగ్వాససేనమః॥

కృత్తినాముక్తగజాసురాదిత్వచాంత్రయమేవాంబరాణివాసాంసి- తాని

త్వాగంబరాణిధృత్వాపిస్వవిగ్రహోచితదీర్ఘాయామాద్యభావేన అపర్యాప్త
తయాపునర్దశాపిదిశో దాస్తాంసియస్యాభవన్ తస్మైనమః। అనేనసర్వనిగ్రహ
శక్తిమత్వేనసర్వోత్తరత్వందశదిగ్వసనత్వేననిరాశత్వంసంపూర్ణత్వంచవ్యం
జితం। తథాచ- శ్రుతయః। తమీశ్వరాణాంపరమంమహేశ్వరంతందైవతా
నాంపరమంచదైవతం। నతస్యకార్యంకరణంచవిద్యతేనతత్సమశ్చాభ్యధికశ్చ
దృశ్యతే।యదిదంకించజగత్సర్వంప్రాణఏజతినిస్సృతం। మహద్భయంవజ్రము
ద్యతంయఏతద్విదురమృతాస్తేభవంతి। భోగార్థంసృష్టిరిత్యన్యేక్రీడార్థమితిచా
పరే।దేవస్యైషస్వభావోయమాప్తకామస్యకాస్పృహేతి- వృక్షఇవస్తబ్ధోది
వితిష్ఠత్యేకస్తేనేదంపూర్ణంపురుషేణసర్వమితి।కాశీఖండే॥ శ్లో॥ అవలేపేనదు
ర్బుద్ధేత్వయాదుర్భాషితమ్మహత్ । మమాపినాథమాక్షిప్యశివంమాంయత్ప్ర
శంససి। యజ్ఞకర్తాచదేవేంద్రో వేదకర్తాచవాక్పతిః । అహమేవజగత్కర్తా
మమకర్తామహేశ్వరః।తస్యదేవాధిదేవస్యకర్తాకోపినవిద్యతే। దైవతానామ
హం దేవఃమమదేవోమహేశ్వరః।శివస్యపూజ్యతేలింగంసర్వదేవాసురైర్నృ
భిః। శివేనపూజితఃకోవావదంతుప్రతివాదినః। ఓంనమోవాసుదేవాయశివశ
స్త్రావతారిణే । శివలింగార్చనవ్యగ్రచేతసేశివజన్మనే । యథార్థవచసానేన
యోమాంస్తౌతిప్రహర్షితః।తస్యాహంసులభో వ్యాసనాన్యస్యాబ్దశతైరపీతిశ్రీ
వ్యాసాయవిష్ణువచనం। తథాచ-వ్యాసంప్రతి-ప్రసన్నశివవచనం॥ శ్లో॥ యస్తు
త్వయాసదావిష్ణుఃస్తూయతేనియతాత్మనా। పశ్యాసౌసర్వకార్యాణిత్యక్త్వా
మామేవసేవతే అనేకముండకోటిభిఃయంమాలాశిరోగతా।బ్రహ్మణో హి
కపాలానివినష్టస్యయుగేయుగే। యాశ్చామూరపరామాలాగ్రీవాహస్తకటి
స్థితాః।నారాయణస్యతనవోపినష్టస్యయుగేయుగే । మత్స్యకూర్మవరాహా
ణాంనారసిహ్మాజినంమయి। వామనస్యచకంకాళందండంమమపిరేధృతం।మ
త్స్యాక్షికూర్మపృష్ఠాస్థిదంష్ట్రాంవారాహసంభవాం।మమాంగేతానిపశ్యా
ద్యశితతానాంపునఃపునః। అపరంమమమాహాత్మ్యంబ్రహ్మపుత్రోతివిస్తరా
త్।పృథక్సనత్కుమారస్తేకథయిష్యతిమత్పృథామితి - తస్మాత్సర్వోత్తర
త్వంసిద్ధమేవేత్యర్థః॥

౧౦౮—— సర్వదేవప్రతిభయకాలకూటాదినేనమః॥

సర్వేషాందేవానాం ప్రతిభయంభయంకరంయత్ కాలకూటాఖ్యంవి
షంతత్సకలదుర్ధర్షంయోత్తిభక్షితవాన్ లోకహితాయకేవలంతస్మైనమః।కా
లకూటవిషస్యసర్వదేవాసురభయంకరత్వం- భాగవతే॥శ్లో॥ తదుగ్రవేగందిశి
దిశ్యుపర్యధోవిసర్పదుత్సర్పదసహ్యమప్రతీర్యం। భీతాఃప్రజాదుద్రువురంగసేశ్వ

రాలరక్ష్యమాణాశ్శరణంసదాశివమితి॥ తథాచ-నీలకంఠముఖినః।నిస్త్రాణం
తేగరళేద్భతేసురగణేనిశ్చేష్టితేవిష్టపే మామాభైష్టేతిగిరావిరాసధురియోదేవస్త
మేవస్తుమఇతి। యథావననమీశ్వరస్యసకలసురాధిపవిలక్షణంతథాశనమపీతి
భావః॥ అతోలోకపాలనార్థమేవతద్విషమనన్యసాధ్యందేవేనజగ్ధం।నహ్యుద
రపూరణార్థంమధురద్రవ్యాస్వాదనార్థంవేతి।శ్రీకంఠమతాచార్యాః॥ శ్లో॥ గం
గాధృతానభవతాభువిపావనీతినాస్వాదితోమధురఇత్యపికాలకూటః। సంర
క్షణాయజగతాంకరుణాతిరేకాత్ కర్మద్వయంకలితమేతదనన్యసాధ్యమితి-న
హ్యేతచ్చరితమప్యుతమీశ్వరస్యకింత్వతోఽప్యస్తీత్యాహ॥

౧౧౯— సమృత్యుకప్రపంచౌఘమహాగ్రాసాయతేనమః॥

మృత్యునాసహావర్తంతఇతిసమృత్యుకాః। ప్రపంచాః। తేషామోఘస్స మూహఏవయస్యమహాన్ గ్రాసస్స్వధుఃబళః॥శ్రు॥ యస్యబ్రహ్మచక్షత్రంచో భేభవతఓదనః। మృత్యుర్యస్యోపసేచనంకఇత్థావేదయత్రసఇతి। తథాచవై యాసికంసూత్రం- అత్తాచరాచరగ్రహణాదితి॥నను॥ బ్రహ్మక్షత్రాదిసర్వ ప్రపంచస్యసమృత్యుకస్యసంశకస్యరుద్రగ్రాసత్వంకథంభవతి॥శ్రు॥యత్తదద్రే శ్యమగ్రాహ్యమగోత్రమవర్ణమచక్షుశ్శ్రోత్రంతదపాణిపాదమితిరూపాదిహీ నస్యేతిచేత్। ఉచ్యతే। నహ్యత్రౌదనోపసేచనగ్రాసశబ్దానాంలోకదృష్టార్థ త్వం కింతు-పురుషస్యైకబళిమాత్రోదనవత్ సర్వపదార్థస్యవస్తుత్వతిరోధాన మేవ। ఐంద్రజాలికనాటకకటంకేషుబుద్ధిమతాంనహిసత్యతయాభావతి।పరం త్వద్భుతదర్శనరతిమాత్రంయదా-తథాస్వేతరసర్వప్రపంచవలయంఅతోస్య గ్రాసార్థమితి।శుబ్లోనుభవేనచమ్ప్రత్యక్షపతిదర్శనం।సైవస్వభావస్థితిః।తథాచ॥శ్రు॥ అహమన్నమహమన్నమదంతమా (ద్మి) - అహంవిశ్వం భువనమభ్యభవామితి। ప్రాక్సత్యత్వేనప్రతీయమానంప్రపంచం అద్వయస్వరూపమాత్రసత్యత్వజ్ఞానేన అన్యత్। మృషాభూతంవస్తుజాతంఅభిభవామి। అపహార్థమిత్యవజ్ఞాంకరో మీత్యర్థః॥

౧౨౦— సంధ్యాతాండవసంరంభాఘూర్ణద్దివిషదేనమః॥

వ్యా॥ సంధ్యాకాలేసృష్టిప్రళయయోర్మధ్యే-ప్రదోషకాలేవాపరమేశ్వర స్యమన్తోస్యంనశ్వరం - అహమేవసదాసత్యఇతిదృఢజ్ఞానజనితసుఖోత్తరేణస ముత్పన్నంయత్తాండవంతత్సంధ్యాతాండవంతస్యప్రారంభసంరంభేణ - ఆ ఘూర్ణయంతః-ప్రళయభియాపరిభ్రమంతః- శ్రీరుద్రతాండవసేవయాజీవిష వః।విధివిష్ణ్వాదయోదివిషదః।యస్య సేవకాఃతస్మైనమః॥నను॥ సంధ్యాతాండ వంజ్ఞానాసనేనసుప్రవిషయం తదాఘాతప్రేతాదీన్స్వైవతమాఘూర్ణయంతి।నహి

దివిషద ఇతి చేత్॥న॥ సర్గనిసర్గకాలయోః సంధౌ। సర్వభూతవిలయావసరే పర
మేశ్వరి తాండవస్య సంధ్యాత్వావిరోధాత్।శ్మశానదేశకస్య సర్వతోముఖత్వా
త్-పరేషాం స్వాత్మైకత్వబోధనార్థం- స్వసేవకానాం- ఆత్మసాయుజ్యశ్రే
యోదానార్థం చ నృత్యతి। తన్నర్తనమపి శ్మాశానికమేవేతి శ్రీకంఠమతాచా
ర్యాః॥శ్లో॥ దగ్ధే తవాత్మదహనేన చరాచరేస్మిన్ కృత్స్నే త్వత్తోఖిలం భువనమేవ మహా
శ్మశానం। తత్రస్థితిం విబుధనాథ తవాసహాయాం సంతశ్శ్మశానవసతిం సముదా
హరంతీతి। నిత్యప్రదోషసమయః కనీయసీ సంధ్యా- తథావిభూతి రుద్రశ్మశా
నేష్వుత్సుద్రభూతానిసంమోహయన్- లాస్యేన తేభ్యో జగద్రక్షతి।ప్రచురకా
లావధికమహాప్రళయో మహాసంధ్యా- తదా హరిబ్రహ్మాదిసకలసురిపరిబృఢైః
పరివృతో భవతి।అతఏవ।శ్లో॥ నప్రదోషే హరిం పశ్యేత్ ప్రమాదాద్యది పశ్యతి।
ఆయుశ్శ్రియం కులం ధర్మాః పుత్రానశ్యంతి తైః క్రమాత్।నప్రదోషే హరిం పశ్యే
త్ నృసింహం రాఘవం వినేత్యాదిస్మర్యతే ఏత దేవవిశదయతి।మద్దళేత్యాదిభిః॥

౧౧౧—— మద్దళానకభృన్నందిమాధవానందినే నమః॥

మద్దళశ్చ ఆనకశ్చ మద్దళానకౌ।తే బిభ్రతః ఇతి మద్దళానకభృతౌ।నందీచమా
యాలక్ష్మ్యాః ధవః పతిశ్చ మద్దళానకభృన్నందిమాధవౌ। తయోరానందోస్త్యా
స్మిన్నితి తస్మై నమః॥నను।శ్లో॥ విష్ణుస్సాంద్రమృదంగలంభనపటురితి వచనాత్।సం
ధ్యాతాండవే విష్ణుర్మృదంగవాద్యమితి గమ్యతే తర్హి। మద్దళానకభృన్నంది
మాధవేతి క్రమవిరోధస్య కః పరిహార ఇతి చేత్। తౌ హి నందిమాధవౌ। సర్వవి
ద్యావిశారదౌ।వాద్యవాదనేపి నపెశంసేవాతే।తతో త్యంతభక్తవరావిత్యుద్దే
శేన గృహీతౌ। సహితేద్వాభ్యాం విభాగార్థకథనం అపి చాత్ర తాదృక్ ప్రమాణమ
స్తి॥శ్లో॥ సంధ్యాసు ర్మదినాత్యయే హరికరాఘాతప్రభూతానకధ్వానో వ్యా
రిదగర్జితం దివిషదాం దృష్టిచ్ఛటా చంచలా।భక్తానాం పరితోషబాష్పవితతిర్వృ
ష్టిర్మయూరీ శివా యస్మిన్నుజ్జ్వలతాండవం విజయతే తం నీలకంఠం భజే। ఇతి భగ
వత్పాదాః।తస్మాత్ శాస్త్రేషూభయప్రమాణమస్తి। అస్యేదంతస్యేదమితి నక
దాపి నిర్ణీయతే। నిజనిజభక్త్యుత్సాహవశాత్-యదాయద్యేనానుగృహ్యతే।
తదా తత్తస్య భవతీతి జ్ఞేయం॥

౧౧౨—— సుయశశ్శ్రీముఖవధూసంగీతాస్వాదినే నమః॥

సుయశేతి।శ్రీశైలాదికళత్రం- శ్రీహరికళత్రం- తే ఏవ ముఖే యాసాం వధూ
నాం తాస్సుయశశ్శ్రీముఖవధ్వః తాసాం వధూనాం సంగీతస్య గానరసస్య- ఆ
స్వాదం కరోతీతి సుయశశ్శ్రీముఖవధూసంగీతాస్వాదితస్మై నమః॥నను॥ భగవ
తో దిగంబరస్య విటవత్-కథం గానరసికత్వమితి చేత్॥ శ్రూయతాం॥ సతుః విటోవాన

టోవావిరాగస్వరాగోవాస్తుతస్యగానలోలుపత్వంసర్వోత్తరత్వంచవేదలోకయోఃప్రసిద్ధం। అతఏవగురుమూర్తిర్విపంచీంశ్రీకరేధత్తే। తత్ జ్ఞానినోపివిచిత్రేణగాయంతి॥శ్రు॥ ఏతత్సామగాయన్నాస్తే॥హా-౩-వ్ హా-౩-వ్ హా-౩-వితి-అపిచ పురాణం॥శ్లో॥ యథానర్తనమీశస్యస్వభావాన్నైవకారణాత్। తథావిద్యావినోదాఖ్యాగీతిర్లోకోపకారిణీ। లౌకికేష్వపిగానేషుప్రసాదంకురుతే శివః। కింపునర్వైదికే గానేతస్మాద్గానంసమాశ్రయేదితి॥శ్రు॥ కారణానాంధాతాకారణంతుధ్యేయః। సర్వైశ్వర్యసంపన్నస్సర్వేశ్వరశ్శంభురితి।లోకేపిఅన్యేదేవాః-అయంమహాదేవఇతిమహేశ్వరఇతిచప్రసిద్ధః॥

౧౧౩— శివవిద్యారహస్యజ్ఞప్రత్యక్షాయనమోనమః॥

శివవిద్యాప్రణవః।శైవషడక్షరః।పంచబ్రహ్మమనుః। ప్రాసాదమంత్రః।పరశివాకారసుమనోవృత్తిప్రవాహోవా। తద్రహస్యంజానతామేవదేవస్సాక్షాత్కుర్వతేనాన్యేషామిత్యర్థః॥శ్రు॥ ధనుర్గృహీత్వౌపనిషదంమహాస్త్రంశరంహ్యుపాసానిశితంసందధీత। ఆయమ్యతద్భావగతేనచేతసాలక్ష్యంతదేవాక్షరంసోమ్యవిద్ధి। మనోమయఃప్రాణశరీరనేతాప్రతిష్ఠితోన్నేహృదయంసన్నిధాయ।తద్విజ్ఞానేనపరిపశ్యంతిధీరాఆనందరూపమమృతంయద్విభాతీతిశ్రుతేః। అస్తుముఖ్యోపాసకానామేవతాండవదర్శనం॥ తేనసాధకేనకింఫలంలభ్యతఇత్యతఆహ॥

౧౧౪— నర్తదర్శనకృజ్జన్మమోచకాయనమోనమః॥

అధ్యాత్మధీభూతేవామప్రసాదేననర్తందర్శయంతి। తేషాంజన్మమోచయతి।సంసారపారంయస్తారయతి।తస్మైనమః॥శ్రు॥అథయదిదమస్మిన్ దహారంపుండరీకంవేశ్మ।దహారోస్మిన్నంతరాకాశః। తస్మిన్ యదంతస్తదన్వేష్టవ్యంతద్వావవిజిజ్ఞాసితవ్యమిత్యారభ్య- అయనమాయతనమనుసంధానప్రకారంతదక్షయఫలత్వం-ఏదన్యస్యక్రియామార్గస్యయాతాయాతశ్రమఫలత్వాల్పత్వవినాశిత్వాదిదోషముద్భావ్య - నర్తదర్శనస్యసాక్షాత్సాయుజ్యఫలకత్వేనసహైవాంతరాళికఫలంచశ్రూయతే॥శ్రు॥ఏవమేవైషసంప్రసాదోస్మాచ్ఛరీరాత్ సముత్థాయ- పరంజ్యోతిరుపసంపద్యస్వేనరూపేణాభినిష్పద్యతే। సఉత్తమఃపురుషః। సతత్రపర్యేతిజక్షన్ క్రీడన్ రమమాణస్త్రీభిర్వాయానైర్వాజ్ఞాతిభిర్వావయస్యైర్వానోపజనంస్మరన్నిదంశరీరం- సయథాప్రయోగ్యఆచరణేనయుక్తఇతి।ముక్తిఖండేపి॥శ్లో॥ అత్రపర్తమవలోక్యమానవస్వర్గలోకమపినేతిచేజ్యయా।నిత్యశుద్ధసుఖసత్యచిద్ఘనబ్రహ్మముక్తిమపినైతివిద్యయేతి।బ్రహ్మముక్తిమపినైతీత్యత్రనమోక్షస్యానాదరణీయత్వం।పరంతు। నర్తదర్శనేనప్రా

త్తమోక్షస్యపునర్మోక్షాయానయితవ్యమిత్యర్థః। యద్వా కైవల్యముక్తింగత
స్యశిష్యానుగ్రాహకత్వం ప్రపంచవైచిత్ర్యదృష్టృత్వం న సంభవత్యతః కల్పాం
తం జన్తుస్సృత్యాదిప్రకారేణ నిర్మకుర్వన్ పశ్చాద్దహరూపనాశేన ముక్త ఏవ సన్ముక్తో
భవతి। లోకే ఖనిమాన్ దారిద్ర్యచిహ్నితోఽపి సుఖ్యేవ। కృపణ అర్థవేషోఽపి దుఃఖీ
దృశ్యతే ఖలు। తద్వద్దహరోపాసకాః యువరాజపురుషా ఇవ బ్రహ్మవిద్భిరా
దృతా ముముక్షుభిస్సమ్యగాశ్రయణీయాశ్చ భవన్తి। నర్తదర్శనస్యైతాదృశఫ
లంవినిత్యేవకేలవిష్ణ్వాదయోఽపి మృడం దేవం సాదరం సేవంతే। బ్రహ్మోత్తర
ఖండే॥ శ్లో॥ వాగ్దేవీధృతవల్లకీశతముఖో వేణుం దధత్పద్మజస్తాలోన్నిద్రకరో ర
మాభగవతీ గేయప్రయోగాన్వితా। విష్ణుస్సాంద్రమృదంగవాదనపటుర్దేవాస్స
మంతాత్ స్థితాస్సేవంతే తమను ప్రదోషసమయే దేవం మృడానీపతిమితి। అనేన
సంధ్యాతాండవేత్యాదిమంత్రచతుష్టయేన రుద్రలాస్యప్రభావలేశః కథితః॥

౧౧౫— భస్మనిష్ఠమహాశైవస్వాత్మభూతాయ తే నమః॥

వ్యా॥ శ్రు॥ భాసనాత్ప్రసితం ప్రోక్తం భస్మ సర్వాఘభత్సనాత్। భూతిర్భూ
తికరీ పుంసాం రక్షా రక్షాకరీ సదేతి। నామనిర్వచనశ్రుత్యా భస్మనస్స్వప్రకాశ
త్వాఘహరత్వైశ్వర్యదత్వరక్షాకరత్వాదిమాహాత్మ్యం స్పష్టమేవ। తద్భానం
చిద్రూపం బ్రహ్మైవ। తత్ర బ్రహ్మైవాహమితి నిత్యానుభవరూపా నిష్ఠా యే
షాం తే। భస్మనిష్ఠాః సంప్రాప్తనిశ్శ్రేయసాః। అత ఏవ తే మహాంతశ్శైవాశ్చ। శా
శ్వతం శివమద్వైతమితీత్యుక్తముక్తిశ్రేయసా నిత్యశివాస్సంబధ్యంతే। తేద
క్షాదయ ఇవాన్యత్వమంగళాః। తేషాం భస్మనిష్ఠమహాశైవానాం స్వాత్మభూ
తాయా స్వరూపతయా భాసమానాయ। తుభ్యన్నమః। యద్యపి సర్వేషాం స్వా
త్మభూతోఽపి శివః కేషుచిదశైవేషు న తథా ప్రకాశతే। శ్రౌతస్మార్తధర్మాచార
వత్సు శాస్త్రదృష్ట్యా కేవలం కాశతే। శివైకశరణేషు తు సదా కూటస్థరూపేణై
వ ప్రకాశతే। న కదాచిచ్ఛరీరశారీరాత్మనేత్యర్థః॥ నను॥ శ్రు॥ ద్వా సుపర్ణా సయు
జా సఖాయా సమానం వృక్షం పరిషస్వజాతే। తయోరన్యః పిప్పలం స్వాద్వత్తీతి-
ప్రధానక్షేత్రజ్ఞపతిర్గుణేశస్సంసారమోక్షస్థితిబంధహేతురితి భేదశ్రుతికోప
ఇతి చేత్॥ న॥ మహాదేవస్వభావస్యాప్యస్య జీవస్య। బుద్ధ్యాద్యుపాధినైవాణుత్వే
పృథక్త్వోపాసకత్వాదివ్యవహారకః। తథా చ శ్రుతిసూత్రే॥ శ్రు॥ బుద్ధేర్గుణేనా
త్మగుణేన చైవహ్యారాగ్రమాత్రో హ్యవరోఽపి దృష్టః। వాలాగ్రశతభాగస్య శత
ధా కల్పితస్య। భాగో జీవస్సవిజ్ఞేయస్స చానంత్యాయ కల్పత ఇతి। తద్గుణసార
త్వాత్తు తద్వ్యపదేశః ప్రాజ్ఞవదితి చ। ఏవం భూతాయ తుభ్యన్నమః- అథవా॥
శ్రు॥ భస్మనిష్ఠస్య దహ్యంతే దోషా భస్మాగ్నిసంగమాత్। అథ భస్మచ్ఛన్నోఽభి

స్మశయ్యాశయాన స్తచ్ఛబ్దగోచరం శివసాయుజ్యమేతీతిశ్రుతేః। యతిపాదమ
స్తకనీరంధ్రసితభసితాపండుంతన్త్రిపుండ్రవిలసితపంచాంగాః। జాబాలకైవ
ల్యాథర్వణశిరసంకల్ప శ్రీరుద్రోపనిషజ్జాపకాః। సంకల్పిత ద్వాదశాహాదదీక్షా
విధానాః।నిత్యాగ్నితర్పణాః। భస్మశయ్యాశయానావితమత్సరాదాంతావ
ర్త్తంతే। తేషాంభస్మనిష్ఠానాంమహాశైవానాంస్వాత్మభూతాయస్వస్మాదన
న్యతమాయతుభ్యంనమః। ఏతన్మహావ్రతంశ్రైవైకుంఠపరశురామదాశరథిరా
మకృష్ణాదిభిఃపురుషసింహైః॥ శ్వేతాశ్వతరభృగుదధీచాగస్త్యకణ్వదుర్వాసో
గౌతమభరద్వాజాదిమునిహర్షిభిః-అన్యైశ్చమహద్భిరేవాదృతంశాస్త్రేషుద్రష్ట
వ్యం॥ చరాచరామృతాపాదిసుక్షేత్రావాసినే నమః॥

వ్యా॥ చరంజంగమంబ్రహ్మాది స్తంబాంతంఅచరంస్థావరంవృక్షగుల్మలతా
దిజగత్। తదుభయవిధస్యజగతః। అమృతంమోక్షమాపాదయంతిసంపాద
యంతీతిఅమృతాపాదీని।కాశీధామాసిక్షేత్రాణికాశ్యాదీనిఆవసలిజ్ సమంతా
త్ తత్క్షేత్రమానదేశపర్యంతంమోవసతితస్మైనమః॥నను॥ పరిపూర్ణస్యకథం
సుక్షేత్రమాత్రవాసిత్వమితిచేత్॥ శృణు॥ ఆకాశాదిసర్వకారణస్యాత్మనః
న్యత్రావ్యాప్తిరితిశంకనీయం।తథాచాభియుక్తాః। స్థానేషుతారతమ్యేనమ
హాదేవఃప్రకాశతే।విలక్షణేష్వనేకేషుదర్పణేషుముఖంయథా।అన్యత్రదర్పణా
దిభ్యోముఖంసన్నప్రకాశతే।స్థానేభ్యోన్యత్రదేవోపితథాసన్నప్రకాశతఇతి।
దేవస్యతారతమ్యప్రకాశప్రకాశవ్యవహారతత్వేనపవ। నతుస్వతః।తస్మాత్
సర్వతోవిష్ణాదిశరాదచంద్రచంద్రికాయామహిమ్నేషురమ్యారాశియపల్। మ
హాక్షేత్రేషుఅభివ్యక్తివిశేషఏవతుయోక్తమిత్యర్థః॥ నను॥ స్వయంభుశివక్షే
త్రమృతజంతుజాతస్యముక్తిసిద్ధం।అత్రకాళహస్తిదేశక్షేత్రశబ్దస్య
ద్దూరగోచరః। ముక్తిర్వాక్యస్య। ఏతక్షేత్రంకైరథిధానైరుచ్యతఇతిచేత్।సు
ప్రభేదే।లింగాద్ధస్తశతంక్షేత్రంశివక్షేత్రసమంతతః। యత్తుహానుషకంలింగం
క్షేత్రమానమిదంస్మృతం। స్వయంభూతేసహస్రంస్యాద్దార్షేచైవతదర్ధకం।
అంతరాళేవసన్ప్రాణిస్థావరాణీతరాణిచ। దివంప్రయాంత్యసందేహాఃపుణ్యా
వాత్పరమేష్ఠినఃఇతి।సర్వజ్ఞానోత్తరే।లింగాద్ధస్తశతంక్షేత్రమాచార్యస్థాపితా
ద్భవేత్। ద్విసహస్రంస్వయంభూతేహస్తపితుసహస్రకమితి।దివ్యపురాణే।
క్రోశమాత్రంశివక్షేత్రంసమంతాత్పరమేష్ఠినః। దేహినాంతత్రపంచత్వంశివ
సాయుజ్యకారణం।మనుష్యస్థాపితేలింగేక్షేత్రమానమిదంస్మృతం। స్వాయం
భువేయోజనంస్యాద్వార్షేచైవతదర్ధకం।పాషాణేపియేనిత్యంనిరతామనుజా
భువి। తేపియాంతిపరంస్థానందేవైరపిసుదుర్లభం। తస్మాదావసథంకుర్యాత్

వక్షేత్రసమీపతఇతి । అంశుమత్కాశ్యపే । ఆర్షంపౌరుషతశ్శ్రేష్ఠసా
షషాద్గాణపంవరం । గాణపాద్దైవికంశ్రేష్ఠంతస్మాత్ స్వాయంభువంవరం ।
క్షేత్రమాహాత్మ్యమాఖ్యాతంకోటిపృథక్త్వాత్తరంఫలమితి । అనేనస్వాయంభు
వశివక్షేత్రస్యోత్కృష్టత్వంప్రసిద్ధం।ఏతత్ క్షేత్రంచ।శ్రీపురంవిష్ణుపురంమణ్డలేశ్వ
రం।శ్రీమద్దక్షిణకైలాసంకైలాసం శ్రీకాళహస్తీత్యాద్యనేకాభిధానైరభిధీయ్యా
తే।తథాహి। యజ్ఞవైభవే। మండలేశ్వరసంజ్ఞంచస్థానమస్తిమహోత్తమే।శ్రీకంఠ
స్తత్రదేవేశశ్శంకరఃమండలేశ్వరఇతి।శివమాహాత్మ్యఖండే। స్థానందక్షిణకైలాస
సమాఖ్యంసత్కృతంమయా। యత్రసర్వాణిపీఠానిసర్వలోకగతానితు। సువ
ర్ణముఖరీతోయేపవిత్రేపాపనాశనే। దృష్టాదక్షిణకైలాసవాసినంవాసవార్చి
తం। శ్రీమద్దక్షిణకైలాసేసర్వస్థానోత్తమోత్తమే। ముక్తిఖండే। మమస్థానాని
ముఖ్యానితేషాంవారాణసీతథా । శ్రీకాళహస్తిశైలాఖ్యంశ్రీమద్వృద్ధాచలా
భిధం। యజ్ఞవైభవే। శ్రీమద్దక్షిణకైలాసంసర్వస్థానోత్తమోత్తమం। శ్రీమద్ద
క్షిణకైలాసముద్దిష్ట్వాముక్తిమిచ్ఛతః । శ్రీకాళహస్తీనాథస్యప్రణామాలోక
నాదయః। శ్రీమద్దక్షిణకైలాసవప్వాప్రమప్రియః। భూమాదక్షిణకైలాసే
సర్వస్థానవరేశుభే। సౌరసంహితాయాం। సువర్ణముఖరీదివ్యానదీసర్వవర
ప్రదా। శ్రీకాళహస్తినాథస్యప్రసాదస్యతుసాధికా । పురుషార్థప్రబోధే। కర్మ
యోగోవివేకోవాకలౌనసులభోన్నృణాం। తతోదక్షిణకైలాసంశ్రీకాళింవాస
మాశ్రయేత్। పరాశరపురాణే । శ్రీమద్వ్యాఘ్రపురేప్యేవదర్శనంపరియా
ముదా । శ్రీకాళహస్తిశైలేవానాల్పస్యాపఫలమితి । హిరణ్యతంత్రే। అష్టషష్టి
స్వాయంభువశివక్షేత్రగణనే- శ్రీశైలకేదారనాసంగరం । కర్త్రికాశగణాధ్యక్షం
కైలాసేత్రిపురాంతకమితి। ఏవంచ । మానుషార్షదైవకగాణపసిద్ధప్రతిష్ఠితే
భ్యఃస్వాయంభువంవిశిష్టం । తత్రచాష్టషష్టిస్థానాని । తతోపిశ్రీకాశీకాళహ
స్తిచిదంబరాణ్యుత్కృష్టాని । తతోపిశ్రీకాళహస్తిస్థానముత్కృష్టమిత్యవగ
మ్యతే। శివరహస్యేసప్తమాంశేముఖంలింగంకాళహస్తీశ్వరంముదా। స్మృత్వాపి
సర్వపాపేభ్యోముక్తోభవతిసర్వథా। నస్పృష్టంయేనతంలింగంతస్యజన్మనిరర్థ
కం। నార్చితంయేనతల్లింగంజీవన్నపిమృతోహిసః । యంయంకామయతేకా
మంప్రాణవిశ్లేషణక్షణే । తత్ క్షేత్రమానకోదేతుతంతంకామంసవిందతి। త
న్మోక్షదంకామదంచతస్మాత్ క్షేత్రమనుత్తమమితి । వాసిష్ఠలైంగ్యే । శ్రీకాళహ
స్తిశైలాఖ్యంస్థానంసర్వత్రవిశ్రుతం। అన్యాన్యపిమమస్థానాన్యద్భుతానిమహా
మునే। సంతిమేతేషుసర్వేషుస్థానమేతద్విశిష్యతే । స్థానమేతత్ప్రియంవిద్ధిమమ
దేవ్యాశ్చసువ్రతేతి। శ్రీకాళహస్తినాథంమాంస్పృష్ట్వాభక్త్యాప్రణమ్యతు।విస్పృ

జ్యకలిజాందోషాన్ముచ్యతేభవబంధనాత్ । అస్మాదన్యన్న్మనైనాస్తిస్థానంసం
సారనాశనం। వారాణస్యాంప్రదత్తంయత్ తత్సహస్రగుణాధికం। అత్రదత్త
మసంఖ్యాతంకలిదోషస్యనాశనం । తస్మాత్ సర్వప్రయత్నేనభజేత్స్థానంన
రోత్తమః । అయందేశోమహాభీష్టో దేవ్యాశ్చమునిసత్తమ । అస్మిన్ దేశేమను
ష్యాణాంమృతానాంప్రాణినామపి । సఘూయోజన్మలోకేస్మిన్ సత్యంసత్యం
నచాన్యథా। అనేనసదృశంనాస్తిత్రైలోక్యేసులభంనృణాం । క్షేత్రంతస్మా
దిదంధీమాన్ రక్షయేచ్ఛ్రద్ధయాసహాత్రి। తథాచ। యోగశిఖోపనిషది। శ్రు।
లతితఃపుణ్యపరాత్సద్యో గురుణాసహసంగతిః । పశ్చిమద్వారమార్గేణలభతేత్వ
రితంఫలం। పూర్వజన్మకృతాభ్యాసాత్సత్వరంపదమశ్నుతే। తనైవప్రాప్యతే
ముక్తిర్నాన్యథాశివభాషితం। నాస్తిలంమోక్షమార్గంస్యాత్సిద్ధంపశ్చిమం
వినా। దశద్వారఫలందేహందశనాడీమసంశయం। దశభిర్వాయుభిర్వ్యాప్తం
దశేంద్రియపరిచ్ఛదం । షడాధారాపవరకం షడన్వయమహోవనం । చతుష్ప
థసమాకీర్ణంచతురామ్నాయదీపకం । బిందునాదమహాలింగంశివశక్తినికేత
నం। కంఠకూపవిశుద్ధాఖ్యంయత్రచక్రంమహోగ్రపీఠంజాలంధరన్నామతి
ష్ఠత్యత్రసురేశ్వరోతిపచనైః। పశ్చిమాభిముఖంలింగంసమీచోత్తరవాహినీతికూ
ర్మవచనానుసారేణచ అస్యత్రిపుకాళహస్తిక్షేత్రస్య అవిముక్తాదపిదుర్లభత్వ
త్వంసర్వజనాశ్రయణసౌలభ్యాదేవసత్యం అవిముక్తేతునివ సతాంనియమ
భంగేనభైరవశిక్షాభిషణాశ్రూయతే। శ్రు। యేచాన్యేకాగ్యంప్రకేషకారిణః
। సంగ్రహంతాస్యక్తభస్యగుణాస్యధారణాస్యక్త సోమవారవ్రతాస్య
క్త్వాంతేగ్రహయాత్రాస్యక్త మహేశ్వరార్చనాస్యక్త పంచాక్షరజపాస్య
క్తభైరవార్చనాః। క్షేత్రవిందుమారాంయాంతి శాసనస్థవంతి। సంతర్పణామాం
ప్రపద్యంతక్షేత్రఅన్యత్రచ। శ్రు। అనభ్యర్చ్యచవైశ్వేశ్వరం లింగంనాశ్నీయాద్య
పోశ్నుతిస్య క్షామిదశ్నీయాచ్ఛ్రద్దితో భవతిభవేత్ । నాపంవిపిబేద్గదిపిబేస్పాయ
పోభవేత్తత్రాద్యాదిశ్రూయతే। అగ్రతఃప్రపద్యమానంత త్రస్థక్షేత్రదిసేవకంచిన్న
యమనుక్త్వాభునరాహసూతః। శ్లో॥ మాసిమాసిమనుజన్మమాచరేదేవమేవప
రయానుదాసహా । రోహనాశమపలోక్యశకుదేజ్ఞానమస్యచరమంపదాప్య
హం ప్రవాసమాచరేణేనమహేశ్వరేఘరియమవాపపదంమమునివరః। ఇతిసమా
ఖమీశ్వరితేమయాసుకరమేలపశేషజనస్యతు । సద్యోముక్తికరంపరంసకలదం
సద్యోక్రజ్ఞానదంభక్త్యాలభ్యమిదంనయామిహారిణాధాత్రాపిదేవైరపి । స్థా
నంసేవ్యమతంద్రితోమతిమలామహ్నేసరశ్చాశ్రయేత్ । త్యక్త్వాసర్వమతంద్రి
తాఃపరతరాసాధ్వీశ్రుతిర్వ్యాహరిః॥ ఏతదభ్రీప్సేత్య - పంచయోజనవిస్తీర్ణం

దశయోజన మాయతమితిసర్వక్షేత్రమహిమాతిశయం వ్యంజయామాససూ
తః। శ్రీమద్దక్షిణకైలాసంసర్వదేశోత్తమోత్తమం। పంచయోజనవిస్తీర్ణందశ
యోజనమాయతం। బ్రహ్మణాచసరస్వత్యావజ్రిణానీలయాపిచ। కాళేనహ
స్తినాచైవ దేవగంధర్వరాక్షసైః। మునిభిఃపూజితంస్థానంభుక్తిముక్తిఫలప్ర
దం। అహాపపద్మయావిష్ణుస్సహాసర్వజగత్పతిరితి। ఏవంచ। దివ్యకైలాసశిఖర
స్యప్రాక్పశ్చిమమానంపంచయోజనం। దక్షిణోత్తరందశయోజనమాసీత్। అ
త్రమృతానాంసరక్తానాంసాలోక్యద్వారాక్రమముక్తిః। యోజనమాత్రదేశే
తు సామీప్యం। అనయోర్గ్రామశైలభరద్వాజాశ్రమయోఃనీలకంఠేశ్వరవిద్యాశైల
యోశ్చాంతరాళేఽపితత్ర [illegible] మృతానాంసామీప్యంసారూప్యంవా
భవేత్। మణికర్ణికేశ్వరాలయయోర్మధ్యేబ్రహ్మనాళస్థానేదేహ
త్యాగాద్విరక్తానాంచ ఉపదిష్టతత్త్వజ్ఞానేన కైవల్యంభవతి। అన్యత్రసర
క్తానామేవముక్తిరితిలభ్యతే। [illegible] తుసర్వత్రకైవల్యమేవేత్యవగమ్య
తే। నను। అత్రపిహజంతోః ప్రాణోత్క్రమణకాలే [illegible] బ్రహ్మ
వ్యాచష్టేతి శ్రీకాశీఖండే [illegible] అన్యత్రక్షేత్రమృతానాంకా
గతిరితిచేత్। శృణు। అత్ర [illegible] యద్యపి [illegible] అంతరక్షే
త్రమృతస్యసర్వస్యతల్లోకభోగానంతరంసంసారజననం - విరక్తస్యపరాం
తకాలేతత్త్వోపదేశాత్క్రమముక్తిః॥ అవిముక్తేతరశివక్షేత్రేషుమృతస్యవిర
క్తస్యతల్లోకే [illegible] ముక్తిరితి॥ అవిముక్తప్ర
యాగేప్రాణినః [illegible] విరక్తస్యావతారముచ్య
తే। సరక్త [illegible] మేవ [illegible]
ఫంచిద్భిన్నక్షేత్రేషుమృతస్య [illegible] క్రమముక్తిరితి। [illegible]
థాచ। పురుషార్థబోధే। బ్రహ్మానందయతిశ్రీకరదీచకారః॥ శ్లో॥ కాశ్యాదిస్థాన
మరణంజ్ఞానద్వారేణముక్తిదం। సరక్తానాంహరిస్థానమృతానాంశివ [illegible]
జ్ఞయా। విష్ణులోకే [illegible] బోధయత్యేవకేశవః। సరక్తానాంవిరక్తానామ
పిస్థానేష్వత్ర [illegible] ఉపదేశోనవిద్యతే। అవి
ముక్తేతరేష్వస్థానేషుప్రమృతానాం। [illegible] యంవిరక్తానాంతత్త్వంబో
ధయత్యసౌ। సరక్తానాంతథా [illegible] తత్త్వంనోపదిశేచ్ఛివః। పరాంతకా
లేకృపయాతేషాంతత్త్వంప్రబోధయేత్। ప్రాణిమాత్రస్యాపిముక్తిప్రదాయ
కః పరమేశ్వరః। తారకంబ్రహ్మవిజ్ఞానంతదాబోధయతిస్వయం। విర
క్తస్తావతాముక్తోభవత్యేవనసంశయః। పరస్యాంతేపునస్తత్త్వం బోధయే
[illegible] శివః। ఏవంస్థానమృతానాంజ్ఞానద్వారేణముక్తిరితి। ము

క్షిఖండే క్షేత్రభిన్నదేశేపి జపపూజాది బాహ్యోపాసకానాం క్షేత్రవాసి
నాంపాపానాంచమరణాదూర్ధ్వముపదేశాన్ముక్తిరిత్యాహశివః॥ శ్లో॥ యాని
బాహ్యానికర్మాణి మరణాదూర్ధ్వమచ్యుత। మమజ్ఞానప్రదానానికథితానిమ
యాతవ॥ తానికల్యాణవృత్తస్యసిద్ధిర్నాన్యస్యకస్యచిత్। పాపిష్ఠానామపిశ్రద్ధా
విహీనానాంజనార్దన॥ ముక్తిదంమరణాదూర్ధ్వంశివక్షేత్రేషువర్తనం। పురా
కోలాహలోనామవృషలోవిధిచోదితః॥ కామేనపీడితస్స్వస్యపితరంపంకజేక్ష
ణ। హత్వామాతరమాదాయగత్వామోహేనకేశవ॥ వేదారణ్యేయథాకా
మంచరిత్వామరణంగతః। తత్రవర్తనమాత్రేణసపునఃపురుషోత్తమ॥ ప్రణష్ట
పాపశ్శుద్ధాత్మావేదారణ్యేమృతోమమ। ప్రసాదాదేవవేదాంతజ్ఞానంలబ్ధ్వా
మృతోభవత్॥ తస్మాద్విముక్తికామానాంవశిష్టేషుజనార్దన। శివక్షేత్రేషుమ
ద్భక్త్యాకేవలంవర్తనంపరమిత్యనేనకించిద్భక్తిమాత్రాస్తిత్వేపితత్ఫలంసగ
ణంబహుకోటిజన్మసహస్రేష్వపిక్రమేణజ్ఞానప్రాప్తావితి-అత్రహిజంతోరితిజం
తుమాత్రశ్రవణాత్తృణగుల్మలతాద్యమానామపిజంతుత్వావిశేషాత్ క్షేత్ర
సన్నిధానాత్జనితరిసప్రపూర్వకవివిధవికారాదేశ్చదగ్నానాత్రేషామప్యచరా
ణాంసాలోక్యాదిక్రమేణోవృతావాప్తియుక్తాభవతి। తస్మాదస్యకాశీహస్తిక్షే
త్రస్య అపిముక్తాదపసర్వజనసౌలభ్యంసర్వోత్తరత్వంచసిద్ధం। తస్మాత్ ముఖ్యా
ధికారిణాంక్షేత్రయుత్రవిత్రచిన్మృతానాంతారకోపదేశద్వారాకైవల్యము
క్తిరేవ। అన్యేషాందేవస్యయావత్సన్నిధానసాయుజ్యంచిత్తనైర్మల్యంచాపాదను
గుణ్యేనసాలోక్యాదిచతుర్విధముక్తిర్భవతీతిభావః। అథశివస్యసర్వాధిష్ఠాన
త్వేసర్వవ్యాపకత్వాత్ కురుమరీచికాసరస్తరంగాణామాధారాభూమిః।
యథా-ఆశ్రయస్యపరిక్తదేశేపివర్తతే। తథా-శివస్సర్వాధిష్ఠానస్సర్వమతీత్య
వర్తతఇత్యాహ।

౧౧౭— తేజోబన్నాత్మకజగదధిష్ఠానాయ తే నమః॥

తేజశ్చాపశ్చాన్నాఖ్యాభూమిశ్చ తేజోబన్నానితదేవాత్మాస్వరూపం
యస్యతత్తేజోబన్నాత్మకంజగత్- సహికించిత్తేజోబన్నేభ్యోవ్యతిరిచ్యతే। త
స్యకల్పితాఖిలప్రపంచస్యాధిష్ఠానాయతుభ్యన్నమః॥ శ్రు॥ సచ్చత్యచ్చాభవ
త్। ఏవంసర్వాధిష్ఠానస్యాపిదేవస్యసర్వతోస్వస్యచానుపలభ్యమానస్యముందధి
యాంకథముపలబ్ధిరిత్యతఆహ॥

౧౧౮— అనాహతమహానాదావసానజ్యోతిషే నమః,

అహాతోనభవతీత్యనాహతః। అకృత్రిమః। అతఏవమహాన్నాదః। యోగిభి
రనుధ్యాయమానః- ప్రాణినామంతస్సదానదతి। ఓమిత్యంతస్సన్నాదతినియతం

యఃప్రతిపాదితశబ్దా వాణీయస్మాదిత్యభియుక్తాః । తస్యానాహతనాదస్యమ
హతోఽవసానే ప్రథమం నాదశ్రవణేన చిత్తం తదైకతానం విస్మృతదేహాదివిష
యం మూకవత్తిష్ఠతి। తదానీం త్రిపుటీం వినా యశ్చిదాకారం భాసతే తస్మై నమః।
నాదో దశవిధః । శంఖం భేరీ కాహళీ సముద్ర మేఘ వీణా వేణు మృదంగాదిసమా
నశ్శాస్త్రేషు ప్రసిద్ధః॥ శ్రు॥ ధ్యాతా రుద్రః ప్రాణం మనసి సహ కరణైర్నాదాం
తే పరమాత్మని సంప్రతిష్ఠాప్య ధ్యాయీతేశానమితి॥ శ్లో॥ ముక్తాసనస్థితో యో
గీ ముద్రాం సంధాయ శాంభవీం । శృణుయాద్దక్షిణే కర్ణే నాదమంతర్గతం సదే
త్యాదినా। నాదశ్రవణస్య స్వప్రకాశాత్మసాక్షాత్కారసాధనత్వం శాస్త్రేషు
ప్రసిద్ధం-అద్వైతం యోగీ ప్రతిపదమాపూర్ణిమాసు తిసృషు దృష్టిషు కేదృశీం దృష్టిమ
భ్యస్య పూర్ణానందమవాప్స్యతీత్యత్రాహ॥

౧౧౯—అంతర్లక్ష్యబహిర్దృష్టిస్థిరలభ్యాత్మనే నమః॥

అంతరనాహతాజ్ఞా బ్రహ్మరంధ్రేషు లక్ష్యం శరవ్యస్థానీయం వస్తు కృత్వా బహిర్దృష్టిం నిమేషోన్మేషవర్జితాం రూపగ్రహణాసమర్థాం పూర్ణిమాఖ్యాం చ కృత్వా య ఏవముభయత్ర స్థిరో భవతి। స యోగీ అంతర్లక్ష్యబహిర్దృష్టిస్థిరః। తేనైవ లభ్య ఆత్మా స్వరూపం యస్య తస్మై నమః॥ శ్లో॥ అంతర్లక్ష్యబహిర్దృష్టిర్నిమేషోన్మేషవర్జితా । ఏషా సా శాంభవీ ముద్రా సర్వతంత్రేషు గోపితేతి॥ శ్రు॥ ధనుస్తారం శరో హ్యాత్మా బ్రహ్మ తల్లక్ష్యముచ్యతే। అప్రమత్తేన వేద్ధవ్యం శరవత్తన్మయో భవేదితి॥ నను। స్థిరలక్ష్యస్యాత్మలభ్యత్వేఽప్యుక్తం । తత్కథం। దుర్నిగ్రహస్య మనసస్స్థైర్యం భవేత్। తస్యాత్మనః కీదృగా...ంవమందానామప్యభీష్టదం కథం వా పాస్యమిత్రి ప్రశ్నస్య ప్రత్యుత్తరమంత్రత్రయేణాహ॥

౧౨౦—భక్తరక్షకవామాక్షికటాక్షాయ నమో నమః॥

భక్తానాం రక్షాం కరోతీతి భక్తరక్షకః । స చాసౌ వామాక్షిగౌరివాయాః కటాక్షః అపాంగః యస్య తస్మై నమః । పార్శ్వస్థదేవీమూర్తిప్రసన్నవామనేత్రస్య భక్తరక్షకత్వమితి భావః।(నను) అనుగ్రహపూర్వకత్వాత్। సత్యం రక్షణస్య తద్దండాభావే రక్షణమపి భక్షణకల్పమేవ హీత్యత ఆహ

౧౨౧—అసద్దండధరోద్భూతిస్థానాసవ్యదృశే నమః॥

అసతాం శిక్షార్థం దండమధికారముద్రాంకితం కాలదండాభిధం సత్యత్యసద్దండధరో మృత్యుః। తస్య వైవస్వతస్యోత్పత్తేః స్థానభూతా లా...యోనిస్థానీయా అసవ్యా సూర్యరూపా దృక్ యస్య తస్మై నమః। అసచ్ఛిక్షార్థం రుద్రస్య రోషాపసరే సూర్యాత్మకదక్షిణనయనకోణాత్। శమనస్సంభూత ఇతి పౌరాణికాః॥ శ్లో॥ నీలపర్వతసంకాశరుద్రకోపసముద్భవ। కాలదండధర శ్రీమన్ వైవస్వత స

మోస్తుత ఇతి॥ అథ విరూపాక్షస్య-సకలసురకులదురవాపసర్వసంహారచరణం ఫాలలసద్వహ్నినయనమాహ॥

౧౨౨— కామకల్పాంతదహనఫాలాక్షాయ నమోనమః॥

సర్గే కామస్య కల్పాంతే సర్వస్య చ భస్మీకరణాయ యో దహనస్స ఏవ ఫాలాక్షికుండే లలాటనేత్రే యస్య తస్మై నమః॥ శ్రు॥ ఋతగ్ంసత్యం పరం బ్రహ్మపురుషం కృష్ణపింగలం। ఊర్ధ్వరేతం విరూపాక్షం విశ్వరూపాయ వై నమః। ఉమాసహాయం పరమేశ్వరం ప్రభుం త్రిలోచనం నీలకంఠం ప్రశాంతమితి శ్రుతయః। ఫాలేక్షణం సకలసురవిలక్షణం శంసంతి। తత్ర వామలోచనస్య చంద్రాత్మకత్వాత్-సర్వమంగళాంబికావిరచితాపాంగత్వాచ్చ భక్తాహ్లాదకరత్వం అసవ్యస్య కర్మసాక్షికసూర్యరూపత్వేన పాపశిక్షాపూర్వక ధర్మసంస్థాపకత్వం ఫాలలోచనస్యాద్వైతజ్ఞానహేతుకతయా షడమిత్రస్య కామాదేః- కల్పాంతే లింగశరీరనాశే వా సర్వజగతశ్చ దాహకత్వం భవతీ భావః। అనేన భర్గలోచనాని సృష్టిస్థిత్యంత హేతూని భవంతీత్యర్థః॥ శ్రు॥ యో మత్స్యకూర్మాదివరాహసింహాన్ విష్ణుం క్రమంతం వామనమాదివిష్ణుం-వ్యసంజ్ఞిపత్పద్యమానం సుదేశం భస్మీకృత్య శమనం మన్మథం చేతి। (నను) శివస్య పూజా కతివిధా కేన కథం వా కిమధికరణే పూజ్యత ఇత్యత్రాహ॥

౧౨౩— శుద్ధకేవలమిశ్రాదిపూజోపాస్యాయ తే నమః॥

శుద్ధం కేవలం మిశ్రమితి పూజనం- త్రివిధం తత్ర భిక్షురత్యంత విరక్తో వా లింగే హార్దే వా ప్రణవేన శివమాత్రభావనయా రాధయతి తచ్ఛుద్ధం వైదికం విరక్తగ్రహస్థవనస్థవర్ణిభిః సాంబశివః ప్రణవపంచాక్షర శ్రీరుద్రాది వేదమంత్రైరేవారాధ్యతే యత్ర తత్కేవలసంజ్ఞికం వైదికం - సౌరాది చండేశాంత పరివారసహితం స్ఫాటికాదిలింగేషు పంచవింశతి మూర్తిషు వా- ఆగమమంత్రైరారాధనం మిశ్రం తాంత్రికమితి విభాగః। అత్ర ఆదిశబ్దేన శ్రీబోధాయనాచార్యసూత్రవిహితం స్మార్తం దేవాంతరారాధనం- అథ కామ్యభేదేన నానాదేవతాయజనం పంచాయతనం వా తత్సర్వం స్మార్తం- పౌరాణికం వా భవేత్। తత్ర పంచాయతనేతు సహ సర్వే దేవాస్సమప్రధానాః పూజనీయాః- తత్రోక్తమంత్రతంత్రనైవేద్యాదిపార్థక్యాభావాత్। పృథగ్భావేపి పూర్వాపర్యవిధిబోధనదౌర్బల్యాత్- మ్లేచ్ఛయజనత్వసిద్ధేః। కస్యాపి దేవస్య ప్రాధాన్యేన పూజనీయత్వావశ్యంభావాత్। తర్హి-గుణప్రధానభావోవగంతవ్య ఇతి పూర్వస్థితిరేవాసీత్। ఆహత్య వైదికం శుద్ధం కేవలమితి ద్వివిధం సూత్రస్మృతిపురాణవిహితం స్మార్తం। ఆగమవిహితం మిశ్రం తాంత్రికం- ఏతత్త్రివిధం బ్రహ్మసంపయోగీంద్రస్వకీయ

పురుషార్థబోధేనుజగ్రాహ॥ఇతోఽప్యన్యత్ గోపాలకిరాతలూతాది పూజనం లౌకికమపిభక్తివైశిష్ట్యాత్ । ప్రసాదకారణంభవతీత్యత స్తత్తదధికారిభిః- కయానాపివిధయాయస్సర్వరూపీ భగవానుపాస్యోభవతీతి స్మైనమః। (నను) లింగాదపిమూర్తిషుమనోరమణస్యసత్వాత్। కుతోలింగారాధనస్యవైశిష్ట్య మితిచేత్(శృణు)సువర్ణాదిప్రతిమా-పురుషకర్తృకాఃనస్వాయంభువాః। సాలగ్రామాద్యధికరణానితువజ్రకీటకృతచక్రాంకాని । బాణలింగానిస్వాయంభు వాని-నకృతకానీతి।తత్రహి- సాంబా త్రిలోచనా।చంద్రశేఖరా।గంగాధరా। అచ్ఛాచ్ఛా- త్రిపుండ్రలసితాళికామూర్తిర్భావనీయా।నహిలోహమయీశిలామయీవా।కించలింగమహత్త్వేఽపమంగాభావాత్।మూర్తిద్వ్యత్వన్యూనత్వవయ వవైచిత్ర్యాత్ । తస్మాత్స్వయంత్వేతత్సన్నిహితంసాక్షసంతత్త్వవతిశోభనంభ వతీత్యర్థః । మహాభారతే-వేదవ్యాసః । అశ్వత్థామానంప్రత్యువాచ। ॥ శ్లో॥ జన్మకర్మతపోయోగాస్తయోశ్చతవనుత్తమః । ఆభ్యాంలింగేఽర్చితోదేవః త్వయార్చాయాంయుగేయుగేఇతి । తస్మాత్ మహాదేవస్య వృద్ధోపయాది సాలగ్రామవశివనాభాంగసవిపథాది కరణస్యాపి బాణలింగవపాశు ప్రసాద కృత్వమితిశిలాలిఖితాయాతే॥

౧౨౮— స్వప్రకాశాత్మసాక్షాత్కారయోగలభ్యాయతేనమః॥

స్వప్రకాశస్స్వయమేవసూర్యవత్ప్రకాశతే । సహి-సూర్యాద్యధీనప్రకాశ లోకవదిత్యర్థః।సచాత్మమనసాక్షాత్కారయోగః- మనోవృత్తిలయపూర్వకఉ పాయః। స్వప్రకాశాత్మసాక్షాత్కారయోగః।యస్తేనలబ్ధుంయోగ్యస్తస్మైనమః। నను।మనోవృత్త్యభావేకథంతత్రానుభవాననుభవజ్ఞానస్యావకాశః।తథా చసతిముక్తోఽస్మీతితృప్తిప్రత్యయోవాకథమితిచేత్॥శ్రు॥ నైవవాచానమనసా ప్రాప్తుంశక్యోనచక్షుషా। అస్తీతిబ్రువతోఽన్యత్రకథంతదుపలభ్యతఇతి । స్వ స్మాదన్యత్రస్వరూపాస్తిత్వాదినాతత్వాత్మభూతంవస్తుమనఆదికరణైఃక థముపలభ్యతఇతిభావః॥శ్రు॥సర్వంతంపరాదాద్యోఽన్యత్రాత్మనస్సర్వంవేదేతి శ్రుత్యంతరంచ।యానిమనఆదికరణాని యేనస్వాత్మప్రకాశేనైవప్రకాశితాని సంతిస్వవిషయేషుప్రవర్తంతే।తేషాంస్వప్రకాశస్యప్రకాశనేకావాకథేత్య ర్థః। అపితు॥శ్రు॥మనసైవేదమాప్తవ్యంనేహనానాస్తి। కించనేత్యత్ర-యథా సూర్యదర్శనేతదనుగృహీతం చక్షుర్దీపాద్యాలోకాంతరానపేక్షమేవసమ ర్థంభవతి। ఏవంసుచిరశివమూర్తిధ్యానసంస్కృతః- అతఏవవిశుద్ధంమనస్స ర్వవిషయవిస్మృత్యావిమలంభవతి । తదాదేవస్యయమేవ సాక్షాత్కరోతి- యథాలోకేస్వదేహేఅహమితి ప్రత్యేకంసాక్షిచారోనాస్తి । తథాస్వ

నుభవేసత్యపిస్వరూపంనిశ్చేతుంనమనఆదిప్రమాణాపేక్షాభవతీతిభావః । ఏతాదృశయోగావాప్త్యైసుచిరశివధ్యానమేవసరణిరిత్యుక్తం । తత్కీమాంకారకంకింఫలకమిత్యత్రాహ॥

౧౨౫— ఆపస్మృతాపగాంత్యాంకాపదాననిధయేనమః.

ఆపస్మృతి। ఆఙ్ అపస్మారందక్షిణచరణనియంత్రితమారభ్యాపగాంతాని వియద్గంగాపర్యంతానియానియాస్త్రీమూర్తౌశాస్త్రప్రదర్శితాన్యంకానిచిహ్నానితైర్విజ్ఞేయాని అపదానానిఅసితరసాధ్యాని పురహననవిషపాన కాలధ్వంసనాదీని - తేషామపదానానాంయోనిధిస్తస్మైనమః । అయంభావః। ప్రథమందేవస్యశ్రీమద్దక్షిణచరణారవిందానుసంధానంగురుద్రోహాద్యఘహరం భవతి। వామచరణస్మరణం - అఖిలమృత్యుహరంగజవ్యాఘ్రసిహ్మత్వగంబరాణాంభావనయాలక్ష్మీవైరాగ్యవీర్యసిద్ధిః । హరిణానలశూలడమరుకస్మృతిః శరీరలాఘవతేజోవిజయయశః కారిణీశ్రీకంఠనైల్యభావనా అనృతవంచనాపిశునతాదిమనోమాలిన్యనాశినీసర్పాదివిషహారిణీచ । సోమసూర్యాగ్నిలోచనాలోచనయాయుశస్తేజోర్థవావాప్తిః। వామభాగకపర్దాంచలేలంబమానగంగాబింబభావనాభువనపావనకరీ - తత్రైవలసచ్చంద్రఖండమండనావలోకేనసర్వసర్పాపదేష్టృత్వసిద్ధిః।కపర్దేనవైరాగ్యం-మణిమకుటస్మృత్యాసర్వోత్తరత్వం - ధుర్ధూరకుసుమావలోకేనలోకవార్తావిస్మృతిః । శూలడమరుకానలవరాభయభసితోపవీతాహిభూషణాది ధ్యానంతత్తచ్ఛ్రియఃప్రదంభవతి। సునిర్మలముకురోదరప్రతిమశ్రీమూర్తిధ్యానేనసత్వశుద్ధిపూర్వకసకలసిద్ధయస్సిద్ధ్యంతి । మందస్మితముఖారవిందస్మరణంమోక్షఫలకమిత్యాది-సుమంగలఫలానిఆకాశభైరవకల్పప్రపంచసారాదిశాస్త్రేషుప్రసిద్ధానిధీమద్భిర్దష్టవ్యాని యాదృశీభావనాయస్యసిద్ధిర్భవతితాదృశీతి - భగవద్వచనంచ- అతఏవస్వరూపమేకంఫలతోభిద్యతేహి॥ శ్లో॥ లక్ష్మీప్రదానసమయేనవవిద్రుమాభాంవిద్యాప్రదానసమయేశరదిందుశుభ్రాం । విద్వేషివర్గవిజయేపితమాలనీలాం దేవీంత్రిలోకజననీంశరణంప్రపద్యఇతి। ఏవంచ। శ్రీమూర్త్యవయవానుసంధానంమందంమందంకృతంచేన్మనస్థిరీభవతి । విషయవైముఖ్యేనమనస్థిరీభావేశివసాక్షాత్కారఏవ - నాన్యథాత్మసుఖసంభవః। అతస్సర్వోపివేదశివజ్ఞానోపాయంవివిధముక్త్వాప్యవసానేతుశ్రేయఃప్రాప్త్యైసాధారణమిదమేకమేవసాధనంసర్వేషాం నాన్యత్కించిదితినిశ్చిత్యసర్వజననీశ్రుతిరిదమాహ॥ శ్రు॥ శివఏకోధ్యేయశ్శివంకరస్సర్వమన్యత్పరిత్యజ్యసమాప్తాథర్వశిఖేతి।తస్మాత్కైవల్యశ్రుత్యాద్యుక్తశివమూర్తిధ్యానమేవపరమసాధనమిత్యర్థః

పను॥ శ్రు॥యత్తదద్రేశ్యమగ్రాహ్యమగోత్రమవర్ణమచక్షుశ్శ్రోత్రం తదపాణి పాదమితిబ్రహ్మలక్షణే శ్రూయమాణే కథమాపన్నృత్యాపగాంతాం కానీతి చేత్।సత్యం-మాస్తుప్రాకృతపరతత్వమూర్తిధ్యానానాంమహతాం॥మా న్యశామిదమేవపరాయణంహి।తథాచభగవద్వచనం॥శ్లో॥క్లేశోధికతరస్తేషా మవ్యక్తాసక్తచేతసాం।అవ్యక్తాహిగతిర్దుఃఖం దేహవద్భిరవాప్యత ఇతి। దేహవ ద్భిరిత్యత్ర దేహాభిమానిభిరిత్యర్థః।తథాచ-శ్రీపరాశరః॥ శ్లో॥ నిష్క-ళేతుపరే త త్వేనిరాలంబేనిరజంనే। కింకరోతిజనఃత్సుర్ద స్తతస్తాన్నిత్యమాశ్రయేదితి।అ తైవమభిహితేపురుషతంతే ధ్యానఏవన కాలంపరిసమాపయేదిత్యాహ॥

౧౨౬—— సచ్చిదానందసంపూర్ణస్వరూపాయనమోనమః,

సదితి।సద్రూపఃపరమాత్మాశివఃఉత్పత్త్యాద్యభావాత్ శ్రు॥సదేవసోమ్యే దమగ్రఆసీదితిశ్రుతేః। సశివశ్చిద్రూపస్సర్వసాక్షిత్వాత్।ప్రజ్ఞానంబ్రహ్మచి దీదంసర్వంకాశతేచేతిసశివఆనందరూపస్సర్వానందకరత్వాత్।ఏషహ్యేవా నందయాతీతిశ్రుతేశ్చ। అత్రాయమభిప్రాయః।విమతశ్శివస్సత్యోభవితుమర్హ తి।మిథ్యాప్రపంచాధిష్ఠానత్వాత్।సర్పరజత్వాధిష్ఠానశుక్తిఃత్ । విమతశ్శివ శ్చిద్రూపఃజడప్రపంచావభాసకత్వాత్। యశ్శివశ్చిద్రూపో నభవతి।ససర్వజ డావభాసకోపినభవతి।యథా-ఘటాదిః।విమతశ్శివఃపరమానందరూపః।పర ప్రేమాస్పదత్వాత్। యత్పరమానందన్నభవతి। తత్పరప్రేమాస్పదమపినభ వతి । యథాఘటాది - విమతశ్శివః పరిపూర్ణః సర్వసంబంధవత్వాత్ । గగనవత్-ఏవంచసూతవచనం॥ శ్లో॥ అసత్యాలంబనత్వేనసత్యస్సర్వ జడస్య తు। సాధకత్వేనచిద్రూపస్సదాప్రేమాస్పదత్వతః । ఆనందరూపస్సర్వార్థ సాధకత్వేన హేతునా । సర్వసంబంధవత్వేన సంపూర్ణ శ్శివసంజ్ఞితఇ తి।ఏవంచశివస్యసచ్చిదానందసంపూర్ణత్వేపినహిప్రత్యక్త్వమువగమ్యతఇత్య భిప్రేత్యాహస్వరూపమేతి।జ్ఞానినశ్చస్వరూపమేవశివాఖ్యంబ్రహ్మ-తదేవప్ర త్యగాత్మతస్మైతుభ్యన్నమఇత్యర్థః । యతస్సర్వేషాంస్వరూపంశివఃతతఃము నీనాంముక్తిసుఖాత్మకఇత్యాహ॥

౧౨౭—— శివానందయుతానంతమునిముక్తిముదేనమః,

శివానందేనఅద్వైతస్వరూపానందేనయుతాఅనంతా బహవశ్చతేమున యః-శివానందయుతానంతమునయః। తేషాంమునీనాంయోమోక్షానందోభ వతిముక్తిదశాయాంఅద్వైతస్వరూపాభివ్యక్తిదశాయాం- యఆనందరూపో భవతితస్మైనమః। అథవాశివానందఇతికశ్చిత్ - చిదంబరానందతీర్థచరణదా సః । తేనసంయుతానాంస్వీయత్వేనాంగీకృతానాంఅనంతానాం మునీనాం

మోక్షమంగళాయేత్యర్థః॥నను॥ సర్వముక్తిరేకావిభిన్నావా।యద్యేకాతర్హి సారంగాదివద్విషయభోగేనసర్వేసుఖేనముక్తాభవేయుః । కింశ్రవణాదినా। ఉతకర్మానుసారి । భుక్తివద్విభిన్నావా।తర్హితాదృశప్రమాణంవక్తవ్యమితి చేత్।శృణు॥ముక్తిరేకైవ । తత్సాధనంచైకంవ్యవహితసాధనంతువిభిన్నంత థాచసూత్రం-ఏవంముక్తిఫలానియమస్తదవస్థావధృతేః॥ శ్రు ॥ యేపూర్వం దేవాఋషయశ్చతద్విదుస్తేతన్మయా అమృతావైబభూవురితి । బ్రహ్మవిదా ప్నోతిపరం।తరతిశోకమాత్మవిత్ । అథశ్రీమత్కైలాసేత్యారభ్య చాసాం ప్రతం ఉపపన్నమంత్రాణాం నమస్కార పర్యవసాయిత్వాత్ । ప్రతిమం త్రవందనార్థం కమితిప్రతీయతే । అథపత్రపుష్పాదిభిఃపూజార్థకంవా । త త్రశారీరలాఘవాభావేవివిధసామగ్ర్యభావేవా కర్తృజామితాయాంసత్యా మపిమంత్రాణాంప్రయోగాంతరముపకారాయవివరిష్యతే॥

౧౭౮ — ఓంతత్సదేతత్పరనపూజాకృన్నందినేనమః,

ఓమితిఉక్తమంత్రాక్షరసముదాయవాచకంబ్రహ్మాభిన్నస్య పరశివస్యము ఖ్యనామస్మరణంసర్వమంగళార్థకంప్రకరణపరిసమాప్తిద్యోతకంచభవతి। త థాహి॥శ్రు॥ఓమిత్యేతదక్షరమిదంసర్వంతస్యోపవ్యాఖ్యానం।భూతంభవద్భ విష్యదితిసర్వమోంకారఏవ। ఓమితిబ్రహ్మ-ఓమితీదగ్ంసర్వమితితస్యవాచకః ప్రణవఇతిపతంజలిః॥శ్లో॥ ఓంకారశ్చాథశబ్దశ్చద్వావేతౌబ్రహ్మణఃపురా।కం ఠంభిత్వావినిర్యాతౌతస్మాన్మాంగళికావుభౌ॥ శ్రు ॥ యోవేదాదౌస్వరఃప్రో క్తోవేదాంతేచప్రతిష్ఠితః। తస్యప్రకృతిలీనస్యయఃపరస్సమహేశ్వరఇతి-అద్యాం తయోఃప్రణవోచ్చారణంశ్రుత్యాసంప్రదాయేనచసిధ్యతి।తథాచ। తచ్ఛబ్దస్య ప్రసిద్ధవాచకత్వంప్రసిద్ధస్సకలజగత్సృష్టిస్థితిలయహేతుర్నిర్గుణోపాధికస్సర్వ జ్ఞస్త్రిమూర్తిభిరుపాస్యఃపరమేశ్వరఏవనాన్యః-తథాచస్కాందవచనం॥శ్లో॥ తచ్ఛబ్దవాచ్యంసర్వజ్ఞంజగత్సర్గాదికారణం। స్వమాయాశక్తిసంభిన్నంశివరు ద్రాదిసంజ్ఞితం। ప్రకృతార్థేప్రసిద్ధత్వాత్ప్రసిద్ధఃపరమేశ్వరఇతి।సదితి-స్వగ తసజాతీయవిజాతీయభేదగంధవిరహంఅధిష్ఠానమాత్రంబ్రహ్మ।తథాహి। శ్రు॥సదేవసోమ్యేదమగ్రఆసీదేకమేవాద్వితీయమితి। ఆహత్య-ఆరోపితప్రపం చరూపః।తన్నియంతాపరమేశ్వరః। తదుభయపారమార్థికస్వరూపంకూట స్థంసర్వసాక్షిబ్రహ్మచేతిత్రివిధమపిసద్బ్రహ్మైవాసీత్ । అతఏవాహభగ వాన్॥శ్లో॥ఓంతత్సదితినిర్దేశోబ్రహ్మణస్త్రివిధస్మృతఇతి। ఇత్థంఓంతత్సదిత్యేత స్యసర్వమంత్రార్థవాచకస్యపరమేశ్వరదివ్యనామ్నః పరసరూపమేవపూజాం జలపుష్పాదిసాధనవిహీనాంభావనయాకుర్వతోమానసపూజకాన్ప్రతియో

నందతిసంతుష్యతి- పరమేశ్వరప్రీత్యర్థమితిస్వభక్తసంకల్పంసార్థీకరోతితస్మై
నమః। యద్వా-ఏతస్యమంత్రసముదాయస్య పఠనేనసహశ్రీ కాళహస్తీశ్వర
పూజాంకుర్వత్సు-పత్రపుష్పాదినానోపహారైరారాధయత్సు భక్తేషుహృద
యేస్వప్రకాశేన యేనందతితస్మైనమః । శ్రీశివారాధనంశాస్త్రేషు నిత్యకా
మ్యోభయాత్మకత్వేనహరిబ్రహ్మాదిసురాసురనరాది శ్రేయఃప్రదత్వేనప్రసి
ద్ధంహి॥శ్రు॥తవశ్రియేమరుతోమర్జయంతరుద్రయత్తేజనిమచారుచిత్రం। పదం
యద్విష్ణోరుపమన్నిధాయితేన పాసిగుహ్యన్నామగోనామితి। శివలింగం
త్రిసంధ్యమహరహరభ్యర్చయేత్- అనభ్యర్చ్యవైశ్వేశ్వరంలింగంనాశ్నీయా
త్ యదశ్నీయాద్రేతోభక్షీభవేత్। నాపఃపిబేద్యదిపిబేత్పూయసోభవేత్। త్రి
గుప్తాతమన్నమశ్నీయ్యాదితి॥శ్లో॥ వరంప్రాణపరిత్యాగఃఛేదనంశిరసోపివా।
నత్వనభ్యర్చ్యభుంజీయాద్భగవంతంత్రిలోచనం। శ్రీపరాశరేశ్చ॥శ్లో॥ రౌద్రం
లింగంమహావిష్ణుర్భక్త్యా శుద్ధంశిలామయం। చారుచిత్రంసమభ్యర్చ్యలబ్ధవా
న్పరమంపదం। పూజయాహిపరాముక్తిఃపూజయాశుద్ధవేదనం।బ్రహ్మావిష్ణ్వా
దిదేవానాంపదప్రాప్తిశ్చపూజయా। అష్టైశ్వర్యంసురత్వంచ పదంగంధర్వ
పూర్వకం। సార్వభౌమత్వమీశస్యపూజయైవహిసిధ్యతి। మనోహరాస్త్రియ
స్సౌఖ్యంకల్యాణంభవనానిచ। అపత్యంధనసంపాపిపూజయాశూలినఃఖలు ఇ
త్యేవమాదిస్కాందపాద్మవాయవీయశివధర్మసౌరవాసిష్ఠలైంగలైంగాది
షుశివపూజామాహాత్మ్యంద్రష్టవ్యం। తస్మాత్తయాపూజయైవేశ్వరోనందతీ
త్యర్థః॥ నను॥ సచ్చిదానందసంపూర్ణస్వరూపాయేత్యాదిమంత్రేషునమఇతి
ప్రతీయ్యమానేనమస్కారస్యకోవిషయఃస్వస్యస్వయంనమస్కారోతీత్యేకస్మి
సంగచ్ఛతఇతిచేన్న॥ అతోస్యదార్థమిత్రిశత్యానుభవేనచస్వస్మాత్పూర్వోక్త
స్థపరశివరూపాదన్యత్కిమపిపరమార్థతోనైవ। తథాపిమాయికమనుష్య
యాదివ్యవహారసద్భావాత్తదపేక్షయోక్తంనమఇతిపదనం। తత్రదేహేన
భూపతనంవాచాచమంత్రోచ్చారణం-మనసాతురజస్తమోగంధరాహిత్యేన
స్వరూపానుసంధానరూపంనమనంనిర్వర్త్యతే। పరమార్థతోనమశ్శబ్దోనమ
స్కర్తృనమస్కార్యభేదగంధమపినిరాకరోతిసమమేతి। తదుక్తంయజ్ఞవైభ
వే॥శ్లో॥ నిత్యసిద్ధశ్శివస్సాక్షాత్స్వరూపంసర్వదేహినాం। తస్మాద్బుభుక్షోస్సర్వ

వేస్యనోపాదేయంహితంసదా। నహేయమహితంతద్వద్వ్యస్తుతో నప్రతీతితః। ఏవంవిద్యాన్నకారార్థం మకారార్థఉదీర్యతే । మకారోమమశబ్దార్థో లుప్తస్త్వేకోమకారకః। వ్యావహారికదృష్ట్యేయన్నమస్కారఃప్రకీర్తితఇతి। తస్మాన్నమశ్శబ్దఉపాసకానాంశారీరనమనార్థకః। పుష్పాంజలౌవావినియోగః।ముముక్షూణాంముక్తానాంతుశుద్ధాద్వైతబోధకఇతిరాద్ధాంతః॥

ఉత్తరపీఠికా.

ఓవందక్షిణకైలాసనాథమాహాత్మ్యసంగ్రహం । మంత్రరూపంమహాదేవప్రసాదైకప్రసాధనం । ఆయురారోగ్యసౌభాగ్యకీర్తిశ్రీపుష్టిదాయకం। సర్వారిష్టహరంసర్వసంపత్ప్రదమనారతం । జప్త్వాసంపూజ్యవాదేవంసాధకశ్లోకసాగరం।తీర్త్వాశివతమస్వాత్మారామోనిత్యంసమేధతే॥

శ్రీభరద్వాజఋషిః।అనుష్టుప్ ఛందః । శ్రీకాళహస్తీశ్వరో దేవతా॥

బ్ర హ్మా ర్ప ణ మ స్తు.

శ్రీరస్తు.

అథ జ్ఞానాంబాస్తుతిః.

శ్రీమద్దక్షిణకైలాసే సువర్ణముఖరీతటే। విరాజమానాం జ్ఞానాంబాం వందే వాంఛితదాయినీం॥ గణేశగుహదుర్గాంబాభైరవప్రమథావృతాం। శ్రీకాళహస్తిశైలేశశివానందప్రదాన్నుమః॥

శివే బాలే మాతర్నిఖిలజగతాం రక్షణధియా నవే కైలాసాద్రావిహ గజముఖారాధితపదా। అవేక్షంతీ భక్తానపి జనమిమం పూర్ణకృపయా భవైకాసక్తాభ్యర్చయ ఇవ శివానందనిలయే ॥ ౧ ॥ తతస్తన్మంత్రార్థం శివనిగదితం ప్రాప్య గహనం స్వాతస్త్వం జ్ఞానాంబేత్యపి భువి పృథాం దేవి లభసే। కుతస్తే బాలాన్నః కుతుకయతి నాద్యాపి భవతీ ప్రశస్తజ్ఞానాన్మాం ద్రుతమవ శివానందనిలయే ॥ ౨॥ అయే భూమాయాం స్యందాన్యపరిమితజీవానపి శివప్రియే మాయామాత్రం మరుభువి సముద్రోర్మిచయవత్ । స్వయం పత్యా రత్యా జనయ ఇదమాస్తామిహ తవ ప్రియే కో హేతుస్స్యాద్వద మమ శివానందనిలయే॥ ౩ ॥ అజస్రం మాతస్త్వం సృజసి విధినా విశ్వమఖిలం తథావస్యం తే సంహరసి హరిణా మారరిపుణా । తిరోధత్సే పత్యా స్ఫురసి ధుగికస్యాపి భువనే మహాకైలాసోద్యత్సుశిఖర శివానందనిలయే॥ ౪॥ శివజ్ఞానాంబ త్వత్కరసరసిజస్పర్శమహిమావలంబాదద్వంద్వోఽప్యమితపరివారః పరశివః । మహాకైలాసస్థః పితృవనవివాసాదుపరతోఽపి భూతిం కిం బ్రూమస్తవ బత శివానందనిలయే॥ ౫॥ సలీనాయాం కల్పే త్వయి జనని సన్మాత్రగతయా రవీంద్వగ్న్యాద్యా వా విధిహరిహరా వా క్వ జగతి । వివేక్తుం చిన్మాత్రం శివ ఇతి శివేత్యస్త్యపి కపిర్న చేష్టే శాస్త్రం వా నకిమపి శివానందనిలయే ॥ ౬ ॥ హరిబ్రహ్మేంద్రాద్యా నిజనిజబలోద్ఘోషణపరాః పురారిస్త్వన్నిష్ఠం స విదురయి యష్టౌ కృతిమహో। పునస్త్వత్సాన్నిధ్యాత్కిల సువిదురాత్మానమనఘాస్తతస్సంవ్యాఖ్యానం స్ఫురమయి శివానందనిలయే॥ ౭॥ జగన్మాతశ్శంభోరిటం సుదుర్ధర్షపరుషం విషం జగ్ధుం దగ్ధుం జగదిదమశక్తస్స న భవేత్ । శివజ్ఞానాంబ త్వద్గళజలజమాంగల్యమహిమ్నేత్యవైమి శ్రీదేవి స్ఫురధురి శివానందనిలయే ॥ ౮ ॥ మహారాజ్ఞి ప్రేయాంతవ పశుపతిః పాశదళనే పశూనాం తే పాంగం భజతి హి మనాక్స్నత్రిగతి సం । అతస్త్వామేవైకాం పరశివపరిష్వంగరుచిరాం భజామి జ్ఞానాంబ స్ఫురధురి శివానందనిలయే ॥ ౯ ॥ షడాధారం బ్రాహ్మం సుషిరమపదం చక్రమమలే నవద్వారం దేవారమణనగరం కోశభరితం। ఉపాస్తేయస్థానం తవ కరుణయా పశ్య

జ్ఞానాంబాస్తుతిః.

...వంతదజ్ఞో జ్ఞానాంబాం ప్రణమతిశివానందనిలయే॥౧౦॥ యస్తు వేదససుధా
వృతాంపుర్ధింసత్యచిత్సుఖశివంలభేజ్జనః। ఇత్యనాదిగిర మేవశుశ్రుమస్తన్న
విద్మఇహచిత్ప్రదీపికే॥ ౧॥ కందళత్కమలసౌరభానసేకామదేవరమణైకభా
జనే। స్కందమాతరముమద్యరక్షమాంకాళహస్తిగిరినాయకప్రియే॥౨॥ దా
రపుత్రధనభోగకృత్తుభూదారవచ్చరతుకీకపేఖితః। సారమత్రవపురామృతే
స్థితిశ్చారనాశమమృతోపమంశివే॥ ౩॥ బుద్ధికర్మకరనాదిపాటవేసత్యశక్తఇతి
వాగ్వ్యగర్హితా। తథ్యమేతదపివేత్సితత్పదంభుక్తిముక్తికరమాత్రయేశివే॥ ౪॥
కాలఫాలలిపిదోషనాశనంకాలమృత్యుభవదుఃఖభంజనం। నాలమత్రకిలకో
లజన్మవాకాళహస్తిగిరినాథభామిని॥ ౫॥ దండధృగ్వశముపేత్యమూఢధీరిహ
తేస్మఫణిదష్టభేకవత్। భండహంత్రివిషయాస్పదంత్వలంకాలహస్తిగిరిపీఠికే
తవ॥౬॥ పంజరస్థశుకవద్భయామయాత్పాహిమామితిపునఃపునర్బ్రువే।ముం
చభీతిమితిధుర్యపేత్యమాం మోదయాద్యపవనేశభామిని॥ ౭॥ ముక్తిసిద్ధిరిహ
సంస్థితైర్ధ్రువా మోహభైరవమతానువర్తినాం। స్వస్తినాస్తిపరదేవతాద్రు
హాంసత్యమేవసుఖచిద్విలాసిని॥ ౮ ॥ శర్మయచ్ఛసకలామరార్చితేశాశ్వతంత
వమహేశసన్నిధౌ,ధర్మవాహగణనందిభృంగిణాందాసభావమథచిద్విలాసిని॥
౯॥ నిత్యమేవతవపాదదర్శనంమృత్యుతారకమశేషసిద్ధిదం। తథ్యమేతదపరై
ర్వ్యవైరలంసత్యపూర్ణసుఖచిద్విలాసిని॥౧౦॥ భువనేయవనాదిపీడ్యమానేగత
వర్ణాశ్రమధర్మయోగబోధే।పవనార్చితకాళహస్తినాథప్రభురాజ్ఞాభవనంస
దాగతిర్నః। ౧॥ అవనీతలమండనాయమానేసవనీతాధికకోమళాంగిశైలే।న
వకైలాసపదేస్థిరాసనోభవభీరస్మభయందిశాద్యమే॥౨॥ కరుణావరుణాల
యేతవాంఘ్రిస్సరణేస్యాత్కృపణస్యమేశరణ్యం। తరుణేందుకలాధరప్రి
యేజాలంధరపీఠవాసినీహ॥ ౩ ॥ మృతిసూచకచిహ్నదర్శనాద్వాము
హురుచ్ఛ్వాసకఫాదిపీడయావా। మృతికాలేభవతీంస్మరామినస్ఫురజాలంధ
రపీఠవాసినీహ॥౪॥ అరుణాయతలోచనేకృతాంతశ్రవణేభీతిరుదేతిభీమభీమం।
చరణస్మరణంగతిర్నచాన్యత్ స్ఫురజాలంధరపీఠవాసినీహ॥ ౫॥ కతివానభవం
త్యుపాసకాస్తేష్వహమేకోస్తునతేస్తికాపిహానిః। పతినాసకృదేవదాసదాసె
స్ఫురజాలంధరపీఠవాసినీహ॥ ౬ ॥ నహిమాముంచశిశుంసుపాలయేత్యయివ
త్సజననింభియాభ్యధాత్కిం। ద్రుహిణాదిజగజ్జనన్యతోమామవజాలంధర
పీఠవాసనీహ॥౭॥ శివయోర్యువయోర్నభేదసిద్ధింకవయోపిబ్రువతేమతంతథా
మే। సవయోగుణశైలరూపమేకంసకృదాభాత్విహకాళహస్తినాథే॥౮॥ య
ఇమేశవపాదపీఠదాసానియతంభూతిధనైస్సమర్చయంతః। తఇమేనరపాల

...ంశజాతాః కృతినః ఖల్వధి కాళహస్తినాథే ॥ ౯ ॥ అలమంబ వృథాప్రలాపతో మే
కులమేతత్తవ చాస్యతః పవిత్రం । కులకుండసుఖోదయాకటాక్షాత్కృతినస్స్మో
భువి కాళహస్తినాథే ॥ ౧౦ ॥ కుమారకాలహస్తినాథచిత్తమోదకారిణీం స
మాసకాళహస్తినాథసంపదోఘధారిణీం । నమజ్జనాంతరబ్జవాసినీమ్మహేశ
భావినీం నమామి కాళహస్తిపౌరవర్గరోగహారిణీం ॥ ౧ ॥ అఖండబిల్వకాననాంత
రాళగండశైలవాసితండుభృంగికుండతుండచండభైరవాదిభిః । సుమండితేగ
ణాహతప్రచండమడ్డుడిండిమానకైర్నగేత్ర కాళహస్తిని ప్రసీద దేవి మే ॥ ౨ ॥ శ్రు
తిప్రసిద్ధవైభవే సురాసురైర్నరాధిపైరతిప్రియా త్వమాశ్రితేతి కాళహస్తివి
శ్రుతే । స్తుతిప్రియే శివప్రియే తవప్రియంకిమప్రియే ధియో గిరశ్శరీరమేతదేకతా
సమర్పయే ॥ ౩ ॥ కయాచిదత్రనీయా సదాఘకర్మశీలయా తథా జపాలయా
నృపాలబాలికాద్య యేనయత్ । సులబ్ధమంబ దేవదానవైరపీహితం చిరాజ్జలం
ధరం పదం విభాతు కాళహస్తినాయికే ॥ ౪ ॥ ఇతస్తతః ప్రశస్తవర్ణధర్మసేవచిత్ర
గా పునస్తథాశ్రమోపి సంస్కృతావభూద్ద్విజన్మనాం । తమస్తిరోహితాత్మనా
మతో స్తికాగతిస్త్వమేవ తస్థలంసమాశ్రయేద్య కాళహస్తినాయికే ॥ ౫ ॥ తమస్తి
రోహితం జగత్తుయే పునః ప్రదీపవత్సమస్తమేతదద్భుతం ప్రకాశయస్యపీశ్వ
రీ । స్వమస్తకస్థభూషణభ్రమాదివాత్మసంవిదం త్వపార్థతాం సజానతేహి కా
ళహస్తినాయికే ॥ ౬ ॥ పురస్థిరం సుదారుహస్తిరూపతస్తిరోహితం కరస్థరత్నవ
త్స్వయం విభాసి సర్వదృక్తథా । పరాఙ్ముఖే పరాఙ్ముఖాసి సంవిదేవ యోగినాం
కరోమి మాధ్యమః కిమత్ర కాళహస్తినాయికే ॥ ౭ ॥ చరంతు కామినస్త్వసోఖనో
రథోపలబ్ధయే పరంతు దేహి మే భయం భవాన్మదంతరాలయే । సరంతుము
త్స్వహే విషాశనే నరాభికాంక్షితే పరంతు తే పదం త్వలం హి కాళహస్తినాయి
కే ॥ ౮ ॥ భుజంగమాశ్చ శబ్దతః పతంగకాస్సురూపతో విహంగమాహతా రసే
న గంధతశ్చ మక్షికాః । త్వదంఘ్రిపాంసుసంగినం తథేమమంబ మాకృథాస్మ
వాంగతిం దిశాద్య దేవి కాళహస్తినాయికే ॥ ౯ ॥ నమః పరేశభూతయే నమో
హరిశ్రియై విభోర్నమో గిరే చ జన్మినాం త్రియై తపోస్తు వీరుధే । నమోస్తు భూ
తశక్తయే ఖిలాత్మభుక్తిముక్తయే నమోంతరంగసంవిదే చ కాళహస్తినాయి
కే ॥ ౧౦ ॥ పాంథానాంభవజలధౌ స్వకర్మపోతైస్తాంతానామతటమనోరథాని
వాతైః । స్వాంతం నః కథముపయాతు నిత్యశాంతిం జ్ఞానాంబస్మితముఖిదర్శనం
వినా తే ॥ ౧ ॥ కైలాసే ప్రమథగణాధిపాధివాసే మైలారాద్యఖిలభయానకేక్ష్వ
వాహం । శైలాదేః కృపయే హ కాళహస్తినాథే జ్ఞానాంబస్మితముఖి సన్నిధేహి
పత్యా ॥ ౨ ॥ బాలేమచ్చరితమశాంతదుష్కృతం చేత్త్రాలేకింపవనపరాహతేస్తి

జ్ఞానాంబాస్తుతిః

వాగః । శూలోద్ధత్రిగుణవశంవదోహిలోకోజ్ఞానాంబస్మితముఖిసన్నిధేహి పత్యా॥ ౩॥ కారాయాంకథమపిసంసృతేశ్చిరాయస్వాత్మార్థద్రుహమిమమం గమోచయాద్య।నారాచోద్భటవిషయానితోనయాస్వ్యజ్ఞానాంబాచరణయు బంహితత్రసాక్షి॥ ౪॥ దేవిత్వచ్చరణయుగస్మృతిర్నయేషాం తేవీధీష్వపదక రాంధపంగుమూకాః । అవిః క్రుచ్ఛ్రగమోఘమోహపాశబద్ధాజ్ఞానాంబేశ్య తఇహసంస్మరామిదేవీం॥ ౫॥ యేభక్త్యాతవచరణార్చకావిమానచ్ఛత్రేభాశ్వ రథహిరణ్యసంపదోఘాః। ఆఘాంత్యేతదపివిజానతేకుతస్త్వాంజ్ఞానాంబాంహ తమతయోనభేవిరేన్యే ॥ ౬ ॥ మాయాకార్యమిదమితిప్రశాస్తిశాస్త్రంప్రా యోంతస్స్ఫురతితథాపిసత్యవన్మే । శ్రేయస్తత్కథముపలభ్యతేమహేశిజ్ఞా నాంబప్రథితకృపార్ఘరింపినాతే॥ ౭॥ పంచాస్యంపతిమవృణోర్హరిణ్యపిత్వం పాపానప్యనుభజనాత్పవిత్రయంతి।కించాస్మత్సుకృతమఘంచవేత్సితన్మాం కారుణ్యాద్రుతమవకాళహస్తినాథే॥ ౮॥ అంబత్వత్పదకమలేసదారమంతశ్శం భోశ్చప్రియసుతవత్సలాభవంతి।దంభోళేర్భవసిహివాంభిదాకృతాంతత్వాం బేశాస్కృతిరేహికాళహస్తినాథే॥ ౯॥ సర్వంత్వత్పదనళినేసమర్పయామిస్వాం తంవాగ్వ్యవహృతిమాత్మచేష్టితంచ । నిర్వాణంవితరమహేశసర్వశక్తేజ్ఞా నాంబప్రణతిమిమాంగ్రహాణమాతః॥ ౧౦॥

ప్రజ్ఞానభాసామనఇంద్రియాద్యాస్వాధిషువర్తంతునత్వైర్వ్యలిప్యే । విజ్ఞానమూర్తైజసపుణ్యపాపైర్యాధారవిస్సాత్మ్యహమస్మిసంవిత్॥ ౧॥ గణేశోగుహ శ్రీవటుర్వీరభద్రోగణోద్యోగినీయోగినీశక్తయశ్చ । గుణాకారశూలోవృషో భూతసంఘాస్త్రిణేత్రాజ్ఞయాన్యేపికుర్వంతుభద్రం ॥ ౨ ॥ నమోనాదిసం సారమూలప్రకృత్యైనమోభానువహ్నీందువిద్యుత్ప్రభాయై । నమఃకాళహ స్త్యద్రిజాలంధరస్థైనమస్తేపునస్తేశివజ్ఞానదేవ్యై॥ ౩ ॥ జ్ఞానాంబికామనేకా కారామేకామమేతితారార్ణాం । జ్ఞానేహమాత్మభానాంజాలంధరపీఠవాసి నీమార్యామ్ ॥ ౪ ॥

ఇతి శ్రీ జ్ఞానాంబాస్తుతిః

స్వస్త్యస్తు.

